Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

►B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2018/1972,

11. detsember 2018,

millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 321, 17.12.2018, lk 36)

Parandatud:

►C1 Parandus, ELT L 334, 27.12.2019, lk 164 (2018/1972)
►C2 Parandus, ELT L 419, 11.12.2020, lk 36 (2018/1972)

▼B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2018/1972,

11. detsember 2018,

millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

I OSA

RAAMISTIK (SEKTORI KORRALDUSE ÜLDNORMID)

I JAOTIS

KOHALDAMISALA, EESMÄRK JA MÕISTED

I PEATÜKK

Reguleerimisese, eesmärk ja mõisted

Artikkel 1

Reguleerimisese, kohaldamisala ja eesmärgid

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse elektroonilise side võrke, elektroonilise side teenuseid ja nendega seotud vahendeid ja teenuseid ning teatavaid lõppseadmetega seotud aspekte reguleeriv ühtlustatud raamistik. Käesolevas direktiivis sätestatakse riigi reguleerivate asutuste ja, kui see on kohaldatav, muude pädevate asutuste kohustused ning kehtestatakse kord reguleeriva raamistiku ühtse kohaldamise tagamiseks kogu liidus.

2. Käesoleva direktiivi eesmärgid on

a) viia ellu elektroonilise side võrkude ja teenuste siseturg, millega saavutatakse väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtt ja käibelevõtmine, jätkusuutlik konkurents, elektroonilise side teenuste koostalitlusvõime, juurdepääsetavus, võrkude ja teenuste turvalisus ning lõppkasutajate kasu, ning

b) tagada tulemusliku konkurentsi ja valikuvabaduse abil kogu liidus hea kvaliteedi ja taskukohase hinnaga üldkasutatavate teenuste pakkumine, käsitleda olukordi, kus turg ei rahulda tulemuslikult lõppkasutajate, sh puuetega kasutajate vajadusi, et nad saaksid teistega võrdsetel alustel teenustele juurde pääseda, ning kehtestada vajalikud lõppkasutajate õigused.

3. Käesoleva direktiivi sätted ei mõjuta:

a) kohustusi, mis on elektroonilise side võrkude või teenuste abil osutatavate teenuste kohta kehtestatud liidu õiguse kohaselt liikmesriigi õigusega või liidu õigusega;

▼B

b) meetmeid, mis on võetud liidu tasandil või liikmesriikide tasandil liidu õiguse kohaselt, et saavutada üldist huvi pakkuvad eesmärgid, eriti eesmärgid, mis on seotud isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse, sisu reguleerimise ja audiovisuaalpoliitikaga;

c) liikmesriikide poolt avaliku korra, avaliku julgeoleku ja kaitse eesmärgil võetud meetmeid;

d) määruste (EL) nr 531/2012 ja (EL) 2015/2120 ning direktiivi 2014/53/EL kohaldamist.

4. Komisjon, elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet (BEREC) ja asjaomased asutused tagavad isikuandmete töötlemise vastavuse liidu andmekaitsenormidele.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „elektroonilise side võrk“ – ülekandesüsteemid, mis võivad, aga ei pruugi põhineda püsitaristul või kesksel juhtimisel, ja vajaduse korral lülitus- ja marsruutimisseadmed ning muud vahendid, sealhulgas võrguelemendid, mis ei ole aktiivsed, mis võimaldavad edastada signaale kaabli kaudu, raadio teel, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil, kasutades sealhulgas satelliitvõrke, püsivõrke (ahel- ja pakettkommuteeritud võrgud, k.a internet) ja mobiilsidevõrke, elektrikaabelsüsteeme, kui neid kasutatakse signaalide edastamiseks, raadio- ja teleringhäälinguvõrke ja kaabeltelevisioonivõrke, olenemata sellest, millist teavet nende kaudu edastatakse;

2) „väga suure läbilaskevõimega võrk“ – kas elektroonilise side võrk, mis koosneb vähemalt kuni teenuse pakkumise kohas asuva jaotuspunktini täielikult optilisest kiust, või elektroonilise side võrk, mis suudab sideliikluse tippkoormuse tingimustes pakkuda kättesaadava alla- ja üleslüli ribalaiuse, toimekindluse, vigadega seotud parameetrite ning hilistuse ja selle varieeruvuse näitajate osas samalaadset võrgu jõudlust; võrgu jõudlust võib pidada samalaadseks hoolimata sellest, et lõppkasutaja kogemus võib varieeruda, kuna võrku ja võrgu lõpp-punkti ühendavate meediumide omadused on erinevad;

3) „riikidevahelised turud“ – artikli 65 kohaselt kindlaks määratud rohkem kui ühes liikmesriigis asuvad turud, mis hõlmavad kogu liidu või märkimisväärse osa sellest;

▼B

4) „elektroonilise side teenus“ – elektroonilise side võrkude kaudu tavaliselt tasu eest osutatav teenus, välja arvatud teenused, millega osutatakse või mille abil teostatakse elektroonilise side võrkude ja teenuste abil edastatava sisu redigeerimist, mis hõlmab järgmist tüüpi teenuseid:

   a) määruse (EL) 2015/2120 artikli 2 teise lõigu punktis 2 määratletud internetiühenduse teenus;

   b) isikutevahelise side teenus;

   c) teenused, mis seisnevad tervikuna või peamiselt signaalide edastamises, näiteks masinatevaheliste teenuste pakkumiseks ja ringhäälingu jaoks kasutatavad ülekandeteenused;

5) „isikutevahelise side teenus“ – tavaliselt tasu eest osutatav teenus, mis võimaldab elektroonilise side võrkude kaudu isikutevahelist otsest ja interaktiivset teabevahetust lõpliku arvu isikute vahel ning mille puhul side algatanud või selles osalevad isikud määravad kindlaks teabe saaja(d), see ei hõlma teenuseid, mis võimaldavad isikutevahelist ja interaktiivset suhtlust teise teenusega lahutamatult seotud vähemolulise lisavõimalusena;

6) „numbripõhine isikutevahelise side teenus“ – isikutevahelise side teenus, mis ühendub avalikult eraldatud numeratsiooniressurssidega, nimelt riigi või rahvusvahelisse numbrite numeratsiooniplaani kuuluva numbri või numbritega, või riigi või rahvusvahelisse numbrite numeratsiooniplaani kuuluva numbri või numbritega side võimaldamise kaudu;

7) „numbrivaba isikutevahelise side teenus“ – isikutevahelise side teenus, mis ei ühendu avalikult eraldatud numeratsiooniressursside abil, nimelt riigi või rahvusvahelisse numbrite numeratsiooniplaani kuuluva numbri või numbrite abil, või mis ei võimalda sidet riigi või rahvusvahelisse numbrite numeratsiooniplaani kuuluva numbri või numbritega;

8) „üldkasutatav elektroonilise side võrk“ – elektroonilise side võrk, mida kasutatakse ainult või peamiselt avalikult kättesaadavate elektroonilise side teenuste pakkumiseks ning mis toetab teabe edastamist võrgu lõpp-punktide vahel;

9) „võrgu lõpp-punkt“ – füüsiline koht, kus lõppkasutajale pakutakse juurdepääsu üldkasutatavale elektroonilise side võrgule ning kus identifitseeritakse võrgu lõpp-punkt konkreetse võrguaadressi abil, juhul kui võrgus kasutatakse kommuteerimist või marsruutimist, mis võib olla seotud lõppkasutaja numbri või nimega;

▼B

10) „seotud vahendid“ – elektroonilise side võrgu või teenusega seotud teenused, füüsilised infrastruktuurid ja muud vahendid või elemendid, mis võimaldavad või toetavad teenuste pakkumist kõnealuse võrgu või teenuse kaudu või võivad seda teha, ning mis hõlmavad ehitisi või ehitiste sissepääse, hoonesiseseid juhtmestikke, antenne, torne ja muid tugikonstruktsioone, kaablikanalisatsiooni, juhtmeid, maste, pääsuluuke ja kaablikappe;

11) „seotud teenus“ – elektroonilise side võrgu või teenusega seotud teenus, mis võimaldab või toetab teenuste pakkumist, iseteenindust või automaatteenuseid kõnealuse võrgu või teenuse kaudu või võib seda teha, ning mis hõlmab numbri transleerimist või samaväärset funktsionaalsust pakkuvaid süsteeme, tingimusjuurdepääsusüsteeme ja elektroonilisi saatekavasid, samuti muid teenuseid nagu identifitseerimise, asukoha ja kohaloleku teenus;

12) „tingimusjuurdepääsusüsteem“ – tehniline vahend, autentimissüsteem ja/või kord, millega tehakse arusaadaval kujul juurdepääs kaitstud raadio- või teleringhäälinguteenusele sõltuvaks abonemendilepingust või muul kujul antavast eelnevast individuaalsest loast;

13) „kasutaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kes kasutab üldkasutatavat elektroonilise side teenust või taotleb selle kasutamist;

14) „lõppkasutaja“ – kasutaja, kes ei paku üldkasutatavaid elektroonilise side võrke ega üldkasutatavaid elektroonilise side teenuseid;

15) „tarbija“ – füüsiline isik, kes kasutab üldkasutatavat elektroonilise side teenust või taotleb selle kasutamist eesmärkidel, mis ei ole seotud tema kaubandustegevuse, äritegevuse, oskustöö või erialaga;

16) „elektroonilise side võrgu pakkumine“ — elektroonilise side võrgu loomine, käitamine, juhtimine või teistele kasutada andmine;

17) „täiustatud digitaaltelevisiooniseadmed“ – teleritega ühendatavad digiboksid või integreeritud seadmetega digitelerid, mis suudavad vastu võtta interaktiivseid digitaaltelevisiooni teenuseid;

18) „rakendusliides“ – ringhäälinguorganisatsioonide või teenusepakkujate pakutav rakendustevaheline tarkvaraliides ja täiustatud digitaaltelevisiooniseadmete vahendid digitaaltelevisiooni- ja -raadioteenuste jaoks;

19) „raadiospektri jaotamine“ – kindlaksmääratud raadiospektri sagedusala määramine üht või mitut liiki raadiosideteenuste kasutamiseks, vajaduse korral konkreetsete tingimuste kohaselt;

▼B

20) „kahjulik raadiohäire“ – häire, mis seab ohtu raadionavigatsiooniteenuse või muude turvateenuste kasutamise või mis muul viisil oluliselt moonutab, takistab või korduvalt katkestab raadiosideteenust, mis toimib vastavalt kohaldatavatele rahvusvahelistele, liidu või riigi normidele;

21) „võrkude ja teenuste turvalisus“ – elektroonilise side võrkude ja teenuste suutlikkus panna teatava kindlusega vastu mis tahes tegevusele, mis kahjustab elektroonilise side võrkude või teenuste endi, nende võrkude või teenuste kaudu pakutavate või kättesaadavate salvestatud, edastatud või töödeldud andmete või seotud teenuste käideldavust, autentsust, terviklust või konfidentsiaalsust;

22) „üldluba“ – liikmesriigi loodud õiguslik raamistik, millega tagatakse elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkumise õigused ja kehtestatakse sektorispetsiifilised kohustused, mida võib kohaldada kõigi või teatud liiki elektroonilise side võrkude ja teenuste suhtes vastavalt käesolevale direktiivile;

23) „väikese levialaga traadita juurdepääsupunkt“ – raadiovõrguühendust võimaldav väikese võimsuse ja tööulatusega väikeseade, mis kasutab loaalust või loavaba spektrit või neid mõlemat, mida võib kasutada osana üldkasutatavast elektroonilise side võrgust, mis võib olla varustatud ühe või mitme väikese või peidetud antenniga ja mis võimaldab kasutajatele traadita juurdepääsu mobiilsetele elektroonilise side võrkudele või püsivõrkudele;

24) „raadio-kohtvõrk“ – väikese võimsuse ja tööulatusega traadita juurdepääsusüsteem, mille puhul oht tekitada raadiohäireid teiste kasutajate poolt vahetus läheduses kasutatavatele muudele süsteemidele on väike ja mis kasutab ainuõiguseta ühtlustatud raadiospektrit;

25) „ühtlustatud raadiospekter“ – raadiospekter, mille kättesaadavuse ja tõhusa kasutamisega seotud ühtlustatud tingimused on kehtestatud tehniliste rakendusmeetmetega vastavalt otsuse nr 676/2002/EÜ artiklile 4;

26) „raadiospektri ühiskasutus“ – kahe või enama kasutaja juurdepääs samade raadiospektri sagedusalade kasutamisele kindlaksmääratud ühiskasutuskorra alusel, mis on üldloa või raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste või nende kahe kombinatsiooni põhjal lubatud, sh vastab sellistele õiguslikele lähenemisviisidele nagu litsentsitud ühiskasutus, mille eesmärk on hõlbustada raadiospektri sagedusala ühiskasutust vastavalt kõigi asjaosaliste vahelisele siduvale kokkuleppele kooskõlas raadiospektri kasutusõigustes sisalduvate ühiskasutusreeglitega, et tagada kõigile kasutajatele prognoositav ja usaldusväärne ühiskasutuse kord, ilma et see piiraks konkurentsiõiguse kohaldamist;

▼B

27) „juurdepääs“ – vahendite või teenuste kättesaadavaks tegemine teistele ettevõtjatele määratletud tingimustel kas ainuõiguse alusel või mitte, eesmärgiga pakkuda elektroonilise side teenuseid, sealhulgas kui neid kasutatakse infoühiskonna teenuste või ringhäälingu sisuteenuste pakkumiseks; muu hulgas hõlmab see järgmist: juurdepääs võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele, millega võib kaasneda seadmete ühendamine fikseeritud või fikseerimata vahenditega (eelkõige hõlmab see juurdepääsu kliendiliinile ning kliendiliini vahendusel teenuste pakkumiseks vajalikele vahenditele ja teenustele); juurdepääs füüsilisele infrastruktuurile, sealhulgas hoonetele, kaablikanalisatsioonile ja mastidele; juurdepääs vajalikele tarkvarasüsteemidele, sealhulgas kasutuse tugisüsteemidele; juurdepääs eeltellimise, teenuste pakkumise, tellimise, tehnilise hoolduse ja remondi taotluste ning arvelduse teabesüsteemidele või andmebaasidele; juurdepääs numbrite transleerimisele või samaväärset funktsiooni pakkuvatele süsteemidele; juurdepääs püsivõrkudele ja mobiilsidevõrkudele, eelkõige rändluseks; juurdepääs digitaaltelevisiooniteenuste tingimusjuurdepääsusüsteemidele; juurdepääs virtuaalvõrguteenustele;

28) „vastastikune sidumine“ – spetsiifiline juurdepääsu liik, mida kasutatakse üldkasutatava võrgu operaatorite vahel ühe ja sama ettevõtja või eri ettevõtjate kasutatavate üldkasutatavate elektroonilise side võrkude füüsilise ja loogilise ühendamise teel, mis võimaldab ühe ettevõtja tarbijatel suhelda sama või muu ettevõtja tarbijatega või kasutada teise ettevõtja osutatavaid teenuseid, kui teenuseid võivad osutada seotud isikud või muud isikud, kellel on juurdepääs võrgule;

29) „operaator“ – ettevõtja, kes pakub või kes on volitatud pakkuma üldkasutatavat elektroonilise side võrguteenust või sellega seotud vahendeid;

30) „kliendiliin“ – füüsiline ühendus, mida mööda liiguvad elektroonilise side signaalid ja mis ühendab võrgu lõpp-punkti jaotajaga või samaväärse vahendiga üldkasutatavas püsivõrgus;

31) „kõne“ – üldkasutatava isikutevahelise side teenuse abil loodud ühendus, mis võimaldab kahepoolset kõnesidet;

32) „kõneside teenus“ – üldkasutatav elektroonilise side teenus, mis otse või kaudselt võimaldab riigisiseste või riigisiseste ja rahvusvaheliste kõnede algatamist ja vastuvõtmist riigi või riigi ja rahvusvahelisse numeratsiooniplaani kuuluva numbri või numbrite abil;

33) „geograafiline number“ – liikmesriigi numeratsiooniplaani number, milles osa numbrikohti tähistab geograafilist piirkonda ja mida kasutatakse kõnede suunamiseks võrgu lõpp-punkti füüsilisse asukohta;

34) „mittegeograafiline number“ – liikmesriigi numeratsiooniplaani number, mis ei ole geograafiline number, näiteks mobiiltelefonide numbrid ning tasuliste ja tasuta teenuste numbrid;

▼B

35) „spetsiaalne kõneteenus“ – reaalajas multimeedia-kõneteenus, mis võimaldab kahesuunalist sümmeetrilist liikuva video, teksti ja hääle reaalajas edastamist kahes või enamas asukohas olevate kasutajate vahel;

36) „häirekeskus“ – füüsiline koht, kus ametiasutuse või liikmesriigi poolt tunnustatud eraorganisatsiooni vastutusel hädaolukorra side esimesena vastu võetakse;

37) „kõige sobivam häirekeskus“ – häirekeskus, mis on vastutavate ametiasutuste poolt määratud vastama teatavast piirkonnast tulevale või teatavat liiki hädaolukorra sidele;

38) „hädaolukorra side“ – isikutevahelise side teenuse kaudu lõppkasutaja ja häirekeskuse vahel toimuv side, mille eesmärk on paluda ja saada hädaabi hädaabiteenistuselt;

39) „hädaabiteenistus“ – teenistus, mida liikmesriik sellisena tunnustab ning mis annab kooskõlas siseriikliku õigusega viivitamatut ja kiiret abi olukordades, kus on eelkõige vahetu oht inimeste elule või tervisele, rahvatervisele või avalikule ohutusele, era- või riigivarale või keskkonnale;

40) „helistaja asukohateave“ – avaliku mobiilsidevõrgu kontekstis – töödeldud andmed, mis on saadud võrgu infrastruktuurist või mobiiltelefonist ning viitavad lõppkasutaja mobiilse lõppseadme geograafilisele asukohale –, ja üldkasutatava püsivõrgu kontekstis – andmed võrgu lõpp-punkti füüsilise aadressi kohta;

41) „lõppseade“ – komisjoni direktiivi 2008/63/EÜ ([1]) artikli 1 punktis 1 määratletud lõppseade;

42) „turvaintsident“ – sündmus, mis tegelikult kahjustab elektroonilise side võrkude ja teenuste turvalisust.

II PEATÜKK

Eesmärgid

Artikkel 3

Üldised eesmärgid

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas direktiivis sätestatud reguleerimisülesannete täitmisel võtavad riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused kõik mõistlikud meetmed, mis on vajalikud ja proportsionaalsed, et saavutada lõikes 2 sätestatud eesmärgid. Nende eesmärkide saavutamisele aitavad kaasa ka liikmesriigid, komisjon, raadiospektripoliitika töörühm ja BEREC.

([1]) Komisjoni 20. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/63/EÜ konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel (ELT L 162, 21.6.2008, lk 20).

▼B

Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused aitavad oma pädevuste piires kaasa sõna- ja teabevabaduse, kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse ja meediakanalite paljususe edendamisele suunatud põhimõtete rakendamisele.

2. Käesoleva direktiivi kontekstis järgivad riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused, samuti BEREC, komisjon ja liikmesriigid kõiki alljärgnevaid üldeesmärke, mis ei ole loetletud tähtsuse järjekorras:

a) edendavad kõigi liidu kodanike ja ettevõtjate ühendust väga suure läbilaskevõimega võrkudega, sealhulgas püsi-, mobiilside- ja traadita võrkudega, nende juurdepääsu kõnealustele võrkudele ja kõnealuste võrkude käibelevõtmist;

b) toetavad konkurentsi elektroonilise side võrkude ja nendega seotud vahendite pakkumisel, sh tõhusat infrastruktuuripõhist konkurentsi, ning elektroonilise side teenuste ja seotud teenuste pakkumisel;

c) aitavad kaasa siseturu arengule ning kõrvaldavad selleks kogu liidus allesjäänud takistused, mis mõjutavad ühest küljest investeeringuid elektroonilise side võrkudesse, elektroonilise side teenustesse, nendega seotud vahenditesse ja teenustesse ning teisest küljest nende võrkude, vahendite ja teenuste pakkumist, ning soodustavad nende jaoks ühetaoliste tingimuste loomist; selleks töötavad nad välja ühised normid ja prognoositava regulatiivse lähenemisviisi, soosivad tegelikku, tõhusat ja koordineeritud raadiospektri kasutust, avatud innovatsiooni, üleeuroopaliste võrkude loomist ja arendamist, üleeuroopaliste teenuste pakkumist, kättesaadavust ja koostalitlusvõimet ning läbivühenduvust;

d) edendavad liidu kodanike huve sellega, et tagavad ühenduse väga suure läbilaskevõimega võrkudega, sealhulgas püsi-, mobiilside- ja traadita võrkudega ning elektroonilise side teenustega, ja nende laialdase kättesaadavuse ja käibelevõtmise, võimaldades tulemusliku konkurentsi põhjal maksimaalset kasu valikuvõimaluste, hinna ja kvaliteedi näol, hoiavad ülal võrkude ja teenuste turvalisust, tagavad vajalike sektorispetsiifiliste normide kaudu lõppkasutajate kaitse kõrge ja ühtse taseme ning pööravad tähelepanu konkreetsete sotsiaalsete rühmade, eeskätt puuetega lõppkasutajate, eakate lõppkasutajate ja sotsiaalsete erivajadustega lõppkasutajate vajadustele, näiteks taskukohaste hindade järele, ning valikule ja võrdväärsele juurdepääsule puuetega lõppkasutajate jaoks.

3. Kui komisjon kehtestab võrdlusaluseid ja koostab aruandeid liikmesriikide meetmete tõhususe kohta lõikes 2 osutatud eesmärkide saavutamisel, abistavad komisjoni vajaduse korral liikmesriigid, riigi reguleerivad asutused, BEREC ja raadiospektripoliitika töörühm.

4. Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused tegutsevad lõikes 2 osutatud ja käesolevas lõikes nimetatud üldiste eesmärkide saavutamiseks muu hulgas järgmiselt:

▼B

a) edendavad reguleerimise prognoositavust, tagades asjakohastel läbivaatamisperioodel järjepidevad reguleerimispõhimõtted ning tehes koostööd omavahel, BERECi, raadiospektripoliitika töörühma ja komisjoniga;

b) tagavad, et ühesugustes olukordades ei toimu elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkujate diskrimineerimist;

c) kohaldavad liidu õigust tehnoloogianeutraalsuse põhimõtete kohaselt, kuivõrd see on kooskõlas lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisega;

d) edendavad tulemuslikku investeerimist uutesse ja täiustatud infrastruktuuridesse ning nende infrastruktuuride alast innovatsiooni, tagades seejuures, et juurdepääsukohustustes võetakse asjakohaselt arvesse investeerivate ettevõtjate riske, ning võimaldades erinevaid koostöövorme investorite ja juurdepääsu soovivate isikute vahel, et hajutada investeerimisriske, tagades samal ajal turukonkurentsi ja mittediskrimineerimise põhimõtte säilitamise;

e) võtavad nõuetekohaselt arvesse infrastruktuuri, konkurentsi, lõppkasutajatega seotud tingimuste eripära ning eelkõige tarbijaid liikmesriikide erinevates geograafilistes piirkondades, sh kohalikku infrastruktuuri, mida haldavad mittetulunduslikul eesmärgil füüsilised isikud;

f) kehtestavad regulatiivseid eelkohustusi ainult ulatuses, mis on vajalik, et tagada tõhus ja jätkusuutlik konkurents lõppkasutajate huvides ning lõdvendavad eelkohustusi või kaotavad need niipea, kui see tingimus on täidetud.

Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused tegutsevad erapooletult, objektiivselt, läbipaistvalt, mittediskrimineerivalt ja proportsionaalselt.

Artikkel 4

Raadiospektripoliitika strateegiline planeerimine ja koordineerimine

1. Liikmesriigid teevad omavahel ja komisjoniga koostööd raadiospektri kasutamise strateegilisel planeerimisel, koordineerimisel ja ühtlustamisel liidus kooskõlas elektroonilise side siseturu rajamist ja toimimist käsitleva liidu poliitikaga. Selleks võtavad nad muu hulgas arvesse liidu poliitika majanduslikke, julgeoleku, tervise, avalike huvide, sõnavabadusega seonduvaid, kultuurilisi, teaduslikke, sotsiaalseid ja tehnilisi aspekte ning raadiospektri kasutajaskondade erinevaid huve, et tagada raadiospektri optimaalne kasutamine ning vältida kahjulikke raadiohäireid.

▼B

2. Liikmesriigid edendavad raadiospektripoliitikaga seotud lähenemisviiside koordineerimist liidus ning vajaduse korral ühtlustatud tingimusi seoses elektroonilise side siseturu loomiseks ja toimimiseks vajaliku raadiospektri kättesaadavuse ja tõhusa kasutamisega, tehes koostööd omavahel ja komisjoniga.

3. Liikmesriigid teevad kooskõlas lõikega 1 omavahel ja komisjoniga ning nende taotlusel ka Euroopa Parlamendi ja nõukoguga koostööd raadiospektripoliitika töörühma kaudu, et toetada liidus raadiospektripoliitika lähenemisviiside strateegilist planeerimist ja koordineerimist, tehes järgmist:

a) töötades käesoleva direktiivi rakendamiseks välja parimad tavad raadiospektriga seotud küsimustes;

b) hõlbustades liikmesriikidevahelist koordineerimist, et rakendada käesolevat direktiivi ja muid liidu õigusakte ning panustada siseturu väljaarendamisse;

c) koordineerides oma lähenemisviise raadiospektri eraldamisele ja kasutamise lubamisele ning avaldades aruandeid või arvamusi raadiospektriga seotud küsimuste kohta.

BEREC osaleb küsimuste puhul, mis seonduvad tema pädevusega raadiospektrialase turu reguleerimise ja konkurentsi valdkonnas.

4. Komisjon võib esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule õigusakti ettepanekuid raadiospektripoliitikat käsitlevate mitmeaastaste programmide algatamiseks, raadiospektri kasutuse strateegilise planeerimise ja ühtlustamise poliitikasuundade ja eesmärkide sätestamiseks vastavalt käesolevale direktiivile ning ühtlustatud raadiospektri vabastamiseks ühiskasutuseks ja kasutuseks, mille suhtes ei kehti individuaalsed kasutusõigused, võttes seejuures hoolikalt arvesse raadiospektripoliitika töörühma arvamust.

II JAOTIS

INSTITUTSIONAALNE KORRALDUS JA JUHTIMINE

I PEATÜKK

Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused

Artikkel 5

Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused

1. Liikmesriigid tagavad, et iga käesoleva direktiiviga ette nähtud ülesandega tegeleb selleks pädev asutus.

Käesoleva direktiivi kohaldamisala raames vastutavad riigi reguleerivad asutused vähemalt järgmiste ülesannete täitmise eest:

▼B

a) rakendavad turu eelreguleerimismeetmed, sh kehtestavad juurdepääsu- ja vastastikuse sidumise kohustused;

b) tagavad ettevõtjatevaheliste vaidluste lahendamise;

c) haldavad raadiospektrit ja viivad ellu otsuseid, või kui need ülesanded on antud mõnele muule pädevale asutusele, annavad nõu raadiospektri kasutusõiguste osas elektroonilise side võrkude ja teenuste puhul seoses riiklike protsesside nende elementidega, mis käsitlevad turu kujundamist ja konkurentsi;

d) annavad panuse elektroonilise side sektoris lõppkasutajate õiguste kaitsesse, asjakohasel juhul teiste pädevate asutustega koordineeritult;

e) hindavad ja jälgivad tähelepanelikult turu kujunemist ja konkurentsiküsimusi seoses avatud internetiühendusega;

f) hindavad ebaõiglast koormust ja arvutavad universaalteenuse pakkumise netokulu;

g) tagavad numbrite liikuvuse teenusepakkujate vahel;

h) tegelevad kõikide muude käesoleva direktiiviga riigi reguleerivatele asutustele pandud ülesannetega.

Liikmesriigid võivad riigi reguleerivatele asutustele määrata muid käesolevas direktiivis ja liidu õigusaktides sätestatud ülesandeid, eelkõige turukonkurentsi või turule sisenemisega seotud ülesandeid, näiteks üldloa andmine, ning BERECile antud rolliga seotud ülesandeid. Kui turukonkurentsi või turule sisenemisega seotud ülesanded antakse mõnele muule pädevale asutusele, peab viimane enne otsuse tegemist konsulteerima riigi reguleeriva asutusega. BERECi abistamise eesmärgil on riigi reguleerivatel asutustel õigus koguda turuosalistelt vajalikke andmeid ja muud teavet.

Liikmesriigid võivad riigi reguleerivatele asutustele panna siseriikliku õiguse, sealhulgas liidu õigust rakendava siseriikliku õigusega muid ülesandeid.

Eelkõige peavad liikmesriigid edendama käesoleva direktiivi ülevõtmisel riigi reguleerivate asutuste pädevuse stabiilsust seoses ülesannete jaotusega, mis tuleneb 2009. aastal muudetud liidu elektroonilise side õigusraamistikust.

2. Sama liikmesriigi või teiste liikmesriikide reguleerivad ja muud pädevad asutused sõlmivad vajaduse korral regulaarse koostöö soodustamiseks üksteisega koostöölepinguid.

▼B

3. Liikmesriigid avaldavad oma reguleerivate ja muude pädevate asutuste ülesanded lihtsalt juurdepääsetaval kujul eelkõige juhul, kui kõnealuste ülesannete täitmine on määratud mitmele organile. Vajaduse korral tagavad liikmesriigid ühist huvi pakkuvates küsimustes konsulteerimise ja koostöö kõnealuste asutuste vahel ning kõnealuste asutuste ja nende riigiasutuste vahel, kes vastutavad konkurentsiõiguse ja tarbijakaitseõiguse rakendamise eest. Kui asutusi, kes on pädevad tegelema selliste küsimustega, on rohkem kui üks, tagavad liikmesriigid, et iga asutuse vastavad ülesanded avaldatakse lihtsalt juurdepääsetaval kujul.

4. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõik oma reguleerivad ja muud pädevad asutused, kellele on käesoleva direktiivi alusel ülesandeid määratud, ja nende kohustused ning kõik muudatused nimetatud teabes.

Artikkel 6

Riigi reguleerivate asutuste ja muude pädevate asutuste sõltumatus

1. Liikmesriigid kindlustavad riigi reguleerivate asutuste ja muude pädevate asutuste sõltumatuse, tagades, et kõnealused asutused on juriidiliselt eraldiseisvad ja funktsionaalselt sõltumatud kõigist elektroonilise side võrke, seadmeid ja teenuseid pakkuvatest füüsilistest või juriidilistest isikutest. Liikmesriigid, kes säilitavad omandi või kontrolli elektroonilise side võrke või teenuseid pakkuvates ettevõtjates, tagavad reguleeriva funktsiooni tõhusa struktuurilise eraldatuse omandi või kontrolliga seotud toimingutest.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende reguleerivad ja muud pädevad asutused teostavad oma õigusi erapooletult, läbipaistvalt ja õigeaegselt. Liikmesriigid tagavad, et neil on neile määratud ülesannete täitmiseks vajalikud tehnilised, rahalised ja inimressursid.

Artikkel 7

Riigi reguleeriva asutuse liikmete ametisse nimetamine ja ametist vabastamine

1. Riigi reguleeriva asutuse juht või riigi reguleerivas asutuses seda funktsiooni täitva esinduskogu liikmed ja nende asendusliikmed määratakse ametisse vähemalt kolme aasta pikkuseks ametiajaks ning nad valitakse tunnustatud ja erialaste kogemustega isikute seast nende teenete, oskuste, teadmiste ja kogemuste põhjal avatud ja läbipaistva valikumenetluse kohaselt. Liikmesriigid tagavad otsustuste tegemise järjepidevuse.

2. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleeriva asutuse juhti või, kui see on asjakohane, vastavat ülesannet täitva esinduskogu liikmeid ja nende asendusliikmeid saab ametiaja jooksul ametist vabastada üksnes juhul, kui nad ei vasta enam tingimustele, mis on nende ametiülesannete täitmiseks eelnevalt liikmesriigi õiguses sätestatud.

▼B

3. Asjaomase riigi reguleeriva asutuse juhi või, kui see on asjakohane, vastavat ülesannet täitva esinduskogu liikmete ametist vabastamise otsus tuleb ametist vabastamise ajal avalikustada. Riigi reguleeriva asutuse ametist vabastatud juhile või, kui see on asjakohane, vastavat ülesannet täitva esinduskogu liikmetele esitatakse vabastamise põhjused. Kui vabastamise põhjuseid ei ole avaldatud, avaldatakse need nimetatud isiku taotluse korral. Liikmesriigid tagavad, et otsuse faktilist ja juriidilist külge saab vaidlustada kohtus.

Artikkel 8

Riigi reguleerivate asutuste poliitiline sõltumatus ja vastutus

1. Ilma et see piiraks artikli 10 kohaldamist, tegutsevad riigi reguleerivad asutused, sealhulgas sisemenetluste väljatöötamisel ja personali töö korraldamisel, sõltumatult ja objektiivselt, toimivad läbipaistvalt ja vastutustundlikult kooskõlas liidu õigusega ning nad ei taotle ega täida ühegi teise organi juhiseid kõnealuste ülesannete täitmisel, mis on neile määratud liidu õigust rakendava liikmesriigi õigusega. See ei välista liikmesriigi riigiõiguse kohast järelevalvet. Riigi reguleeriva asutuse otsuseid võivad peatada või tühistada üksnes artikli 31 kohaselt asutatud edasikaebusi käsitlevad organid.

2. Riigi reguleerivad asutused annavad igal aastal muu hulgas aru elektroonilise side turu olukorra, enda tehtud otsuste, oma personali ja rahaliste ressursside ning nende ressursside jaotuse, aga ka tulevikuplaanide kohta. Aruanded avalikustatakse.

Artikkel 9

Riigi reguleerivate asutuste regulatiivne suutlikkus

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivatel asutustel on eraldiseisev aastaeelarve ja nad on eraldatud eelarve täitmisel sõltumatud. Eelarved avalikustatakse.

2. Ilma et see piiraks kohustust tagada, et riigi reguleerivatel asutustel on piisavad rahalised ja inimressursid, et tulla toime neile pandud ülesannetega, ei välista rahaline sõltumatus järelevalvet või kontrolli vastavalt liikmesriigi riigiõigusele. Kontrolli riigi reguleeriva asutuse eelarve üle teostatakse läbipaistvalt ja selle tulemused avaldatakse.

3. Liikmesriigid tagavad samuti, et riigi reguleerivatel asutustel on piisavad rahalised ja inimressursid, mis võimaldavad neil aktiivselt osaleda BERECi töös ja sellele kaasa aidata.

▼B

Artikkel 10

Riigi reguleerivate asutuste osalemine BERECi töös

1. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased riigi reguleerivad asutused toetavad aktiivselt BERECi eesmärke reguleerimise koordineeritumaks ja ühtsemaks muutmisel.

2. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused järgivad riigisiseseid turgusid käsitlevate otsuste vastuvõtmisel hoolikalt BERECi vastu võetud suuniseid, arvamusi, soovitusi, ühiseid seisukohti, parimaid tavasid ja metoodikaid.

Artikkel 11

Koostöö riigi ametiasutustega

Riigi reguleerivad asutused, muud käesoleva direktiivi kohased pädevad asutused ja riigi konkurentsiasutused varustavad üksteist teabega, mis on vajalik käesoleva direktiivi kohaldamiseks. Vahetatava teabe puhul kohaldatakse liidu andmekaitsenorme ning teabe vastu võtnud asutus peab tagama sama konfidentsiaalsustaseme kui asutus, kust teave pärit on.

II PEATÜKK

Üldluba

1. jagu

Üldnormid

Artikkel 12

Elektroonilise side võrkude ja teenuste üldluba

1. Liikmesriigid tagavad elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkumise vabaduse käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel. Selle saavutamiseks ei tee liikmesriigid ettevõtjatele takistusi elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkumisel, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ELi toimimise lepingu artikli 52 lõikes 1 sätestatud põhjustel. Elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkumise vabaduse piirangud peavad olema piisavalt põhjendatud ja nendest tuleb komisjonile teatada.

2. Ilma et see piiraks artikli 13 lõikes 2 osutatud erikohustusi või artiklites 46 ja 94 osutatud kasutusõigusi, võib elektroonilise side võrke ja teenuseid, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenuseid, pakkuda ainult üldloa alusel.

3. Kui liikmesriik leiab, et teatamiskohustus on üldloa alusel tegutseva ettevõtja puhul põhjendatud, võib liikmesriik ettevõtjalt nõuda üksnes teatise esitamist riigi reguleerivale asutusele või muule pädevale asutusele. Liikmesriik ei nõua sellistelt ettevõtjatelt, et nad peavad saama kõnealuselt asutuselt või muult ametiasutuselt selgesõnalise otsuse või muu haldusakti enne, kui nad hakkavad üldloast tulenevaid õigusi teostama.

▼B

Kui teatise esitamine on nõutav, võib ettevõtja pärast teatise esitamist hakata tegutsema, järgides käesoleva direktiivi kohaseid kasutusõigusi käsitlevaid sätteid.

4. Lõikes 3 osutatud teatis ei sisalda muud kui füüsilise või juriidilise isiku deklaratsiooni riigi reguleerivale asutusele või muule pädevale asutusele selle kohta, et alustatakse elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumist, ja minimaalset teavet, mis on vajalik, et BEREC ja nimetatud asutus saaks pidada elektroonilise side võrkude ja -teenuste pakkujate registrit või nimekirja. Kõnealune teave peab piirduma järgmiste andmetega:

a) pakkuja nimi;

b) pakkuja õiguslik staatus, vorm ja registreerimisnumber, kui pakkuja on liidus registreeritud äriregistris või muus samalaadses avalikus registris;

c) pakkuja peamise tegevuskoha geograafiline aadress liidus, kui see on olemas, ja kui tal on mõnes liikmesriigis täiendav filiaal, siis ka selle geograafiline aadress;

d) pakkuja veebiaadress, mis on seotud elektroonilise side võrkude ja/või teenuste pakkumisega, kui see on olemas;

e) kontaktisik ja kontaktandmed;

f) nende võrkude või teenuste lühike kirjeldus, mida kavatsetakse pakkuda;

g) asjaomased liikmesriigid ning

h) tegevuse alustamise eeldatav kuupäev.

Liikmesriigid ei tohi kehtestada täiendava ega eraldi teavitamise nõudeid.

Et ühtlustada teavitamisnõudeid, avaldab BEREC suunised teatise vormide kohta ja haldab liidu andmebaasi pädevatele asutustele esitatud teadetest. Selleks edastavad pädevad asutused BERECile põhjendamatu viivituseta elektrooniliselt iga saadud teate. Teated, mis on pädevatele asutustele esitatud enne 21. detsembrit 2020, edastatakse BERECile hiljemalt 21. detsembriks 2021.

Artikkel 13

Üldloa ning raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõigustega seotud tingimused ja erikohustused

1. Elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumise üldloale ning raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõigustele võib seada ainult I lisas loetletud tingimusi. Need tingimused peavad olema mittediskrimineerivad, proportsionaalsed ja läbipaistvad. Raadiospektri kasutusõiguste osas peavad need tingimused tagama raadiospektri tulemusliku ja tõhusa kasutuse vastavalt artiklitele 45 ja 51 ning numeratsiooniressursside kasutusõiguste osas artiklile 94.

▼B

2. Erikohustused, mida võib kehtestada elektroonilise side võrkusid ja teenuseid pakkuvatele ettevõtjatele artikli 61 lõigete 1 ja 5 ning artiklite 62, 68 ja 83 kohaselt, või universaalteenust pakkuma määratud ettevõtjatele käesoleva direktiivi kohaselt, on õiguslikult lahus üldloast tulenevatest õigustest ja kohustustest. Selleks, et süsteem oleks läbipaistev, viidatakse üldloas kriteeriumidele ja korrale, mida kohaldatakse selliste erikohustuste kehtestamisel üksikettevõtjatele.

3. Üldluba sisaldab ainult kõnealusele sektorile iseloomulikke tingimusi, mis on sätestatud käesoleva direktiivi I lisa A, B ja C osades, ega kattu tingimustega, mida kohaldatakse muu siseriikliku õiguse põhjal.

4. Raadiospektri või numeratsiooniressursside kasutusõiguse andmisel ei dubleeri liikmesriigid üldloa tingimusi.

Artikkel 14

Seadmete paigaldamise õiguste ja võrkude vastastikuse sidumise õiguste kasutamist soodustavad deklaratsioonid

Ettevõtja taotluse korral väljastavad pädevad asutused ühe nädala jooksul standarddeklaratsiooni, milles kinnitatakse vajaduse korral, et ettevõtja on esitanud artikli 12 lõike 3 kohase teatise. Nimetatud deklaratsioonides täpsustatakse, millistel tingimustel on üldloa alusel elektroonilise side võrke ja teenuseid pakkuval ettevõtjal õigus taotleda seadmete paigaldamise õigusi, pidada läbirääkimisi vastastikuse sidumise üle ja saada juurdepääs või vastastikune sidumine, selleks et soodustada kõnealuste õiguste kasutamist näiteks muudel valitsustasanditel või suheldes teiste ettevõtjatega. Olenevalt asjaoludest võib selliseid deklaratsioone väljastada ka automaatse vastusena artikli 12 lõikes 3 osutatud teatisele.

2. jagu

Üldloaga seotud õigused ja kohustused

Artikkel 15

Üldloast tulenevate miinimumõiguste nimekiri

1. Artikli 12 alusel üldloa saanud ettevõtjatel on järgmised õigused:

a) pakkuda elektroonilise side võrke ja teenuseid;

b) lasta seadmete paigaldamiseks vajalikke õigusi käsitlevad taotlused läbi vaadata artikli 43 kohaselt;

c) kasutada raadiospektrit seoses elektroonilise side võrkude ja teenustega vastavalt artiklitele 13, 46 ja 55;

d) lasta numeratsiooniressursside kasutamiseks vajalikke õigusi käsitlev taotlus läbi vaadata kooskõlas artikliga 94.

▼B

2. Kui kõnealused ettevõtjad pakuvad üldsusele elektroonilise side võrke ja teenuseid, annab üldluba neile järgmised õigused:

a) pidada läbirääkimisi võrkude vastastikuse sidumise üle liidu piires üldloa alusel tegutsevate üldkasutatavate elektroonilise side võrkude ja -teenuste pakkujatega ning vajaduse korral saada neilt juurdepääs või võrkude vastastikune sidumine käesoleva direktiivi kohaselt;

b) saada võimalus olla määratud pakkuma universaalteenuse eri elemente või hõlmama riigi territooriumi eri osi vastavalt artiklile 86 või 87.

Artikkel 16

Haldustasud

1. Kui üldloa alusel elektroonilise side võrke või teenuseid pakkuvatele ettevõtjatele või kasutusõiguse saanud ettevõtjatele on kehtestatud haldustasud, vastavad need järgmistele tingimustele:

a) haldustasud kokku katavad ainult halduskulusid, mis tekivad üldloa süsteemi, kasutusõiguste ja artikli 13 lõikes 2 osutatud erikohustuste juhtimise, kontrollimise ja jõustamise käigus ja mis võivad sisaldada kulusid, mis on seotud rahvusvahelise koostöö, ühtlustamise ja standardimise, turuanalüüsi, tingimuste täitmise kontrollimise ja muu turukontrolliga ning regulatiivse tööga, millega kaasneb teiseste õigusaktide ja haldusotsuste, näiteks juurdepääsu ja vastastikust sidumist käsitlevate otsuste ettevalmistamine ja jõustamine, ning

b) haldustasud määratakse üksikule ettevõtjatele objektiivsel, läbipaistval ja proportsionaalsel viisil, mis muudab võimalikult väikseks lisahalduskulud ja muud kaasnevad tasud.

Liikmesriigid võivad otsustada mitte nõuda haldustasusid ettevõtjatelt, kelle käive ei ulatu teatava künniseni või kelle tegevus ei kata minimaalset turuosa või toimub väga piiratud territooriumil.

2. Kui riigi reguleerivad või muud pädevad asutused kehtestavad haldustasud, avaldavad nad iga-aastase ülevaate halduskulude ja laekunud tasude kogusumma kohta. Erinevuste korral tasude kogusumma ja halduskulude vahel tehakse asjakohane korrigeerimine.

Artikkel 17

Raamatupidamise lahusus ja finantsaruanded

1. Liikmesriigid nõuavad, et üldkasutatavaid elektroonilise side võrke või üldkasutatava elektroonilise side teenuseid pakkuvad ettevõtjad, kellel on eri- või ainuõigused muudes sektorites teenuste pakkumiseks samas või mõnes muus liikmesriigis,

▼B

a) peaksid eraldi raamatupidamisarvestust elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkumisega seotud toimingute kohta sellises ulatuses, mis oleks kohustuslik juhul, kui kõnealuseid toiminguid teostaksid õiguslikult üksteisest sõltumatud üksused, et teha kindlaks kõik sellised kulu- ja tuluelemendid koos nende arvutamisaluste ja kasutatud üksikasjalike omistamismeetoditega, sealhulgas põhivara ja struktuuriliste kulude liigendus, või

b) eraldaksid elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumisega seotud toimingud struktuuriliselt muudest toimingutest.

Liikmesriigid võivad otsustada, et ei kohalda esimeses lõigus sätestatud kohustusi ettevõtjate suhtes, kelle elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumisega seotud toimingute käive liidus on alla 50 miljoni euro.

2. Kui üldkasutatavaid elektroonilise side võrke või üldkasutatavaid elektroonilise side teenuseid pakkuvate ettevõtjate suhtes ei kohaldata äriühinguõigusest tulenevaid nõudeid ja nad ei vasta väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kriteeriumidele, mis on ette nähtud liidu õiguse raamatupidamisnormidega, siis antakse nende koostatud finantsaruanded läbivaatamiseks sõltumatule audiitorile ja avaldatakse. Audit toimub asjakohaste liidu ja siseriiklike normide kohaselt.

Käesoleva lõike esimest lõiku kohaldatakse ka lõike 1 esimese lõigu punkti a alusel nõutavate eraldi raamatupidamisarvestuste suhtes.

3. jagu

Muutmine ja tühistamine

Artikkel 18

Õiguste ja kohustuste muutmine

1. Liikmesriigid tagavad, et raadiospektri või numeratsiooniressursside üldlubade ja kasutusõiguste ja seadmete paigaldamise õigustega seotud õigusi, tingimusi ja korda saab muuta ainult objektiivselt põhjendatud juhtudel ja proportsionaalselt, võttes vajaduse korral arvesse üleantavate raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõiguste suhtes kohaldatavaid eritingimusi.

2. Kui kavandatud muudatused on väikesed ja nendes on üldloas või õiguse omanikuga kokku lepitud, teatatakse asjakohasel viisil kavatsusest teha selliseid muudatusi. Huvitatud isikutele ning kasutajatele ja tarbijatele antakse piisavalt aega, et nad saaksid väljendada oma seisukohti kavandatud muudatuste kohta. Nimetatud tähtaeg peab olema vähemalt neli nädalat, kui tegemist ei ole erandlike asjaoludega.

Muudatused avaldatakse koos nende põhjustega.

▼B

Artikkel 19

Õiguste piiramine või tühistamine

1. Ilma et see piiraks artikli 30 lõigete 5 ja 6 kohaldamist, ei piira ega tühista liikmesriigid seadmete paigaldamise õigusi ega raadiospektri ega numeratsiooniressursside kasutusõigusi enne selliste õiguste kehtivusaja lõppemist, kui piiramine või tühistamine ei ole põhjendatud vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 või vajaduse korral I lisa ja õiguste tühistamise kompenseerimist käsitlevate siseriiklike sätete kohaselt.

2. Kooskõlas vajadusega tagada raadiospektri tulemuslik ja tõhus kasutamine või otsuse nr 676/2002/EÜ artikli 4 alusel vastu võetud tehniliste rakendusmeetmete rakendamine, võivad liikmesriigid lubada raadiospektri kasutusõigusi, sealhulgas käesoleva direktiivi artiklis 49 osutatud õigusi piirata või tühistada, tuginedes eelnevalt kehtestatud ja selgelt määratletud korrale ning järgides proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid. Sellistel juhtudel võib kõnealuste õiguste omanikele maksta kohast hüvitist, kui see on asjakohane ning kooskõlas liidu õiguse ja asjaomaste siseriiklike sätetega.

3. Kui artikli 45 lõike 4 või 5 kohaldamise tulemusena muudetakse raadiospektri kasutamist, ei õigusta see iseenesest raadiospektri kasutusõiguse tühistamist.

4. Kui kavatsetakse piirata üldloa kohaseid õigusi või raadiospektri või numeratsiooniressursside individuaalseid kasutusõigusi või need tühistada ilma õiguste omaniku nõusolekuta, tuleb konsulteerida huvitatud isikutega vastavalt artiklile 23.

III PEATÜKK

Teabe esitamine, ülevaated ja konsultatsioonimehhanismid

Artikkel 20

Teabenõuded ettevõtjatele

1. Liikmesriigid tagavad, et elektroonilise side võrke ja teenuseid, seotud vahendeid või seotud teenuseid pakkuvad ettevõtjad esitavad kogu teabe, sealhulgas finantsteabe, mida riigi reguleeriv asutus, muu pädev asutus või BEREC vajab, et tagada käesoleva direktiivi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1971 ([1]) sätete või nimetatud õigusaktide kohaselt vastu võetud otsuste või esitatud arvamuste täitmine. Riigi reguleerivatel asutustel ja muudel pädevatel

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1971, millega asutatakse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet (BEREC) ja BERECi tugiamet (BERECi büroo) ja muudetakse määrust (EL) 2015/2120 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1211/2009 (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 1).

▼B

asutustel juhul, kui see on vajalik nende ülesannete täitmiseks, on õigus nõuda kõnealustelt ettevõtjatelt eelkõige teabe esitamist võrgu ja teenuste edasiarendamise kohta, mis võib mõjutada nende poolt konkurentidele kättesaadavaks tehtavaid hulgimüügiteenuseid ning ka elektroonilise side võrke ja seotud vahendeid käsitlevat teavet, mis oleks kohaliku tasandi järgi liigitatud ja piisavalt üksikasjalik, et võimaldada geograafilist ülevaadet ja alade kindlaks määramist vastavalt artiklile 22.

Kui esimese lõigu kohaselt kogutud teave ei ole piisav, et riigi reguleerivad asutused, muud pädevad asutused ja BEREC saaks oma liidu õigusest tulenevaid reguleerimisülesandeid täita, võib sellist teavet küsida muudelt asjaomastelt ettevõtjatelt, kes tegutsevad elektroonilise side sektoris või sellega tihedalt seotud sektorites.

Hulgimüügiturgudel märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjatelt võidakse samuti nõuda raamatupidamisandmeid nimetatud hulgimüügiturgudega seotud jaeturgude kohta.

Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused võivad nõuda teavet direktiivi 2014/61/EL kohaselt loodud ühtsetest teabepunktidest.

Teabenõue peab olema ülesande täitmise seisukohast proportsionaalne ja põhjendatud.

Ettevõtjad esitavad nõutava teabe viivitamata ning nõutava ajakava ja täpsusastme kohaselt.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende reguleerivad ja muud pädevad asutused esitavad komisjonile pärast põhjendatud taotluse saamist teabe, mida komisjon vajab ELi toimimise lepingust tulenevate ülesannete täitmiseks. Komisjoni nõutav teave peab olema kõnealuste ülesannete täitmise seisukohast proportsionaalne. Kui esitatud teabes viidatakse teabele, mille ettevõtjad on varem esitanud asutuse taotlusel, teatatakse sellest nendele ettevõtjatele. Kui see on vajalik ja kui teavet esitav asutus ei ole selgelt ja põhjendatult taotlenud teisiti, teeb komisjon esitatud teabe kättesaadavaks teistele sellistele asutustele teistes liikmesriikides.

Võttes arvesse lõike 3 nõudeid, tagavad liikmesriigid, et ühele asutusele esitatud teabe võib teha kättesaadavaks teisele sellisele asutustele samas liikmesriigis või mõnes muus liikmesriigis ja BERECile pärast põhjendatud taotlust, kui see on vajalik selleks, et kumbki asutus, või BEREC saaks täita liidu õigusest tulenevaid kohustusi.

▼B

3. Kui riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus peab lõike 1 kohaselt kogutud teavet, sealhulgas geograafilise ülevaate raames kogutud teavet, konfidentsiaalseks ärisaladusi käsitlevate liidu või siseriiklike normide kohaselt, tagavad komisjon, BEREC ja kõik muud asjaomased pädevad asutused sellise konfidentsiaalsuse. Selline konfidentsiaalsusnõue ei takista teabe õigeaegset jagamist pädeva asutuse, komisjoni, BERECi ja muude asjaomaste pädevate asutustega käesoleva direktiivi kohaldamise läbivaatamise, seire ja järelevalve eesmärgil.

4. Liikmesriigid tagavad, et tegutsedes kooskõlas siseriiklike normidega, mis käsitlevad üldsuse juurdepääsu teabele, ja võttes arvesse ärisaladusi ja isikuandmete kaitset käsitlevaid liidu ja siseriiklikke norme, avaldavad riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused teavet, mis toetab avatud ja konkurentsile rajatud turgu.

5. Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused avaldavad lõikes 4 osutatud tingimused üldsuse juurdepääsuks teabele, sealhulgas juurdepääsu korra.

Artikkel 21

Seoses üldloa, kasutusõiguste ja erikohustustega nõutav teave

1. Ilma et see piiraks artikli 20 kohaselt nõutavat teavet ning siseriiklikust õigusest tulenevaid teabe ja aruandmisega seotud kohustusi, mis ei põhine üldloal, võivad riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused nõuda, et ettevõtjad esitaksid seoses üldloa või kasutusõiguste ja artikli 13 lõikes 2 osutatud erikohustustega teavet, mis on proportsionaalne ja objektiivselt põhjendatud, eelkõige järgmiste eesmärkide seisukohast:

a) käesoleva direktiivi I lisa A osa tingimuse 1, D osa tingimuste 2 ja 6 ja E osa tingimuste 2 ja 7 täitmise ja artikli 13 lõikes 2 osutatud kohustuste täitmise kontrollimine süstemaatiliselt või üksikjuhtude kaupa;

b) käesoleva direktiivi I lisas sätestatud tingimuste täitmise kontrollimine üksikjuhtude kaupa, kui on saabunud kaebus või kui pädeval asutusel on mingil muul põhjusel alust arvata, et teatavat tingimust ei täideta, või pädeva asutuse enda algatusel toimuva uurimise korral;

c) kasutusõiguste andmist käsitlevate taotluste esitamise ja hindamise kord;

d) teenuste kvaliteeti ja hinda võrdlevate ülevaadete avaldamine tarbijate huvides;

e) täpselt määratletud statistika, aruannete või uuringute koostamine;

▼B

f) turuanalüüs käesoleva direktiivi kohaldamiseks, sh andmed järgmise etapi turgude või jaeturgude kohta, mis on seotud turuanalüüsi aluseks olevate turgudega;

g) raadiospektri ja numeratsiooniressursside tulemusliku kasutamise kindlustamine ja nende tõhusa haldamise tagamine;

h) võrgu või teenuse edasise arengu hindamine, mis võiks mõjutada konkurentidele kättesaadavaks tehtud hulgimüügiteenuseid, territoriaalset leviala, lõppkasutajatele kättesaadavaks tehtud ühenduvust või alade nimetamist vastavalt artiklile 22;

i) geograafiliste ülevaadete tegemine;

j) BERECi põhjendatud teabenõuetele vastamine.

Esimese lõigu punktides a ja b ning d–j nimetatud teavet ei tohi nõuda enne turulepääsemist või turulepääsu eeltingimusena.

BEREC võib vajaduse korral töötada välja teabetaotluste vormid, et hõlbustada saadud teabe konsolideeritud esitamist ja analüüsi.

2. Raadiospektri kasutusõiguste puhul viitab lõikes 1 osutatud teave eeskätt raadiospektri tulemuslikule ja tõhusale kasutamisele ning raadiospektri kasutusõigustega seotud igasuguste leviala ja teenusekvaliteedi kohustuste täitmisele ning nende kontrollimisele.

3. Kui riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused nõuavad, et ettevõtjad esitaksid lõikes 1 nimetatud teavet, teatavad nad, mis otstarbel sellist teavet kasutatakse.

4. Riigi reguleerivad asutused ega muud pädevad asutused ei või dubleerida teabenõudeid, mille BEREC on vastavalt määruse (EL) 2018/1971 artiklile 40 juba esitanud, kui BEREC on teinud saadud teabe neile asutustele kättesaadavaks.

Artikkel 22

Võrkude kasutuselevõtu geograafiline ülevaade

1. Riigi reguleerivad ja/või muud päevad asutused teevad geograafilise ülevaate sellest, milline on lairibaühendust pakkuvate elektroonilise side võrkude („lairibavõrgud“) ulatus 21. detsembriks 2023 ning ajakohastavad ülevaadet seejärel vähemalt iga kolme aasta tagant.

Geograafiline ülevaade sisaldab ülevaadet lairibavõrkude geograafilisest ulatusest nende territooriumil, mis on nõutav riigi reguleerivate ja/või muude pädevate asutuste käesoleva direktiivi kohaste ülesannete täitmiseks ja riigiabi normide kohaldamiseks vajalike ülevaadete jaoks.

▼B

Geograafiline ülevaade võib samuti sisaldada nende territooriumi lairibavõrkude, sealhulgas väga suure läbilaskevõimega võrkude ulatuse prognoosi perioodi kohta, mille on kindlaks määranud asjaomane asutus.

Prognoos peab sisaldama kogu asjakohast teavet, sealhulgas teavet kõikide ettevõtjate ja avaliku sektori asutuste kavandatud väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõttude kohta ning vähemalt 100 Mbit/s allalaadimiskiirusega võrkude oluliste uuenduste ja laienduste kohta. Selleks nõuavad riigi reguleerivad asutused ja/või muud pädevad asutused ettevõtjatelt ja avaliku sektori asutustelt sellise teabe esitamist määral, mil see teave on kättesaadav ja mõistlikke pingutusi tehes esitatav.

Riigi reguleeriv asutus otsustab seoses ülesannetega, mis talle on käesoleva direktiivi alusel antud, millises ulatuses on asjakohane tugineda sellise prognoosi raames kogutud teabele või selle osale.

Kui riigi reguleeriv asutus geograafilist ülevaadet ei koosta, tuleb see koostada koostöös kõnealuse asutusega ulatuses, mis võib olla tema ülesannete seisukohast asjakohane.

Geograafilise ülevaate jaoks kogutud teave peab sisaldama parajalt üksikasju kohalike olude kohta ja piisavalt teavet teenusekvaliteedi ja selle parameetrite kohta ning seda tuleb käsitleda kooskõlas artikli 20 lõikega 3.

2. Riigi reguleerivad asutused ja/või muud pädevad asutused võivad määrata kindlaks territoriaalselt selgelt piiritletud ala, mille kohta on lõikes 1 kogutud teabe ja koostatud prognoosi põhjal kindlaks tehtud, et prognoosiga hõlmatud aja jooksul ei ole ükski ettevõtja ega avaliku sektori asutus seal väga suure läbilaskevõimega võrke kasutusele võtnud ega plaani seda teha ega plaani oluliselt uuendada ega laiendada oma võrku, et selle jõudlus ulatuks vähemalt 100 Mbit/s allalaadimiskiiruseni. Riigi reguleerivad asutused ja/või muud pädevad asutused avaldavad kindlaks määratud alad.

3. Asjaomased asutused võivad esitada kindlaks määratud ala piires ettevõtjatele ja avaliku sektori asutustele üleskutse, et nad teataksid oma kavatsustest võtta asjaomase prognoosiga hõlmatud aja jooksul kasutusele väga suure läbilaskevõimega võrke. Kui selle üleskutse tulemusel teatab mõni ettevõtja või avaliku sektori asutus oma kavatsusest seda teha, võib asjaomane asutus nõuda, et teised ettevõtjad ja avaliku sektori asutused teataksid kavatsusest võtta asjaomasel alal kasutusele väga suure läbilaskevõimega võrke või oluliselt uuendada või laiendada oma võrku, et selle jõudlus ulatuks vähemalt 100 Mbit/s allalaadimiskiiruseni. Asjaomane asutus täpsustab, millist teavet peaks selline esildis sisaldama, et tagada vähemalt samasugune üksikasjalikkuse tase nagu see, millel põhineb lõike 1 kohane prognoos. Ühtlasi teatab ta igale huvi väljendanud ettevõtjale ja avaliku sektori asutusele, kas kindlaks määratud ala on kaetud või saab tõenäoliselt kaetud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga, mille allalaadimiskiirus on alla 100 Mbit/s, lähtudes lõike 1 kohaselt kogutud teabest.

▼B

4. Lõike 3 kohaseid meetmeid võetakse tulemusliku, objektiivse, läbipaistva ja mittediskrimineeriva korra kohaselt ilma ühtegi ettevõtjat eelnevalt välistamata.

5. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad ja muud pädevad asutused ning kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud asutused, mis vastutavad oma territooriumil elektroonilise side võrkude kasutuselevõtu, lairibaühenduste riiklike kavade väljatöötamise, raadiospektri kasutusõigustega seotud levialaliste kohustuste määratlemise ja universaalteenuse pakkumise kohustuse kohaste teenuste kättesaadavuse kontrollimise jaoks mõeldud riigi vahendite jaotamise eest, võtavad arvesse lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt tehtud geograafilise ülevaate tulemusi ja kindlaks määratud alasid.

Liikmesriigid tagavad, et geograafilise ülevaate teinud asutused jagavad neid tulemusi tingimusel, et vastuvõttev asutus tagab sama konfidentsiaalsuse ja ärisaladuse hoidmise taseme kui andmed esitanud asutus ning teavitab teabe esitanud isikuid. Nimetatud tulemused tehakse samadel tingimustel kättesaadavaks ka BERECile ja komisjonile, kui need seda soovivad.

6. Kui asjaomane teave ei ole turul kättesaadav, teevad pädevad asutused geograafiliste ülevaadete muud kui ärisaladuse hoidmise kohustusega hõlmatud andmed vahetult kättesaadavaks vastavalt direktiivile 2003/98/EÜ, et võimaldada nende taaskasutamist. Kui sellised vahendid ei ole turul kättesaadavad, teevad nad ühtlasi kättesaadavaks teabevahendid, mis võimaldavad lõppkasutajatel kindlaks teha ühenduvuse kättesaadavuse eri piirkondades piisavalt üksikasjalikult, et sellest oleks kasu operaatori või teenusepakkuja valimisel.

7. Et aidata kaasa geograafiliste ülevaadete ja prognooside järjepidevale kohaldamisele, annab BEREC hiljemalt 21. juuniks 2020 pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoni ja asjakohase riigi ametiasutustega välja suunised, et aidata riigi reguleerivatel ja/või muudel pädevatel asutustel järjepidevalt täita oma käesolevast artiklist tulenevad kohustusi.

Artikkel 23

Konsulteerimis- ja läbipaistvusmehhanism

1. Liikmesriigid tagavad, välja arvatud artikliga 26 või 27 või artikli 32 lõikega 10 hõlmatud juhtudel, et juhul kui riigi reguleeriv või muu pädev asutus kavatseb käesoleva direktiivi kohaselt võtta meetmeid või kui ta kavatseb kehtestada artikli 45 lõigete 4 ja 5 kohaseid piiranguid, millel on märkimisväärne mõju asjaomasele turule, annab ta huvitatud pooltele võimaluse esitada meetme eelnõu kohta arvamuse mõistliku aja jooksul, võttes arvesse küsimuse keerukust, kui tegemist ei ole erakorraliste asjaoludega, jättes selleks aega igal juhul vähemalt 30 päeva.

▼B

2. Artikli 35 kohaldamiseks teavitavad pädevad asutused raadiospektripoliitika töörühma iga kavandatava meetme avaldamisest, mille suhtes kohaldatakse artikli 55 lõike 2 alusel konkurentsil või võrdlustel põhinevat valikumenetlust ning mis on seotud sellise raadiospektri kasutamisega, mille suhtes on otsuse nr 676/2002/EÜ kohaste tehniliste rakendusmeetmetega kehtestatud ühtlustatud tingimused, et võimaldada lairibaühendust pakkuvate traadita elektroonilise side võrkude („traadita lairibavõrgud ja -teenused“) kasutamist.

3. Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused avaldavad siseriikliku konsulteerimiskorra.

Liikmesriigid tagavad, et luuakse üks teabepunkt, mille kaudu on võimalik saada teavet kõigi käimasolevate konsultatsioonide kohta.

4. Konsulteerimismenetluse tulemused avalikustatakse, kui ärisaladuse hoidmise kohustust käsitleva liidu ja liikmesriigi õiguse kohaselt ei ole tegu konfidentsiaalse teabega.

Artikkel 24

Konsulteerimine huvitatud isikutega

1. Liikmesriigid tagavad, kui see on asjakohane, et pädevad asutused võtavad asjakohasel juhul koostöös riigi reguleerivate asutustega arvesse lõppkasutajate, eelkõige tarbijate ja puuetega lõppkasutajate, tootjate ning elektroonilise side võrke või teenuseid pakkuvate ettevõtjate arvamusi küsimustes, mis käsitlevad kõiki üldkasutatavate elektroonilise side teenustega seotud lõppkasutajate ja tarbijate õigusi, sealhulgas samaväärset juurdepääsu ja valikut puuetega lõppkasutajate jaoks, eelkõige juhul, kui neil on märkimisväärne mõju turule.

Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused loovad asjakohasel juhul koostöös riigi reguleerivate asutustega puuetega lõppkasutajatele kättesaadava konsultatsioonimehhanismi, tagades sellega, et otsuste tegemisel küsimustes, mis puudutavad lõppkasutajate ja tarbijate õigusi seoses üldkasutatavate elektroonilise side teenustega, võetakse piisavalt arvesse tarbijate huve elektroonilise side sektoris.

2. Huvitatud isikud võivad pädevate asutuste juhendamisel, kes teevad asjakohasel juhul koostööd riigi reguleerivate asutustega, töötada välja mehhanismid, mis hõlmavad tarbijaid, kasutajarühmi ja teenusepakkujaid ja mis aitaksid tõsta teenuste pakkumise üldist kvaliteeti muu hulgas tegevusjuhendite ja tööstandardite väljatöötamise ja jälgimise kaudu.

▼B

3. Ilma et see piiraks liidu õigusega kooskõlas olevaid siseriiklikke norme, millega edendatakse selliseid kultuuri- ja meediapoliitika eesmärke nagu kultuuriline ja keeleline mitmekesisus ning meediakanalite paljusus, võivad pädevad asutused edendada asjakohasel juhul koostöös riigi reguleerivate asutustega koostööd elektroonilise side võrke või teenuseid pakkuvate ettevõtjate ning elektroonilise side võrkude ja -teenuste puhul õiguspärase sisu edendamisest huvitatud sektorite vahel. Kõnealune koostöö võib hõlmata ka artikli 103 lõike 4 kohaselt osutatava üldist huvi pakkuva teabe koordineerimist.

Artikkel 25

Vaidluste kohtuväline lahendamine

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleeriv või muu pädev asutus, kes vastutab käesoleva direktiivi artiklite 102–107 ja artikli 115 kohaldamise eest, või vähemalt üks sõltumatu asutus, kellel on nimetatud kohaldamises tõendatud kogemusi, kantakse direktiivi 2013/11/EL artikli 20 lõike 2 kohaselt vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuste nimekirja, et ta tegutseks käesoleva direktiivi alusel teenusepakkujate ja tarbijate vahel tekkivate ja lepingute täitmisega seotud vaidluste lahendajana. Liikmesriigid võivad laiendada muude lõppkasutajate kui tarbijate, eeskätt mikro- ja väikeettevõtjate juurdepääsu kõnealuse asutuse või organi pakutavatele vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlustele.

2. Kui selliste vaidluste osapooled on pärit eri liikmesriikidest, kooskõlastavad liikmesriigid oma jõupingutused, et vaidlus lahendada, ilma et see piiraks direktiivi 2013/11/EL kohaldamist.

Artikkel 26

Ettevõtjatevaheliste vaidlusküsimuste lahendamine

1. Kui tekib vaidlus seoses käesolevast direktiivist tulenevate kohustustega liikmesriigis elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujate vahel või sellise ettevõtja ja liikmesriigi muude ettevõtjate vahel, kes saavad kasu juurdepääsu või vastastikuse sidumise kohustustest, või liikmesriigis elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujate ja seotud vahendite pakkujate vahel, teeb asjaomase riigi reguleeriv asutus ühe poole taotlusel ja ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, siduva otsuse vaidluse lahendamiseks nii kiiresti kui võimalik selgete ja tõhusate menetluste alusel ning igal juhul nelja kuu jooksul, kui tegemist ei ole erandlike asjaoludega. Asjaomane liikmesriik nõuab, et kõik pooled teeksid riigi reguleeriva asutusega tihedat koostööd.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et riigi reguleeriv asutus võib keelduda vaidluse lahendamisest, kui on olemas muid vahendeid, nagu lepitus, mis aitaksid paremini kaasa vaidluse kiirele lahendamisele artiklis 3 sätestatud eesmärkide kohaselt. Riigi reguleeriv asutus teatab sellest pooltele viivitamatult. Kui vaidlust ei ole lahendatud nelja kuu jooksul ja kui kaebuse esitanud pool ei ole vaidlusküsimusega kohtusse pöördunud, teeb riigi reguleeriv asutus ükskõik kumma poole taotlusel siduva otsuse vaidluse lahendamiseks nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul nelja kuu jooksul.

▼B

3. Vaidlusküsimuste lahendamisel juhindub riigi reguleeriv asutus artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisest. Kui riigi reguleeriv asutus määrab vaidlusküsimuse lahendamisel ettevõtjale kohustusi, peavad need olema kooskõlas käesoleva direktiiviga.

4. Riigi reguleeriva asutuse otsus tehakse avalikult teatavaks, võttes arvesse ärisaladuse hoidmise nõuet. Riigi reguleeriv asutus esitab asjaomastele pooltele kõik otsuse põhjendused.

5. Lõigetes 1, 3 ja 4 sätestatud kord ei takista kumbagi poolt kohtule hagi esitamast.

Artikkel 27

Piiriüleste vaidlusküsimuste lahendamine

1. Kui eri liikmesriikides asuvate ettevõtjate vahel tekib käesoleva direktiivi alusel vaidlus, kohaldatakse käesoleva artikli lõikeid 2, 3 ja 4. Neid sätteid ei kohaldata artiklis 28 käsitletud raadiospektri koordineerimisega seotud vaidluste suhtes.

2. Vaidluspool võib pöörduda vaidlusküsimusega riigi reguleeriva asutuse või asjaomaste asutuste poole. Kui vaidlus mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust, teatab/teatavad riigi pädev(ad) reguleeriv(ad) asutused vaidlusest BERECile, et lahendada vaidlus järjepidevalt artiklis 3 sätestatud eesmärkide kohaselt.

3. Kui selline teade on esitatud, avaldab BEREC arvamuse, milles palutakse riigi reguleerival asutusel või asjaomastel asutustel võtta konkreetseid meetmeid vaidluse lahendamiseks või hoiduda meetmetest nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul nelja kuu jooksul, kui tegemist ei ole erandlike asjaoludega.

4. Riigi reguleeriv asutus või asjaomased asutused ootavad enne vaidluse lahendamiseks meetmete võtmist ära BERECi arvamuse. Erandlike asjaolude korral, kui tuleb kiiresti tegutseda, et kaitsta konkurentsi ja lõppkasutajate huve, võib ükskõik milline riigi pädev reguleeriv asutus poolte taotlusel või omal algatusel võtta ajutisi meetmeid.

5. Kui riigi reguleeriv asutus kehtestab vaidlusküsimuse lahendamise osana ettevõtjale kohustusi, peavad need olema kooskõlas käesoleva direktiiviga ning arvestama hoolikalt BERECi vastu võetud arvamusega ja need tuleb vastu võtta ühe kuu jooksul pärast sellise arvamuse esitamist.

6. Lõikes 2 sätestatud kord ei takista kumbagi poolt kohtule hagi esitamast.

▼B

Artikkel 28

Raadiospektri koordineerimine liikmesriikide vahel

1. Liikmesriigid ja nende pädevad asutused tagavad, et raadiospektri kasutamine on nende territooriumil korraldatud nii, et see ei takista ühtegi teist liikmesriiki lubamast eelkõige liikmesriikide vaheliste piiriüleste kahjulike raadiohäirete tõttu oma territooriumil ühtlustatud raadiospektri kasutamist vastavalt liidu õigusele.

Liikmesriigid võtavad selleks kõik vajalikud meetmed, ilma et see piiraks nende kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest ja asjakohastest rahvusvahelistest lepingutest, näiteks ITU raadioeeskirjadest ja ITU piirkondlikest raadiokokkulepetest.

2. Liikmesriigid teevad omavahel ja asjakohasel juhul raadiospektripoliitika töörühma kaudu raadiospektri kasutamise piiriülese koordineerimise alal koostööd, et

a) tagada lõike 1 järgimine;

b) lahendada piiriülese koordineerimise või piiriüleste kahjulike raadiohäiretega seotud probleemid ja vaidlused liikmesriikide vahel ja kolmandate riikidega, mis ei lase liikmesriikidel oma territooriumil ühtlustatud raadiospektrit kasutada.

3. Et tagada lõike 1 järgimine, võib iga mõjutatud liikmesriik paluda raadiospektripoliitika töörühmalt abi mis tahes probleemi või vaidlusega tegelemiseks seoses piiriülese koordineerimise või piiriüleste kahjulike raadiohäiretega. Kui see on asjakohane, võib raadiospektripoliitika töörühm anda arvamuse, pakkudes välja koordineeritud lahenduse sellisele probleemile või vaidlusele.

4. Kui lõigetes 2 või 3 osutatud meetmetega ei ole suudetud probleemi või vaidlust lahendada ja kui mõjutatud liikmesriik seda taotleb, võib komisjon, võttes hoolikalt arvesse raadiospektripoliitika töörühma arvamust, milles soovitatakse lõike 3 kohast koordineeritud lahendust, võtta rakendusaktidena vastu nendele asjaomastele liikmesriikidele adresseeritud otsuseid, keda lahendamata kahjuliku raadiohäire probleem puudutab, et lahendada kahe või enama liikmesriigi vahelised piiriülesed kahjulikud raadiohäired, mis ei lase neil oma territooriumil ühtlustatud raadiospektrit kasutada.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Liit annab iga mõjutatud liikmesriigi taotlusel õigusalast, poliitilist ja tehnilist tuge, et lahendada liidu ja selle naaberriikide, seahulgas kandidaat- ja ühinevate riikide vahelisi raadiospektriga seotud kooskõlastusküsimusi, et asjaomased liikmesriigid saaksid täita oma liidu õigusest tulenevaid kohustusi. Sellise toe andmisel edendab liit oma poliitiliste strateegiate elluviimist.

▼B

III JAOTIS

RAKENDAMINE

Artikkel 29

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, sealhulgas trahvide ja vajaduse korral muude kui kriminaalõiguslike eelnevalt kindlaks määratud või perioodiliste karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide või komisjoni, riigi reguleeriva asutuse või muu pädeva asutuse poolt käesoleva direktiivi alusel tehtud siduva otsuse rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Siseriikliku õigusega ettenähtud piirides on selliste karistuste määramise õigus riigi reguleerivatel asutustel ja muudel pädevatel asutustel. Kehtestatud karistused peavad olema asjakohased, tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Artikli 22 lõikes 3 osutatud menetlusega seoses näevad liikmesriigid karistused ette üksnes juhul, kui ettevõtja või avaliku sektori asutus esitab teadlikult või raske hooletuse tõttu eksitavat, vigast või ebatäielikku teavet.

Artikli 22 lõikes 3 osutatud menetluse kontekstis teadlikult või raske hooletuse tõttu eksitava, vigase või ebatäieliku teabe esitamise eest ettevõtjale või avaliku sektori asutusele määratud trahvi või perioodilise karistuse summa kindlaksmääramisel võetakse muu hulgas arvesse, kas ettevõtja või avaliku sektori asutuse käitumine on avaldanud kahjulikku mõju konkurentsile ja eelkõige kas erinevalt algselt esitatud teabest või selle ajakohastustest on ettevõtja või avaliku sektori asutus võrgu kasutusele võtnud, seda laiendanud või uuendanud või ei ole võrku kasutusele võtnud ja ei ole plaanimuutust objektiivselt põhjendanud.

Artikkel 30

Üldloa või raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõiguste tingimuste ning erikohustuste täitmine

1. Liikmesriigid tagavad, et nende asjaomased pädevad asutused kontrollivad ja jälgivad üldloa või raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõiguste tingimuste, artikli 13 lõikes 2 osutatud erikohustuste ja artiklis 4, artikli 45 lõikes 1 ning artiklis 47 sätestatud raadiospektri tulemusliku ja tõhusa kasutamise kohustuse täitmist.

Pädevatel asutustel on õigus nõuda, et üldloa alusel tegutsevad ettevõtjad või raadiospektri või numeratsiooniressursside kasutusõigustega ettevõtjad esitaksid kooskõlas artikliga 21 kogu teabe, mis on vajalik üldloa või raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõiguste tingimuste või artikli 13 lõikes 2 või artiklis 47 osutatud erikohustuste täitmise kontrollimiseks.

▼B

2. Kui pädev asutus leiab, et ettevõtja ei täida üht või mitut üldloa või raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõiguste tingimust või artikli 13 lõikes 2 osutatud erikohustusi, teavitab ta ettevõtjat sellest ja annab ettevõtjale võimaluse esitada mõistliku aja jooksul oma seisukoht.

3. Pädeval asutusel on õigus nõuda, et lõikes 2 osutatud rikkumine lõpetataks viivitamatult või mõistliku aja jooksul, ning ta võtab täitmise tagamiseks asjakohased ja proportsionaalsed meetmed.

Seoses sellega annavad liikmesriigid pädevatele asutustele järgmised volitused:

a) määrata vajaduse korral hoiatav rahatrahv, mis võib sisaldada perioodilisi makseid, millel on tagasiulatav jõud, ning

b) anda korraldus lõpetada või edasi lükata sellise teenuse või teenuste paketi pakkumine, mis võib põhjustada konkurentsi tõsist kahjustamist, kuni vastavuse saavutamiseni juurdepääsukohustustega, mis on kehtestatud vastavalt artikli 67 kohasele turuanalüüsile.

Pädevad asutused teatavad meetmed ja nende põhjused asjaomasele ettevõtjale viivitamata ning määravade mõistliku tähtaja, mille jooksul ettevõtja peab meetmed täitma.

4. Olenemata käesoleva artikli lõigetest 2 ja 3 annavad liikmesriigid pädevale asutusele volitused määrata ettevõtjatele vajaduse korral rahatrahv, kui nad ei ole pädeva asutuse määratud mõistliku aja jooksul esitanud teavet vastavalt artikli 21 lõike 1 esimese lõigu punkti a või b ja artikli 69 alusel kehtestatud kohustustele.

5. Kui üldloa või raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõiguste tingimuste või artikli 13 lõikes 2 või artikli 47 lõikes 1 või 2 osutatud erikohustuste raske või korduva rikkumise korral ei ole käesoleva artikli lõikes 3 osutatud täitmise tagamiseks võetud meetmed andnud tulemusi, tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused võivad takistada ettevõtjal elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumist või peatada või tühistada nimetatud kasutusõigused. Liikmesriigid annavad pädevale asutusele volitused määrata karistusi, mis on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Sellised karistused võib määrata kogu rikkumise aja eest, isegi kui rikkumine on hiljem lõpetatud.

▼B

6. Olenemata käesoleva artikli lõigetest 2, 3 ja 5, võib pädev asutus võtta kiireloomulisi ajutisi meetmeid olukorra heastamiseks enne lõpliku otsuse tegemist, kui tal on tõendeid üldloa või raadiospektri ja numeratsiooniressursside kasutusõiguse tingimuste või artikli 13 lõikes 2 või artikli 47 lõigetes 1 või 2 osutatud erikohustuste rikkumise kohta, mille näol on tegemist vahetu ja suure ohuga avalikule korrale, julgeolekule või rahvatervisele või mis võivad põhjustada tõsiseid majanduslikke või toimimisprobleeme teistele elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujatele või kasutajatele või muudele raadiospektri kasutajatele. Pädev asutus annab asjaomasele ettevõtjale mõistliku võimaluse oma seisukoha väljendamiseks ja heastamisettepanekute tegemiseks. Vajaduse korral võib pädev asutus kiita heaks ajutised meetmed kestusega kuni kolm kuud, ent kui jõustamismenetlusi ei ole veel lõpule viidud, võib kestust pikendada maksimaalselt veel kolme kuu võrra.

7. Ettevõtjatel on õigus kaevata käesoleva artikli alusel võetud meetmed edasi artiklis 31 osutatud korras.

Artikkel 31

Kaebeõigus

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi tasandil on olemas toimivad mehhanismid, mille alusel on pädeva asutuse otsuse mõjuvälja jäävatel kasutajatel ja elektroonilise side võrke või teenuseid või seotud vahendeid pakkuvatel ettevõtjatel õigus esitada kaebus sellise otsuse peale edasikaebusi käsitlevale organile, mis on sõltumatu asjaomastest pooltest ja igasugusest välisest sekkumisest ja poliitilisest survest, mis võiks seada ohtu tema poolt menetletavate küsimuste sõltumatu hindamise. Kõnealusel organil, milleks võib olla kohus, peavad olema oma funktsioonide tõhusaks täitmiseks asjakohased teadmised. Liikmesriigid tagavad, et juhtumi asjaolusid võetakse nõuetekohaselt arvesse.

Kuni kaebuse lahendamiseni kehtib pädeva asutuse otsus, kui vastavalt liikmesriigi õigusele ei kohaldata ajutisi meetmeid.

2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud kaebusi käsitlev organ ei ole oma olemuselt õigustmõistev, peab ta oma otsuse põhjendused esitama alati kirjalikult. Lisaks saab sellisel juhul tema otsuse kaevata edasi kohtusse ELi toimimise lepingu artikli 267 tähenduses.

Liikmesriigid tagavad, et edasikaebamise mehhanism on toimiv.

3. Liikmesriigid koguvad teavet kaebuste üldise sisu, kaebuste arvu, kaebuste lahendamise menetluse kestuse ning ajutiste meetmete kohaldamise otsuste arvu kohta. Liikmesriigid esitavad komisjonile ja BEREC-ile nende põhjendatud taotluse korral nimetatud teabe ning otsused või kohtu otsused.

▼B

IV JAOTIS

SISETURU MENETLUSED

I PEATÜKK

Artikkel 32

Elektroonilise side siseturu konsolideerimine

1. Käesolevast direktiivist tulenevate ülesannete täitmisel võtab riigi reguleeriv asutus hoolikalt arvesse artiklis 3 sätestatud eesmärke.

2. Riigi reguleerivad asutused teevad siseturu arengule kaasaaitamiseks omavahel ning komisjoni ja BERECiga läbipaistval viisil koostööd, et tagada käesoleva direktiivi järjepidev kohaldamine kõigis liikmesriikides. Selleks püüavad nad koostöös komisjoni ja BERECiga eelkõige kindlaks määrata vahendite ja parandusmeetmete liigid, mis sobivad konkreetse turuolukorraga toimetulekuks kõige paremini.

3. Kui riigi reguleeriv asutus – välja arvatud juhul, kui artikli 34 kohaselt vastu võetud soovitustes või suunistes on sätestatud teisiti – kavatseb pärast nõutaval juhul artikli 23 kohase avaliku konsultatsiooni läbiviimist võtta meetme, mis

a) kuulub artikli 61, 64, 67, 68 või 83 kohaldamisalasse ja

b) mõjutaks liikmesriikidevahelist kaubandust,

avaldab ta meetme eelnõu ja edastab selle artikli 20 lõike 3 kohaselt samaaegselt komisjonile, BERECile ja teiste liikmesriikide riigi reguleerivatele asutustele, põhjendades meetme vajalikkust. Riigi reguleerivad asutused, BEREC ja komisjon võivad esitada ühe kuu jooksul oma arvamusi nimetatud meetme eelnõu kohta. Ühe kuu pikkust tähtaega ei või pikendada.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud meetme eelnõu vastuvõtmine lükatakse veel kaks kuud edasi kui kõnealuse meetme eesmärk on

a) määratleda asjaomane turg, mis erineb artikli 64 lõikes 1 osutatud soovituses määratletud turgudest, või

▼C1

b) otsustada, kas tunnistada ettevõtja kas üksi või koos teiste ettevõtjatega märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks artikli 67 lõike 3 või 4 alusel,

▼B

ja kui see meede mõjutaks liikmesriikidevahelist kaubandust ning komisjon on andnud riigi reguleerivale asutusele teada, et tema arvates looks meede takistusi siseturul, või kui komisjonil on alust kahelda meetme vastavuses liidu õigusele ja eelkõige artiklis 3 nimetatud eesmärkidele. Nimetatud kahekuulist tähtaega ei või pikendada. Komisjon teavitab sellisel juhul BERECit ja riigi reguleerivaid asutusi oma reservatsioonidest ja avalikustab need samaaegselt.

▼B

5. BEREC avaldab lõikes 4 osutatud komisjoni reservatsiooni kohta arvamuse, milles märgib, kas tema arvates tuleks meetme eelnõu juurde jääda, seda tuleks muuta või see tuleks tagasi võtta, ning esitab asjakohasel juhul selleks konkreetsed ettepanekud.

6. Lõikes 4 nimetatud kahekuulise tähtaja jooksul võib komisjon

a) teha otsuse, et asjaomase riigi reguleeriv asutus peab meetme eelnõu tagasi võtma, või

b) teha otsuse oma reservatsioonide tagasivõtmiseks lõikes 4 nimetatud meetme eelnõu suhtes.

Enne otsuse tegemist võtab komisjon hoolikalt arvesse BERECi arvamust.

Esimese lõigu punktis a osutatud otsusele lisatakse üksikasjalik ja objektiivne analüüs selle kohta, miks komisjon leiab, et meetme eelnõu ei tohiks vastu võtta, ja konkreetsed ettepanekud selle muutmiseks.

7. Kui komisjon on vastu võtnud käesoleva artikli lõike 6 esimese lõigu punkti a kohase otsuse, milles nõutakse riigi reguleerivalt asutuselt meetme eelnõu tagasivõtmist, muudab riigi reguleeriv asutus meetme eelnõu või võtab selle tagasi kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Meetme eelnõu muutmise korral viib riigi reguleeriv asutus läbi avaliku konsultatsiooni vastavalt artiklile 23 ning teatab muudetud meetme eelnõust komisjonile vastavalt käesoleva artikli lõikele 3.

8. Asjaomane riigi reguleeriv asutus võtab hoolikalt arvesse teiste riigi reguleerivate asutuste, BERECi ja komisjoni arvamusi ning, kui tegemist ei ole lõikes 4 ja lõike 6 punktis a osutatud juhtumiga, võib lõpliku meetme eelnõu vastu võtta ning edastada selle seejärel komisjonile.

9. Riigi reguleeriv asutus teeb komisjonile ja BERECile teatavaks kõik lõike 3 punktide a ja b kohaselt vastu võetud lõplikud meetmed.

10. Kui riigi reguleeriv asutus leiab erandlike asjaolude korral, et on vaja kiiresti tegutseda, et kindlustada konkurentsi ja kaitsta kasutajate huvisid, võib ta erandina lõigetes 3 ja 4 sätestatud korrast võtta viivitamata proportsionaalseid ja ajutisi meetmeid. Riigi reguleeriv asutus teeb kõnealused meetmed koos kõigi põhjendustega viivitamata teatavaks komisjonile, teistele riigi reguleerivatele asutustele ja BERECile. Riigi reguleeriva asutuse otsus selliste meetmete alaliseks muutmise või nende kohaldamisaja pikendamise kohta peab vastama lõigetele 3 ja 4.

11. Riigi reguleeriv asutus võib meetme eelnõu igal ajal tagasi võtta.

▼B

Artikkel 33

Parandusmeetmete järjekindla kohaldamise kord

1. Kui artikli 32 lõike 3 kohase kavandatud meetme eesmärk on kehtestada, muuta või tühistada ettevõtja kohustus vastavalt artiklile 61 või 67 koostoimes artiklitega 69–76 ja artiklile 83, võib komisjon artikli 32 lõikes 3 osutatud ühekuulise tähtaja jooksul teatada asjaomase riigi reguleerivale asutusele ja BERECile põhjused, miks ta arvab, et meetme eelnõu oleks takistuseks siseturule, või et tal on tõsiseid kahtlusi selle vastavuse osas liidu õigusele. Sellisel juhul ei võeta meetme eelnõu vastu kolme kuu jooksul alates komisjonilt teatamise saamisest.

Sellise teatamise puudumise korral võib asjaomase riigi reguleeriv asutus võtta meetme eelnõu vastu, arvestades hoolikalt komisjoni, BERECi või teise riigi reguleeriva asutuse märkustega.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 viidatud kolmekuulise tähtaja jooksul teevad komisjon, BEREC ja asjaomase riigi reguleeriv asutus tihedat koostööd, et selgitada välja kõige sobivam ja tõhusam meede artiklis 3 sätestatud eesmärkide täitmiseks, arvestades samas nõuetekohaselt turuosaliste arvamustega ja vajadusega tagada õigusaktide järjekindel kohaldamine.

3. Kuue nädala jooksul alates lõikes 1 osutatud kolmekuulise tähtaja algusest avaldab BEREC arvamuse lõikes 1 osutatud komisjoni teate kohta, milles märgib, kas meetme eelnõu tuleks muuta või see tuleks tagasi võtta, ning esitab vajaduse korral selleks konkreetsed ettepanekud. Kõnealune põhjendatud arvamus avalikustatakse.

4. Kui BEREC jagab oma arvamuses komisjoni tõsiseid kahtlusi, teeb ta tihedat koostööd asjaomaste riigi reguleerivate asutustega, et selgitada välja asjakohaseim ja kõige tulemuslikum meede. Enne lõikes 1 osutatud kolmekuulise tähtaja lõppemist võib riigi reguleeriv asutus

a) oma meetme eelnõu muuta või tagasi võtta, võttes hoolikalt arvesse lõikes 1 osutatud komisjoni teatamist ning BERECi arvamust ja soovitust, või

b) oma meetme eelnõu juurde jääda.

5. Komisjon võib ühe kuu jooksul pärast lõikes 1 osutatud kolmekuulise tähtaja lõppemist ning võttes hoolikalt arvesse BERECi võimalikku arvamust

a) esitada soovituse, milles nõutakse, et asjaomase riigi reguleeriv asutus muudaks oma meetme eelnõu või võtaks selle tagasi, ning antakse soovituse põhjendused, eelkõige juhul, kui BEREC ei jaga komisjoni tõsiseid kahtlusi, ja sellega seonduvad konkreetsed ettepanekud;

▼B

b) teha otsuse oma reservatsioonide tagasivõtmise kohta vastavalt lõikele 1 või

c) artikli 61 lõike 3 teise lõigu või artikli 76 lõike 2 kohaldamisalasse kuuluvate meetmete eelnõude puhul teha otsuse, milles nõutakse, et asjaomane riigi reguleeriv asutus võtaks kavandatud meetme eelnõu tagasi, kui BEREC jagab komisjoni tõsiseid kahtlusi. Otsusele lisatakse üksikasjalik ja objektiivne analüüs selle kohta, miks komisjon leiab, et meetme eelnõu ei tohiks vastu võtta, ja konkreetsed ettepanekud meetme eelnõu muutmiseks. Sellisel juhul kohaldatakse artikli 32 lõikes 7 osutatud korda *mutatis mutandis*.

6. Asjaomase riigi reguleeriv asutus edastab komisjonile ja BEREC-ile vastu võetud lõpliku meetme ühe kuu jooksul alates lõike 5 punkti a kohasest komisjoni soovituse väljaandmisest või lõike 5 punkti b kohasest reservatsioonide tagasivõtmisest.

Seda tähtaega võib pikendada, et võimaldada riigi reguleerival asutusel avaliku konsultatsiooni läbiviimist vastavalt artiklile 23.

7. Kui riigi reguleeriv asutus otsustab lõike 5 punkti a kohaselt antud soovituse alusel meetme eelnõu mitte muuta või tagasi võtta, siis esitab ta oma põhjenduse.

8. Riigi reguleeriv asutus võib meetme eelnõu tagasi võtta menetluse igas etapis.

Artikkel 34

Rakendussätted

Pärast avalikku konsultatsiooni ja pärast konsulteerimist riigi reguleerivate asutustega ning võttes hoolikalt arvesse BERECi arvamust, võib komisjon vastu võtta artikliga 32 seotud soovitused või suunised, millega määratakse kindlaks artikli 32 lõike 3 kohaste teatiste vorm, sisu ja üksikasjalikkuse tase, olukorrad, kus teatamist ei nõuta, ning tähtaegade arvutamine.

II PEATÜKK

Järjekindel raadiospektri eraldamine

Artikkel 35

Vastastikuse hindamise protsess

1. Kui riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus kavatseb viia läbi valikumenetluse vastavalt artikli 55 lõikele 2 seoses raadiospektriga, mille suhtes on otsuse nr 676/2002/EÜ kohaselt kehtestatud tehnilised rakendusmeetmed, et seda oleks võimalik kasutada traadita lairiba võrkude ja teenuste jaoks, teavitab ta vastavalt artiklile 23 raadiospektripoliitika töörühma kõigist meetmete eelnõudest, mille suhtes kohaldatakse artikli 55 lõike 2 alusel konkurentsil või võrdlustel põhinevat valikumenetlust, ja märgib, kas ja millal taotleb ta raadiospektripoliitika töörühmalt vastastikuse hindamise foorumi kokkukutsumist.

▼B

Kui raadiospektripoliitika töörühm sellise taotluse saab, korraldab ta vastastikuse hindamise foorumi eesmärgiga arutada edastatud meetmete eelnõusid ja nende üle arvamusi vahetada ning hõlbustab kogemuste ja parimate tavade vahetamist seoses nimetatud meetmete eelnõudega.

Vastastikuse hindamise foorum koosneb raadiospektripoliitika töörühma liikmetest ning selle tööd korraldab ja juhib raadiospektripoliitika töörühma esindaja.

2. Hiljemalt artikli 23 kohaselt läbiviidava avaliku konsultatsiooni ajal võib raadiospektripoliitika töörühm kutsuda erandjuhul omal algatusel ja kooskõlas foorumi korraldamiseks kehtestatud korraga kokku vastastikuse hindamise foorumi, et vahetada kogemusi ja parimaid tavasid seoses valikumenetlusega seotud meetme eelnõuga, kui ta leiab, et meetme eelnõu piiraks märkimisväärselt riigi reguleeriva asutuse või muu pädeva asutuse suutlikkust täita artiklites 3, 45, 46 ja 47 sätestatud eesmärke.

3. Raadiospektripoliitika töörühm määrab eelnevalt kindlaks ja avaldab objektiivsed kriteeriumid vastastikuse hindamise foorumi erandlikuks kokkukutsumiseks.

4. Vastastikuse hindamise foorumi ajal selgitab riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus, mil viisil meetme eelnõu

a) soodustab siseturu arengut, teenuste piiriülest pakkumist ja konkurentsi ning pakub võimalikult suuri hüvesid tarbijatele ja üldiselt saavutab käesoleva direktiivi artiklites 3, 45, 46 ja 47 ning otsustes nr 676/2002/EÜ ja nr 243/2012/EL sätestatud eesmärgid;

b) tagab raadiolainete tõhusa ja tulemusliku kasutamise ning

c) tagab raadiospektri praegustele ja tulevastele kasutajatele stabiilsed ja prognoositavad investeerimistingimused raadiospektril põhinevate elektroonilise side teenuste pakkumise jaoks vajalike võrkude kasutusele võtmiseks.

5. Vastastikuse hindamise foorumi töös võivad vabatahtlikkuse alusel osaleda teiste pädevate asutuste ja BERECi eksperdid.

6. Ühte või mitut raadiospektri sagedusala käsitleva koondvalikumenetluse üldise riikliku ettevalmistus- ja konsultatsiooniprotsessi ajal kutsutakse vastastikuse hindamise foorum kokku ainult üks kord, välja arvatud juhul, kui riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus taotleb foorumi kokkukutsumist.

7. Koosoleku kokkukutsumist taotlenud riigi reguleeriva või muu pädeva asutuse taotluse alusel võib raadiospektripoliitika töörühm võtta vastu aruande, milles kirjeldatakse, kuidas aitab meetme eelnõu saavutada lõikes 4 sätestatud eesmärke, kajastades vastastikuse hindamise foorumi raames vahetatud seisukohti.

▼B

8. Raadiospektripoliitika töörühm avaldab iga aasta veebruaris aruande, mis käsitleb meetmete eelnõusid, mida on arutatud vastavalt lõigetele 1 ja 2. Aruandes märgitakse teadmiseks võetud kogemused ja parimad tavad.

9. Pärast vastastikuse hindamise foorumit võib raadiospektripoliitika töörühm koosolekut taotlenud riigi reguleeriva või muu pädeva asutuse taotluse alusel võtta meetme eelnõu kohta vastu arvamuse.

Artikkel 36

Raadiospektri ühtlustatud eraldamine

Kui raadiospektri kasutamine on ühtlustatud, juurdepääsutingimused ja -kord kokku lepitud ja ettevõtjad, kellele raadiospekter eraldatakse, valitud kooskõlas rahvusvaheliste kokkulepete ja liidu normidega, annavad liikmesriigid sellise raadiospektri kasutusõiguse nende kohaselt. Kui lubade andmise ühise valikumenetluse puhul on kõik kõnealuse raadiospektri kasutamisega seotud siseriiklikud tingimused täidetud, ei kehtesta liikmesriigid muid tingimusi, lisakriteeriume ega menetlusi, mis piiraksid, muudaksid või lükkaksid edasi sellise raadiospektri ühise eraldamise asjakohase rakendamise.

Artikkel 37

Lubade andmise ühine menetlus raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste andmiseks

Kaks või enam liikmesriiki võivad teha koostööd üksteise ja raadiospektripoliitika töörühmaga, võttes arvesse turuosaliste väljendatud mis tahes huve, ning koos kehtestada lubade andmise menetluse ühised aspektid ja, kui see on asjakohane, viia koos läbi ka raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste andmiseks vajaliku valikumenetluse.

Lubade andmise ühise menetluse väljatöötamisel võivad liikmesriigid võtta arvesse järgmisi kriteeriume:

a) individuaalse loa andmise riigisiseseid menetlusi algatavad ja viivad läbi pädevad asutused vastavalt ühiselt kokku lepitud ajakavale;

b) vajaduse korral nähakse sellega ette ühised tingimused ja menetlused valiku tegemiseks ja raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste andmiseks asjaomastes liikmesriikides;

c) vajaduse korral nähakse sellega ette ühised või võrreldavad tingimused, mis seotakse raadiospektri individuaalsete kasutusõigustega asjaomastes liikmesriikides, võimaldades muu hulgas määrata kasutajatele sarnaseid raadiospektri plokke;

d) kuni lubade andmise ühise menetluse lõpuleviimiseni on see igal ajal avatud teistele liikmesriikidele.

▼B

Kui vaatamata turuosaliste väljendatud huvile ei tegutse liikmesriigid ühiselt, teavitavad nad asjaomaseid turuosalisi oma otsuse põhjustest.

III PEATÜKK

Ühtlustamiskord

Artikkel 38

Ühtlustamiskord

1. Kui komisjon leiab, et käesolevas direktiivis sätestatud reguleerimisülesannete erinev täitmine riigi reguleerivate või muude pädevate asutuste poolt võib takistada siseturu toimimist, võib ta, võttes hoolikalt arvesse BERECi või asjakohasel juhul raadiospektripoliitika töörühma arvamust, anda soovitusi või kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 võtta rakendusaktidega vastu otsuseid, et tagada käesoleva direktiivi ühtlustatud kohaldamine ning aidata kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

2. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleeriv asutus ja muud pädevad asutused võtavad oma ülesannete täitmisel lõikes 1 osutatud soovitusi hoolikalt arvesse. Kui riigi reguleeriv või muu pädev asutus otsustab soovitust mitte järgida, teatab ta sellest komisjonile ja põhjendab oma seisukohta.

3. Lõike 1 kohaselt vastu võetavad otsused võivad hõlmata üksnes ühtlustatud või kooskõlastatud lähenemisviisi kindlaksmääramist järgmiste küsimuste lahendamise eesmärgil:

a) reguleerimispõhimõtete ebajärjekindel rakendamine riigi reguleerivate asutuste poolt artiklite 64 ja 67 kohaldamisel elektroonilise side turgude reguleerimise suhtes, kui see takistab siseturgu; kõnealustes otsustes ei viidata artikli 32 alusel riigi reguleerivate asutuste poolt edastatud eriteadetele; sellisel juhul esitab komisjon otsuse eelnõu üksnes

   i) vähemalt kaks aastat pärast komisjoni samateemalise soovituse vastuvõtmist ning

   ii) võttes hoolikalt arvesse BERECi arvamust sellise otsuse vastuvõtmise kohta, mille BEREC esitab kolme kuu jooksul alates komisjoni taotlusest;

b) numbrid, sealhulgas numbrivahemikud, numbrite ja tunnuste liikuvus, numbrite ja aadresside translatsioonisüsteemid ning hädaabiteenistuste kättesaadavus Euroopa ühtsel hädaabinumbril 112.

▼B

4. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

5. BEREC võib omal algatusel komisjonile soovitada, kas meede tuleks lõike 1 kohaselt vastu võtta või mitte.

6. Kui komisjon ei ole alates BERECi vastu võetud otsuse kuupäevast ühe aasta jooksul võtnud vastu soovitust ega otsust, milles ta osutab, et riigi reguleerivad või muud pädevad asutused täidavad käesolevas direktiivis sätestatud reguleerimisülesandeid erinevalt ning see võib takistada siseturu toimimist, teavitab ta Euroopa Parlamenti ja nõukogu selle põhjustest ja avalikustab need.

Kui komisjon on vastu võtnud soovituse vastavalt lõikele 1, kuid siseturu toimimist takistav ülesannete ebajärjekindel täitmine jätkub kaks aastat pärast soovituse vastuvõtmist, võtab komisjon lõiget 3 järgides rakendusaktiga vastu otsuse vastavalt lõikele 4.

Kui komisjon ei ole otsust vastu võtnud ühe aasta jooksul pärast teise lõigu kohaselt vastu võetud soovitust, teavitab ta Euroopa Parlamendile ja nõukogule selle põhjustest ja avalikustab need põhjused.

Artikkel 39

Standardimine

1. Komisjon koostab ja avaldab *Euroopa Liidu Teatajas* mittekohustuslike standardite ja spetsifikatsioonide loetelu, mille alusel soodustatakse elektroonilise side võrkude ja teenuste ning nendega seotud vahendite ja teenuste ühtlustatud pakkumist. Pärast konsulteerimist direktiivi (EL) 2015/1535 kohaselt loodud komiteega võib komisjon vajaduse korral nõuda, et Euroopa standardiorganisatsioonid (Euroopa Standardikomitee (CEN), Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee (Cenelec) ja Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite instituut (ETSI)) koostaksid standardid.

2. Liikmesriigid toetavad lõikes 1 nimetatud standardite ja spetsifikatsioonide kasutamist teenuste, tehniliste liideste ja võrgufunktsioonide pakkumisel ulatuses, mis on hädavajalik selleks, et tagada teenuste koostalitlusvõime, läbivühenduvus, hõlpsam teenuspakkuja vahetamine ja numbri ja tunnuste liikuvus ja suurendada kasutajate valikuvabadust.

Kuni standardeid ja spetsifikatsioone ei ole lõike 1 kohaselt avaldatud, soodustavad liikmesriigid Euroopa standardiorganisatsioonide vastu võetud standardite ja spetsifikatsioonide rakendamist.

Selliste standardite ja spetsifikatsioonide puudumise korral soodustavad liikmesriigid Rahvusvahelise Telekommunikatsiooniliidu (ITU), Euroopa postiside- ja telekommunikatsiooniadministratsioonide konverentsi (CEPT), Rahvusvahelise Standardimisorganisatsiooni (ISO) ja Rahvusvahelise Elektrotehnika komisjoni (IEC) vastu võetud rahvusvaheliste standardite ja soovituste rakendamist.

▼B

Kui on olemas rahvusvahelised standardid, soovitavad liikmesriigid Euroopa standardiorganisatsioonidel neid või nende asjakohaseid osi kasutada koostatavate standardite alusena, välja arvatud juhul, kui selliste rahvusvaheliste standardite või nende asjakohaste osade kasutamine ei oleks tulemuslik.

Ükski lõikes 1 või käesolevas lõikes osutatud standard või spetsifikatsioon ei tohi takistada juurdepääsu, nagu seda käesoleva direktiivi kohaselt võidakse teostataval juhul nõuda.

3. Kui lõikes 1 osutatud standardeid ja spetsifikatsioone ei ole piisavalt rakendatud ning seetõttu ei saa ühes või enamas liikmesriigis tagada teenuste koostalitlusvõimet, võib selliste standardite ja spetsifikatsioonide rakendamise muuta kohustuslikuks lõikes 4 nimetatud korra kohaselt, kui see on hädavajalik sellise koostalitlusvõime tagamiseks ja kasutajate valikuvabaduse suurendamiseks.

4. Kui komisjon kavatseb teatavate standardite või spetsifikatsioonide rakendamise kohustuslikuks muuta, avaldab ta sellekohase teatise *Euroopa Liidu Teatajas* ja palub kõigil asjaomastel isikutel esitada oma avalik arvamus. Komisjon teeb rakendusaktidega asjaomaste standardite rakendamise kohustuslikuks, viidates neile kui kohustuslikele standarditele *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud standardite ja spetsifikatsioonide loetelus.

5. Kui komisjon leiab, et lõikes 1 osutatud standardid ja spetsifikatsioonid ei aita enam kaasa ühtlustatud elektroonilise side teenuste pakkumisele, ei vasta enam tarbijate vajadustele või pidurdavad tehnoloogia arengut, eemaldab komisjon need lõikes 1 osutatud standardite ja spetsifikatsioonide loetelust.

6. Kui komisjon leiab, et lõikes 4 osutatud standardid ja spetsifikatsioonid ei aita enam kaasa ühtlustatud elektroonilise side teenuste pakkumisele, ei vasta enam tarbijate vajadustele või pidurdavad tehnoloogia arengut, eemaldab komisjon rakendusaktidega need standardid ja spetsifikatsioonid lõikes 1 osutatud nimekirjast.

7. Käesoleva artikli lõigetes 4 ja 6 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

8. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata selliste oluliste nõuete, liideste spetsifikatsioonide ega harmoneeritud standardite suhtes, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2014/53/EL.

▼B

V JAOTIS

TURVALISUS

Artikkel 40

Võrkude ja teenuste turvalisus

1. Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatavate elektroonilise side võrkude ja üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujad võtavad asjakohased ja proportsionaalsed tehnilised ja organisatsioonilised meetmed, et asjakohaselt maandada võrkude ja teenuste turvalisusega seotud riske. Tehnika taset arvesse võttes tagatakse nende meetmetega olemasolevale ohule vastav turvalisuse tase. Eelkõige võetakse meetmeid, mis asjakohasel juhul hõlmavad krüpteerimist, selleks et vältida ja minimeerida turvaintsidentide mõju kasutajatele ja teistele võrkudele ja teenustele.

Euroopa Liidu Võrgu- ja Infoturbeamet (ENISA) hõlbustab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 526/2013 ([1]) liikmesriikide tegevuse koordineerimist eesmärgiga vältida riigisiseste nõuete lahknemist, mis võib põhjustada turvariske ja takistada siseturu toimimist.

2. Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatavate elektroonilise side võrkude ja üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujad teatavad pädevale asutusele ilma põhjendamatu viivituseta igast turvaintsidendist, mis on olulisel määral mõjutanud võrkude või teenuste toimimist.

Turvaintsidendi mõju olulisuse kindlaks tegemisel võetakse kättesaadavuse korral arvesse eeskätt järgmisi parameetreid:

a) kasutajate arv, keda turvaintsident mõjutab;

b) turvaintsidendi kestus;

c) turvaintsidendi mõjuala geograafiline ulatus;

d) kui suures ulatuses on võrgu või teenuse toimimine mõjutatud;

e) majanduslikule ja ühiskondlikule tegevusele avalduva mõju ulatus.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 526/2013, mis käsitleb Euroopa Liidu Võrgu- ja Infoturbeametit (ENISA) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 460/2004 (ELT L 165, 18.6.2013, lk 41).

▼B

Asjaomane pädev asutus teavitab vajaduse korral teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ning ENISAt. Kui asjaomane pädev asutus leiab, et avalik huvi nõuab turvaintsidendi avalikustamist, võib ta teavitada üldsust või nõuda asjaomastelt võrkude või teenuste pakkujatelt üldsuse teavitamist.

Asjaomane pädev asutus esitab kord aastas komisjonile ja ENISA-le koondaruande käesoleva lõike kohaselt saadud teadetest ja võetud meetmetest.

3. Liikmesriigid tagavad, et kui üldkasutatavate elektroonilise side võrkude või üldkasutatavate elektroonilise side teenuste puhul esineb konkreetne ja märkimisväärne turvaintsidendi oht, teavitavad selliste võrkude ja teenuste pakkujad oma kasutajaid, keda selline oht võib mõjutada, kõigist võimalikest kaitse- ja parandusmeetmetest, mida kasutajad saavad võtta. Kui see on asjakohane, peaksid võrkude ja teenuste pakkujad ka oma kasutajaid ohust endast teavitama.

4. Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi 2002/58/EÜ kohaldamist.

5. Komisjon võib ENISA arvamust hoolikalt arvesse võttes võtta vastu rakendusaktid, milles kirjeldatakse üksikasjalikult lõikes 1 osutatud tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid ning lõike 2 kohaste teatamisnõuete suhtes kohaldatavaid asjaolusid, vorminguid ja menetlusi. Rakendusaktid põhinevad võimalikult suurel määral Euroopa ja rahvusvahelistel standarditel ning need ei takista liikmesriike võtmast vastu lisanõudeid lõikes 1 esitatud eesmärkide saavutamiseks.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 41

Rakendamine ja jõustamine

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 40 rakendamiseks on pädevatel asutustel volitused anda üldkasutatavate elektroonilise side võrkude või üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujatele siduvaid suuniseid, sealhulgas meetmete kohta, mida on vaja, et turvaintsident heastada või märkimisväärse ohu tuvastamise korral ära hoida, ja rakendamise ajaliste piirangute kohta.

2. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on volitused üldkasutatavate elektroonilise side võrkude või üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujatelt nõuda, et nad

a) esitaksid oma võrkude ja teenuste turvalisuse hindamiseks vajaliku teabe, sealhulgas dokumenteeritud turvalisusnõuded ning

▼B

b) telliksid pädeva sõltumatu asutuse või pädeva asutuse läbi viidava turvaauditi ning teeksid selle tulemused pädevale asutusele kättesaadavaks. Auditi läbiviimisega seotud kulud katab võrkude või teenuste pakkuja.

3. Liikmesriigid tagavad, et pädeval asutusel on kõik vajalikud volitused rikkumiste, samuti nende võrkude ja teenuste turvalisusele avalduvate mõjude uurimiseks.

4. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on artikli 40 rakendamiseks õigus saada abi direktiivi (EL) 2016/1148 artikli 9 kohaselt määratud küberturbe intsidentide lahendamise üksuselt (CSIRT), kui tegemist on küsimustega, mis kuuluvad CSIRTi ülesannete hulka vastavalt nimetatud direktiivi I lisa punktile 2.

5. Pädevad asutused konsulteerivad asjaomaste liikmesriigi õiguskaitseasutustega, direktiivi (EL) 2016/1148 artikli 8 lõike 1 tähenduses pädevate asutustega ja riigi andmekaitseasutustega ning teevad nendega koostööd asjakohasel juhul ja kooskõlas liikmesriigi õigusega.

II OSA

VÕRGUD

I JAOTIS

TURULE SISENEMINE JA KASUTUSELEVÕTT

I PEATÜKK

Tasud

Artikkel 42

Tasu raadiospektri kasutusõiguste ja seadmete paigaldamise õiguste eest

1. Liikmesriigid võivad lubada pädeval asutusel kehtestada tasu raadiospektri kasutusõiguste eest või elektroonilise side võrkude või teenuste ning seotud vahendite pakkumiseks kasutatavate seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi külge, kohale või alla, et tagada kõnealuste vahendite optimaalne kasutamine. Liikmesriigid tagavad, et tasud on objektiivselt põhjendatud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed, võrreldes nende kavandatud eesmärgiga, ja et nende puhul on arvesse võetud käesoleva direktiivi üldeesmärke.

2. Seoses raadiospektri kasutusõigustega püüavad liikmesriigid tagada, et kohaldatavad tasud kehtestatakse tasemel, mis tagab raadiospektri tõhusa eraldamise ja kasutamise, ning teevad muu hulgas järgmist:

a) kehtestavad baashinnad raadiospektri kasutusõiguste miinimumtasuna, võttes arvesse nimetatud õiguste väärtust nende võimaliku alternatiivse kasutamise korral;

b) võtavad arvesse nimetatud õigustega seotud tingimustega kaasnevaid kulusid ning

▼B

c) kohaldavad võimalikult suures ulatuses makseviise, mis on seotud raadiospektri tegeliku kasutamiseks kättesaadavusega.

II PEATÜKK

Juurdepääs maale

Artikkel 43

Trasside rajamise õigus

1. Liikmesriigid tagavad, et kui pädev asutus vaatab läbi avaldust, millega

— üldkasutatavate elektroonilise side võrkude pakkumise loaga ettevõtja taotleb õigust paigaldada seadmeid avaliku või eraomandi külge, kohale või alla, või

— ettevõtja, kellel on luba pakkuda muid kui üldkasutatavaid elektroonilise side võrke, taotleb õigust paigaldada seadmeid avaliku omandi külge, kohale või alla,

siis pädev asutus

a) tegutseb lihtsate, tõhusate, läbipaistvate ja avalikult kättesaadavate menetluste kohaselt, mida kohaldatakse diskrimineerimata ja viivitusteta, ning teeb oma otsuse igal juhul hiljemalt kuus kuud pärast avalduse esitamist, välja arvatud sundvõõrandamisega seotud juhtumite korral, ja

b) järgib selliste õiguste sidumisel teatavate tingimustega läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

Punktides a ja b nimetatud menetlused võivad olla erinevad, olenevalt sellest, kas taotleja pakub üldkasutatavaid elektroonilise side võrke või mitte.

2. Kui üldkasutatavaid elektroonilise side võrke või üldkasutatavaid elektroonilise side teenuseid pakkuvad ettevõtjad jäävad riigi- või kohalike asutuste omandisse või nimetatud asutused säilitavad kontrolli nende üle, siis tagavad liikmesriigid, et lõikes 1 osutatud õiguste andmise funktsioon ja omandi või kontrolliga seotud toimingud on üksteisest struktuuriliselt tõhusalt lahutatud.

Artikkel 44

Võrguelementide ja seotud vahendite ühispaiknemine ja ühiskasutus elektroonilise side võrkude pakkujate puhul

1. Kui operaator on kasutanud siseriikliku õiguse kohast õigust paigaldada seadmeid avaliku või eraomandi külge, kohale või alla, või on kasutanud vara sundvõõrandamise või avalikuks kasutamiseks määramise menetlust, on pädevatel asutustel võimalik kehtestada sellisel alusel paigaldatud võrguelementide ja seotud vahendite ühispaiknemise või ühiskasutuse kohustus, et kaitsta keskkonda, rahvatervist ja avalikku julgeolekut või järgida linnade või maapiirkondade planeerimiseesmärke.

▼B

Paigaldatud võrguelementide ja vahendite ühispaiknemise või ühiskasutuse ja vara ühiskasutuse kohustuse võib kehtestada üksnes pärast asjakohase kestusega avaliku konsultatsiooni perioodi, mille jooksul antakse kõigile huvitatud pooltele võimalus oma seisukohtade väljendamiseks, ja ainult konkreetsetes piirkondades, kus sellist ühiskasutust peetakse vajalikuks, et saavutada esimeses lõigus sätestatud eesmärgid. Pädevad asutused võivad kehtestada selliste vahendite või vara, sh maa, ehitiste, ehitiste sissepääsude, hoonesisese juhtmestiku, mastide, antennide, tornide ja muude tugikonstruktsioonide, kaablikanalite, juhtkanalite, pääsuluukide ja kaablikappide ühise kasutamise kohustuse või kehtestada meetmed riiklike ehitustööde koordineerimise hõlbustamiseks. Vajaduse korral võib liikmesriik määrata ühe või mitme alljärgneva ülesandega tegelema riigi reguleeriva asutuse või muu pädeva asutuse:

a) käesolevas artiklis sätestatud menetluse koordineerimine;

b) ühtse teabepunktina tegutsemine;

c) vahendite või vara ühiskasutusest ja riiklike ehitustööde koordineerimisest tulenevate kulude jaotamise eeskirjade kehtestamine.

2. Meetmed, mida pädev asutus käesoleva artikli alusel võtab, peavad olema objektiivsed, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed. Asjakohasel juhul viiakse need meetmed ellu riigi reguleerivate asutustega koordineeritult.

III PEATÜKK

Juurdepääs raadiospektrile

1. jagu

Load

Artikkel 45

Raadiospektri haldamine

1. Võttes arvesse asjaolu, et raadiospekter on ühiskondlik vara millel on oluline sotsiaalne, kultuuriline ja majanduslik väärtus, tagavad liikmesriigid oma territooriumil elektroonilise side võrkude ja teenuste jaoks kasutatava raadiospektri tulemusliku haldamise kooskõlas artiklitega 3 ja 4. Nad tagavad, et pädevad asutused jaotavad elektroonilise side võrkude ja teenuste jaoks kasutatavat raadiospektrit ja annavad raadiospektri kasutamise üldlube või individuaalseid kasutusõigusi objektiivsete, läbipaistvate, konkurentsi soodustavate, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete kriteeriumite põhjal.

Käesoleva artikli kohaldamisel järgivad liikmesriigid asjaomaseid rahvusvahelisi kokkuleppeid, sealhulgas ITU raadioeeskirju ja muid ITU raames vastu võetud raadiospektri suhtes kohaldatavaid kokkuleppeid, näiteks 2006. aasta piirkondlikul raadiosidekonverentsil sõlmitud kokkulepe, ja võivad võtta arvesse avaliku korraga seotud kaalutlusi.

▼B

2. Liikmesriigid toetavad elektroonilise side võrkude ja teenuste käsutuses oleva raadiospektri kasutuse ühtlustamist liidus kooskõlas vajadusega tagada raadiospektri tõhus ja tulemuslik kasutamine ning selleks, et tarbijad saaksid kasu konkurentsist, mastaabisäästust ning võrkude ja teenuste koostalitlusvõimest. Seda tehes toimivad nad kooskõlas käesoleva direktiivi artikliga 4 ja otsusega nr 676/2002/EÜ ning teevad muu hulgas järgmist:

a) seavad eesmärgiks tagada oma riigi territooriumi ja rahvastiku kaetus kvaliteetse ja kiire traadita lairibaühendusega, samuti peamiste riigisiseste ja Euroopa transporditeede kaetus, sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1315/2013 ([1]) osutatud üleeuroopalise transpordivõrgustiku puhul;

b) hõlbustavad liidus uute traadita side tehnoloogiate ja rakenduste kiiret arendamist, sealhulgas asjakohasel juhul ka sektoriülese lähenemise kaudu;

c) tagavad raadiospektri kasutusõiguste andmisel, pikendamisel, muutmisel, piiramisel ja tühistamisel prognoositavuse ja järjepidevuse, et edendada pikaajalisi investeeringuid;

d) tagavad piiriüleste ja riigisiseste kahjulike raadiohäirete vältimise kooskõlas vastavalt artiklitega 28 ja 46 ning võtavad selleks sobivaid ennetavaid ja parandusmeetmeid;

e) edendavad raadiospektri ühiskasutust samalaadsete või erinevate raadiospektri kasutamise viiside vahel kooskõlas konkurentsiõigusega;

f) kohaldavad kõige sobivamat ja kõige vähem töömahukat loasüsteemi kooskõlas artikliga 46 selliselt, et maksimeerida raadiospektri paindlikku, ühist ja tõhusat kasutamist;

g) kohaldavad raadiospektri kasutusõiguste andmise, üleandmise, pikendamise, muutmise ja tühistamise norme, mis on selgelt ja läbipaistvalt kindlaks määratud, et tagada õiguskindlus, järjepidevus ja prognoositavus;

h) seavad eesmärgiks, et rahvatervise kaitse valdkonnas toimub raadiospektri kasutamise lubade andmine kogu liidus järjekindlalt ja prognoositavalt, võttes arvesse soovitust 1999/519/EÜ.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1315/2013 üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 661/2010/EL (ELT L 348, 20.12.2013, lk 1).

▼B

Esimese lõigu kohaldamiseks ning raadiospektri sagedusala tehniliste rakendusmeetmete otsuse nr 676/2002/EÜ kohase väljatöötamise kontekstis võib komisjon küsida raadiospektripoliitika töörühma arvamust selle kohta, millised on kõige asjakohasemad soovituslikud lubade andmise menetlused raadiospektri kasutamiseks kõnealusel sagedusalal või selle osades. Komisjon võtab sellist arvamust hoolikalt arvesse võttes vajaduse korral vastu soovituse, mille eesmärk on edendada liidus kõnealuse sagedusala kasutamise lubade andmise puhul sidusat lähenemisviisi.

Kui komisjon kaalub artikli 39 lõigete 1, 4, 5 ja 6 kohaste meetmete vastuvõtmist, võib ta küsida raadiospektripoliitika töörühma arvamust selle kohta, kuidas mõjutaksid sellised standardid või spetsifikatsioonid raadiospektri koordineerimist, ühtlustamist ja kättesaadavust. Kõigis edasistes sammudes võtab komisjon raadiospektripoliitika töörühma arvamust hoolikalt arvesse.

3. Kui riigis või piirkonnas puudub turunõudlus sellise ühtlustatud raadiospektri sagedusala kasutamise järele, võivad liikmesriigid lubada seda sagedusala osaliselt või täies ulatuses kasutada alternatiivsel otstarbel, sealhulgas senisel kasutusotstarbel, kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 4 ja 5, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) tõdemus, et puudub turunõudlus sellise sagedusala kasutamise järele, põhineb avalikul konsultatsioonil vastavalt artiklile 23, sealhulgas tulevase turunõudluse prognoosil;

b) alternatiivne kasutusotstarve ei välista ega takista sellise sagedusala kättesaadavust ega kasutamist teistes liikmesriikides ning

c) asjaomane liikmesriik võtab nõuetekohaselt arvesse sellise sagedusala pikaajalist kättesaadavust või kasutamist liidus ning seadmetega seotud mastaabisäästu, mis tuleneb ühtlustatud raadiospektri kasutamisest liidus.

Otsus lubada erandkorras alternatiivset kasutusotstarvet vaadatakse läbi korrapäraselt ja igal juhul kiiresti siis, kui tulevane kasutaja esitab pädevale asutusele nõuetekohaselt põhjendatud taotluse sagedusala kasutamiseks kooskõlas tehnilise rakendusmeetmega. Liikmesriik teatab komisjonile ja teistele liikmesriikidele tehtud otsusest ja selle põhjustest ning kõigi läbivaatamiste tulemustest.

4. Ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et vastavalt liidu õigusele riikliku sageduste jaotamise plaaniga elektroonilise side teenuste jaoks kättesaadavaks kuulutatud raadiospektris võib kasutada elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumiseks kasutatavat igat liiki tehnoloogiat.

▼B

Liikmesriigid võivad elektroonilise side teenuste jaoks kasutatava raadiovõrgu või traadita juurdepääsu tehnoloogia liikide osas siiski kehtestada proportsionaalseid ja mittediskrimineerivaid piiranguid, kui see on vajalik

a) kahjulike raadiohäirete vältimiseks;

b) rahvatervise kaitsmiseks elektromagnetväljade eest, võttes hoolikalt arvesse soovitust 1999/519/EÜ;

c) teenuse tehnilise kvaliteedi tagamiseks;

d) raadiospektri maksimaalse ühiskasutuse tagamiseks;

e) raadiospektri tõhusa kasutamise kindlustamiseks või

f) üldistest huvidest lähtuva eesmärgi järgimise tagamiseks vastavalt lõikele 5.

5. Ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et vastavalt liidu õigusele riikliku sageduste jaotamise plaaniga elektroonilise side teenuste jaoks kättesaadavaks kuulutatud raadiospektris võib osutada ükskõik millist liiki elektroonilise side teenuseid. Liikmesriigid võivad pakutavate elektroonilise side teenuste liikide osas siiski kehtestada proportsionaalseid ja mittediskrimineerivaid piiranguid, sealhulgas vajaduse korral ITU raadioeeskirjade nõuete täitmiseks.

Meetmed, millega nõutakse elektroonilise side teenuse pakkumist konkreetses elektroonilise side teenuste jaoks kättesaadavaks tehtud sagedusalas, peavad olema vajalikud selleks, et täita liikmesriikide poolt liidu õiguse kohaselt sätestatud üldistest huvidest lähtuvaid eesmärke, mille hulka kuuluvad muu hulgas, kuid mitte ainult

a) inimelu kaitse;

b) sotsiaalse, piirkondliku või territoriaalse ühtekuuluvuse edendamine;

c) ebatõhusa spektrikasutuse vältimine või

d) kultuurilise ja keelelise mitmekülgsuse ning meediakanalite paljususe edendamine, näiteks raadio- ja teleringhäälinguteenuste pakkumine.

Meetme, millega konkreetses sagedusalas keelatakse muude elektroonilise side teenuste pakkumine, võib kehtestada üksnes juhul, kui see on vajalik inimelu kaitsega seotud teenuste tagamiseks. Liikmesriigid võivad erandjuhtudel samuti laiendada nimetatud meetme ulatust muude üldistest huvidest lähtuvate eesmärkide täitmiseks, nagu need on liikmesriikide poolt kooskõlas liidu õigusega sätestatud.

▼B

6. Liikmesriigid vaatavad korrapäraselt läbi lõigetes 4 ja 5 osutatud piirangute vajalikkuse ning avaldavad nimetatud läbivaatamiste tulemused.

7. Enne 25. maid 2011 kehtestatud piirangud tuleb viia kooskõlla lõigetega 4 ja 5 hiljemalt 20. detsembriks 2018.

Artikkel 46

Raadiospektri kasutamise luba

1. Liikmesriigid hõlbustavad raadiospektri kasutamist, sh ühiskasutust, üldloa alusel ning annavad raadiospektri individuaalseid kasutusõigusi ainult siis, kui need on vajalikud, et kasutus oleks võimalikult tõhus, pidades silmas nõudlust ja võttes arvesse teises lõigus esitatud kriteeriume. Kõigil muudel juhtudel kehtestavad nad raadiospektri kasutamise tingimused üldloas.

Selleks kehtestavad liikmesriigid raadiospektri kasutamise lubade andmise kõige asjakohasema korra, võttes arvesse järgmist:

a) asjaomase raadiospektri spetsiifilised omadused;

b) vajadus pakkuda kaitset kahjulike raadiohäirete eest;

c) raadiospektri ühiskasutuse töökindlate tingimuste väljatöötamine, kui see on asjakohane;

d) vajadus tagada side või teenuse tehniline kvaliteet;

e) liikmesriikide poolt kooskõlas liidu õigusega sätestatud üldist huvi pakkuvad eesmärgid;

f) vajadus kindlustada raadiospektri tõhus kasutamine.

Selle kaalumisel, kas kohaldada üldloasüsteemi või anda ühtlustatud raadiospektri individuaalsed kasutusõigused, ja võttes arvesse otsuse nr 676/2002/EÜ artikli 4 alusel vastu võetud tehnilised rakendusmeetmeid, püüavad liikmesriigid minimeerida kahjulike raadiohäirete põhjustatavaid probleeme, muu hulgas juhul, kui tegemist on raadiospektri ühiskasutusega, mis põhineb üldloa ja individuaalsete kasutusõiguste kombineerimisel.

Kui see on asjakohane, kaaluvad liikmesriigid võimalust lubada raadiospektri kasutamist üldloa ja individuaalsete kasutusõiguste kombinatsioonina, võttes arvesse seda, milline on üldlubade ja individuaalsete kasutusõiguste erinevate kombinatsioonide ning järkjärgulise ühest kategooriast teise ülemineku arvatav mõju konkurentsile, innovatsioonile ja turule sisenemisele.

▼B

Liikmesriigid püüavad minimeerida raadiospektri kasutamise piiranguid, võttes asjakohaselt arvesse tehnoloogilisi lahendusi kahjulike raadiohäirete ohjamiseks, et kehtestada võimalikult vähe koormav loakord.

2. Kui pädev asutus teeb raadiospektri ühiskasutuse hõlbustamiseks otsuse vastavalt lõikele 1, tagab ta, et raadiospektri ühiskasutuse tingimused on selgelt sätestatud. Sellised tingimused hõlbustavad raadiospektri tõhusat kasutamist, konkurentsi ja innovatsiooni.

Artikkel 47

Raadiospektri individuaalsete kasutusõigustega seotud tingimused

1. Pädevad asutused seavad raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste suhtes tingimused kooskõlas artikli 13 lõikega 1 sellisel viisil, et tagatud oleks raadiospektri optimaalne ning kõige tulemuslikum ja tõhusam kasutamine. Enne selliste õiguste andmist või pikendamist kehtestavad nad kõik sellised tingimused, muu hulgas määratakse kindlaks nõutav kasutustase ning võimalused saavutada see kauplemise ja rentimise kaudu, et tagada nende tingimuste täitmine kooskõlas artikliga 30. Raadiospektri kasutusõiguse pikendamisega seotud tingimused ei või anda põhjendamatuid eeliseid nende õiguste senistele omanikele.

Selliste tingimustega määratakse kindlaks kohaldatavad parameetrid, sealhulgas õiguste kasutuselevõtmise tähtpäev, mille järgimata jätmine annab pädevale asutusele õiguse kasutusõigus tühistada või muid meetmeid kehtestada.

Pädevad asutused konsulteerivad aegsasti ja läbipaistval viisil huvitatud isikutega ja teavitavad neid individuaalsete kasutusõigustega seotud tingimustest enne nende kehtestamist. Nad määravad eelnevalt kindlaks kriteeriumid, mille põhjal hinnatakse nende tingimuste täitmist, ja teavitavad huvitatud isikuid neist läbipaistval viisil.

2. Raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste suhtes tingimusi seades võivad pädevad asutused, eeskätt selleks, et tagada raadiospektri tulemuslik ja tõhus kasutus või leviala kasv, näha ette järgmised võimalused:

a) kasutada ühiselt raadiospektril põhinevat passiivset või aktiivset infrastruktuuri või raadiospektrit;

b) sõlmida äriotstarbelisi rändlusjuurdepääsulepinguid;

c) võimaluse rajada ühiselt infrastruktuur raadiospektrit kasutavate võrkude või teenuste pakkumiseks.

▼B

Pädevad asutused ei takista raadiospektri ühiskasutust raadiospektri kasutusõigustega seotud tingimustel. Ettevõtjad täidavad käesoleva lõike kohaselt seatud tingimusi vastavalt konkurentsiõigusele.

2. jagu

Kasutusõigused

Artikkel 48

Raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste andmine

1. Kui on vaja anda raadiospektri individuaalseid kasutusõigusi, annavad liikmesriigid sellised õigused taotluse alusel igale ettevõtjale elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumiseks artiklis 12 osutatud üldloa alusel, võttes arvesse artikli 13, artikli 21 lõike 1 punkti c ja artikli 55 sätteid ning muid norme, millega tagatakse kõnealuste vahendite tulemuslik kasutamine kooskõlas käesoleva direktiiviga.

2. Ilma et see piiraks liikmesriigi eelnevalt määratletud konkreetseid kriteeriume ja korda, mille alusel antakse raadiospektri individuaalseid kasutusõigusi raadio või televisiooni sisuteenuste pakkujatele üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks kooskõlas liidu õigusega, antakse raadiospektri individuaalseid kasutusõigusi avatud, objektiivse, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja proportsionaalse menetlusega vastavalt artiklile 45.

3. Avatud menetluse nõudest võib teha erandi, kui raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste andmine raadio või televisiooni sisuteenuste pakkujatele on vajalik, et saavutada liikmesriigi sätestatud üldist huvi pakkuv eesmärk kooskõlas liidu õigusega.

4. Pädevad asutused kaaluvad raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste taotlusi valikumenetluste käigus, lähtudes objektiivsetest, läbipaistvatest, proportsionaalsetest ja mittediskrimineerivatest kõlblikkuskriteeriumidest, mis on eelnevalt paika pandud ja milles kajastuvad selliste õigustega seotavad tingimused. Pädevatel asutustel peab olema võimalik nõuda taotluse esitajatelt kogu vajalikku teavet, et hinnata nimetatud kriteeriumide põhjal nende suutlikkust nimetatud tingimusi täita. Kui pädev asutus jõuab järeldusele, et taotleja ei ole selleks suuteline, esitab ta selle kohta nõuetekohaselt põhjendatud otsuse.

5. Raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste andmisel täpsustavad liikmesriigid, kas ja millistel tingimustel võib õiguste omanik neid õigusi üle anda või rentida. Kohaldatakse artikleid 45 ja 51.

▼B

6. Pädev asutus võtab vastu, edastab ja avalikustab raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste andmist käsitlevad otsused võimalikult kiiresti pärast seda, kui on täidetud taotluse kätte saanud, riiklikus raadiosagedusplaanis elektroonilise side teenuste jaoks kättesaadavaks kuulutatud raadiospektri puhul kuue nädala jooksul. See tähtaeg ei piira artikli 55 lõike 7 ning raadiospektri või orbitaalpositsioonide kasutamist käsitlevate kehtivate rahvusvaheliste kokkulepete kohaldamist.

Artikkel 49

Õiguste kestus

1. Kui liikmesriigid annavad loa raadiospektri kasutamiseks individuaalsete kasutusõigustega piiratud ajavahemikuks, tagavad nad, et kasutusõigus antakse ajavahemikuks, mis on sobiv, arvestades artikli 55 lõike 2 kohaselt taotletavaid eesmärke, võttes nõuetekohaselt arvesse vajadust tagada konkurents ning eelkõige raadiospektri tulemuslik ja tõhus kasutus ning edendada innovatsiooni ning soodustada tõhusaid investeeringuid, muu hulgas võimaldades investeeringute puhul asjakohast amortisatsiooniperioodi.

2. Kui liikmesriigid annavad piiratud ajavahemikuks raadiospektri individuaalsed kasutusõigused, millele on otsusega nr 676/2002/EÜ kohaste tehniliste rakendusmeetmetega kehtestatud ühtlustatud tingimused eesmärgiga võimaldada selle kasutamist traadita elektroonilise lairibaside teenuste („traadita lairibaside teenused“) pakkumiseks, tagavad nad õiguste omanikele õiguskindluse vähemalt 20 aastaks seoses sellise raadiospektri kasutamisele tuginevasse infrastruktuuri investeerimise tingimustega, võttes arvesse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud nõudeid. Käesoleva artikli kohaldamisel võetakse asjakohasel juhul arvesse nende kasutusõigustega seotud tingimuste muutmist vastavalt artiklile 18.

Selleks tagavad liikmesriigid, et sellised õigused kehtivad vähemalt 15 aastat ja sisaldavad, kui see on vajalik esimeses lõigus sätestatud nõude täitmiseks, kehtivusaja asjakohast pikendamist käesolevas lõikes sätestatud tingimustel.

Artikli 55 lõigetes 3 ja 6 sätestatud tingimuste osana teevad liikmesriigid kasutusõiguste kehtivusaja pikendamise üldised kriteeriumid läbipaistval viisil kättesaadavaks kõigile huvitatud isikutele enne kasutusõiguste andmist. Sellised kriteeriumid on seotud järgmisega:

a) vajadus tagada asjaomase raadiospektri tõhus ja tulemuslik kasutamine, artikli 45 lõike 2 punktides a ja b sätestatud eesmärkide täitmine või vajadus täita üldist huvi pakkuvad eesmärgid, mis on seotud inimelude, avaliku korra ja avaliku julgeoleku kaitsega või riigikaitsega, ja

b) vajadus tagada moonutusteta konkurents.

▼B

Hiljemalt kaks aastat enne individuaalse kasutusõiguse esmakordse kehtivusaja lõppemist viib pädev asutus läbi asjaomase kasutusõiguse kehtivusaja pikendamiseks kehtestatud üldiste kriteeriumide objektiivse ja tulevikku suunatud hindamise, võttes arvesse artikli 45 lõike 2 punkti c. Kui pädev asutus ei ole algatanud kasutusõiguste tingimuste täitmata jätmise korral jõustamismenetlust vastavalt artiklile 30, pikendab ta kasutusõiguse kehtivusaega, välja arvatud juhul, kui ta leiab, et selline kehtivusaja pikendamine ei oleks kooskõlas käesoleva lõike kolmanda lõigu punktide a ja b kohaselt kehtestatud üldiste kriteeriumidega.

Kõnealuse hindamise alusel teatab pädev asutus õiguste omanikule, kas tema kasutusõiguse kehtivusaega saab pikendada.

Kui kehtivusaega ei pikendata, kohaldab pädev asutus artiklit 48, et anda kasutusõigused selle konkreetse raadiospektri sagedusala jaoks.

Kõik käesoleva lõike kohaselt võetavad meetmed peavad olema proportsionaalsed, mittediskrimineerivad, läbipaistvad ja põhjendatud.

Erandina artiklist 23 peab huvitatud isikutel olema võimalus avaldada käesoleva lõike kolmanda ja neljanda lõigu kohaselt võetavate meetmete eelnõude suhtes arvamust vähemalt kolme kuu pikkuse ajavahemiku jooksul.

Käesolev lõige ei piira artiklite 19 ja 30 kohaldamist.

Kasutusõiguste eest võetavate tasude kehtestamisel võtavad liikmesriigid arvesse käesoleva lõike kohaselt ette nähtud mehhanismi.

3. Liikmesriigid võivad teha erandi käesoleva artikli lõikest 2 järgmistel juhtudel:

a) piiratud geograafilistes piirkondades, kus juurdepääs kiiretele võrkudele on äärmiselt puudulik või puudub üldse ja kus see on vajalik, et tagada artikli 45 lõike 2 eesmärkide saavutamine;

b) konkreetsete lühiajaliste projektide puhul;

c) testimise puhul;

d) sellise raadiospektri kasutamise puhul, mis kooskõlas artikli 45 lõigetega 4 ja 5 saab eksisteerida koos traadita lairiba teenustega, ja

e) artikli 45 lõike 3 kohase raadiospektri alternatiivse kasutamise puhul.

4. Liikmesriigid võivad kohandada käesoleva artikli kohaselt kindlaks määratud kasutusõiguste kestust, et tagada õiguste kehtivusaja üheaegne lõppemine ühes või mitmes sagedusalas.

▼B

Artikkel 50

Ühtlustatud raadiospektri kasutusõiguste pikendamine

1. Riigi reguleerivad või muud pädevad asutused teevad otsuse ühtlustatud raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste pikendamise kohta aegsasti enne nende õiguste kehtivusaja lõppemist, välja arvatud juhul, kui pikendamise võimalus on õiguste andmise ajal sõnaselgelt välistatud. Sel eesmärgil hindavad need asutused sellise pikendamise vajadust omal algatusel või õiguse omaniku taotlusel ning viimati nimetatud juhul ei tee nad seda varem kui viis aastat enne asjaomaste õiguste kehtivusaja lõppemist. See ei piira olemasolevate õiguste suhtes kehtivate pikendamisklauslite kohaldamist.

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohase otsuse tegemisel võtavad pädevad asutused muu hulgas arvesse järgmist:

a) artikli 3, artikli 45 lõike 2 ja artikli 48 lõike 2 eesmärkide ning siseriikliku või liidu õiguse kohaste avaliku poliitika eesmärkide täitmine;

b) otsuse nr 676/2002/EÜ artikli 4 kohaselt vastu võetud tehnilise rakendusmeetme rakendamine;

c) asjaomasele õigusele seatud tingimuste nõuetekohase rakendamise läbivaatamine;

d) vajadus edendada konkurentsi või vältida selle igasugust moonutamist kooskõlas artikliga 52;

e) vajadus muuta raadiospektri kasutamine tõhusamaks, pidades silmas tehnika või turu arengut;

f) vajadus hoiduda tõsistest teenusekatkestustest.

3. Kui pädevad asutused kaaluvad individuaalsete kasutusõiguste võimalikku pikendamist vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ühtlustatud raadiospektri puhul, mille kasutusõiguste arv on piiratud, viivad nad läbi avatud, läbipaistva ja mittediskrimineeriva menetluse ning teevad muu hulgas järgmist:

a) annavad kõigile huvitatud isikutele võimaluse väljendada oma arvamust avaliku konsultatsiooni käigus kooskõlas artikliga 23 ning

b) esitavad selgelt sellise võimaliku pikendamise põhjused.

Kui riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus teeb otsuse selle kohta, kas kasutusõigusi pikendada või korraldada uus valikumenetlus, et anda kasutusõigused vastavalt artiklile 55, võtab ta arvesse käesoleva lõike esimese lõigu kohase konsulteerimise käigus ilmnevaid kõiki tõendeid turunõudluse olemasolu kohta muudel ettevõtjatel kui neil, kellel on raadiospektri kasutusõigused asjaomasel sagedusalal.

▼B

4. Koos ühtlustatud raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste kehtivusaja pikendamise otsuse tegemisega võib läbi vaadata ka nendega seotud tasud ning muud tingimused. Vajaduse korral võib riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus kasutusõiguste eest võetavaid tasusid kohandada kooskõlas artikliga 42.

Artikkel 51

Raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste üleandmine või rentimine

1. Liikmesriigid tagavad ettevõtjatele võimaluse raadiospektri individuaalseid kasutusõigusi teistele ettevõtjatele üle anda või rentida.

Liikmesriigid võivad otsustada, et käesolevat lõiget ei kohaldata, kui ettevõtja raadiospektri kasutamise individuaalne õigus oli algselt tasuta antud või eraldatud ülekandeteenuste jaoks.

2. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtja kavatsusest raadiospektri kasutusõigusi üle anda või rentida ja nende õiguste tegelikust üleandmisest teavitatakse siseriiklike menetluste kohaselt pädevat asutust ning et see teave avaldatakse. Ühtlustatud raadiospektri puhul peab selline üleandmine olema kooskõlas kõnealuse raadiospektri ühtlustatud kasutamisega.

3. Liikmesriigid lubavad raadiospektri kasutusõiguste üleandmist või rentimist, kui kasutusõigustele algselt seatud tingimustest peetakse kinni. Ilma et see piiraks vajadust tagada konkurentsimoonutuste puudumine, eeskätt kooskõlas artikliga 52, teevad liikmesriigid järgmist:

a) kohaldavad üleandmiste ja rentimiste suhtes võimalikult vähe koormavaid menetlusi;

b) ei keela raadiospektri kasutusõiguste rentimist, kui rendileandja kohustub jääma vastutavaks kasutusõigustele algselt seatud tingimuste täitmise eest;

c) ei keela raadiospektri kasutusõiguste üleandmist, välja arvatud juhul, kui on selge oht, et õiguste uus omanik ei suuda täita kasutusõigustele algselt seatud tingimusi.

Haldustasu, mida kohaldatakse ettevõtjate suhtes seoses raadiospektri kasutusõiguste üleandmise või rentimise taotluse menetlemisega, peab olema kooskõlas artikliga 16.

Esimese lõigu punktid a, b ja c ei piira liikmesriikide pädevust tagada igal ajal kasutusõigustele seatud tingimuste täitmine nii rendileandja kui ka rendilevõtja puhul kooskõlas nende liikmesriigi õigusega.

Pädevad asutused hõlbustavad raadiospektri kasutusõiguste üleandmist või rentimist, kaaludes kõiki õigusele seatud tingimuste kohandamise taotlusi õigeaegselt ja tagades, et õigusi või asjaomast raadiospektrit võib optimaalses ulatuses osadeks jaotada või lahutada.

▼B

Raadiospektri kasutusõiguste võimalikku üleandmist või rentimist silmas pidades avaldavad pädevad asutused kaubeldavate individuaalsete õiguste asjaomased üksikasjad standardiseeritud elektroonilisel kujul õiguste loomise ajal ning säilitavad need üksikasjad, kuni õigused on olemas.

Komisjon võib nende asjaomaste üksikasjade täpsustamiseks vastu võtta rakendusaktid.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 52

Konkurents

1. Käesoleva direktiivi kohaselt elektroonilise side võrkude ja teenuste jaoks raadiospektri kasutusõiguste andmise, muutmise või pikendamise üle otsustades edendavad riigi reguleerivad ja muud pädevad asutused tõhusat konkurentsi ja hoiduvad konkurentsimoonutustest siseturul.

2. Kui liikmesriigid annavad, muudavad või pikendavad raadiospektri kasutusõigusi, võib asjaomase riigi reguleeriv või muu pädev asutus riigi reguleeriva asutuse nõuande alusel võtta asjakohaseid meetmeid, näiteks:

a) piirata selle raadiospektri sagedusala mahtu, mille kasutusõigused antakse ettevõtjatele, või põhjendatud asjaoludel seada sellistele kasutusõigustele tingimusi – näiteks hulgitasandi juurdepääsu, riigisisese või piirkondliku rändluse pakkumise näol – teatavatel sagedusaladel või samalaadsete omadustega sagedusalade rühmades;

b) reserveerida raadiospektri sagedusala teatava osa või sagedusalade kogumi uutele turuletulijatele eraldamiseks, kui see on vajalik ja põhjendatud konkreetse olukorra tõttu riigi turul;

c) keelduda uute raadiospektri kasutusõiguste andmisest või mitte lubada uut raadiospektri kasutust teatavatel sagedusaladel või seada uute raadiospektri kasutusõiguste andmisele või uute raadiospektri kasutusviiside lubamisele tingimusi, et vältida konkurentsi moonutamist kasutusõiguste eraldamise, üleandmise või koondumise tõttu;

d) kehtestada tingimused, millega keelatakse raadiospektri kasutusõiguste üleandmine, või seada sellele tingimused, kui üleandmise suhtes ei kohaldata liidu või riigi tasandil ühinemiskontrolli, kui sellised üleandmised võivad oluliselt kahjustada konkurentsi;

e) muuta olemasolevaid õigusi vastavalt käesolevale direktiivile, kui see on vajalik, et kõrvaldada tagantjärele konkurentsimoonutus, mis on tekkinud raadiospektri kasutusõiguste üleandmise või koondumise tõttu.

▼B

Riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused võtavad arvesse turutingimusi ja kättesaadavaid võrdlusandmeid ning lähtuvad otsuste tegemisel objektiivsest ja tulevikku suunatud hinnangust turul valitsevatele konkurentsitingimustele ja sellele, kas sellised meetmed on vajalikud tõhusa konkurentsi säilitamiseks või saavutamiseks, ning sellele, milline on selliste meetmete tõenäoline mõju turuosaliste tehtud ja tulevastele investeeringutele eeskätt seoses võrkude rajamisega. Selliselt toimides võtavad nad arvesse artikli 67 lõikes 2 sätestatud lähenemisviisi turuanalüüsile.

3. Käesoleva artikli lõike 2 kohaldamisel toimivad riigi reguleerivad asutused ja muud pädevad asutused artiklites 18, 19, 23 ja 35 sätestatud korras.

3. jagu

Menetlused

Artikkel 53

Eraldamiste koordineeritud ajastamine

1. Selleks et koordineerida ühtlustatud raadiospektri kasutamist liidus elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkumiseks, teevad liikmesriigid koostööd, võttes nõuetekohaselt arvesse riikide erinevaid turuolukordi. Koostöö võib hõlmata ühe või asjakohasel juhul mitme sellise ühise lõppkuupäeva kindlaksmääramist, enne mida tuleb anda luba konkreetsete ühtlustatud raadiospektri sagedusalade kasutamiseks.

2. Kui otsuse nr 676/2002/EÜ kohaste tehniliste rakendusmeetmetega kehtestatakse ühtlustatud tingimused raadiospektri kohaldamiseks, et seda saaks kasutada traadita lairiba võrkude ja teenuste pakkumiseks, annavad liikmesriigid nimetatud raadiospektri sagedusala kasutamise loa võimalikult kiiresti ja hiljemalt 30 kuud pärast nimetatud meetme vastuvõtmist või võimalikult kiiresti pärast sellise otsuse tühistamist, millega lubatakse erandkorras alternatiivset kasutusotstarvet vastavalt käesoleva direktiivi artikli 45 lõikele 3. See ei piira otsuse (EL) 2017/899 täitmist ja komisjoni algatusõigust esitada seadusandlike aktide ettepanekuid.

3. Liikmesriik võib käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tähtpäeva konkreetse sagedusala puhul edasi lükata järgmistel tingimustel:

a) sellises ulatuses, nagu on põhjendatud asjaomase sagedusala kasutamisele seatud piiranguga, mis tuleneb artikli 45 lõike 5 punktis a või d sätestatud üldist huvi teenivast eesmärgist;

b) juhul kui lahendamata piiriülesed koordineerimisküsimused põhjustavad kahjulikke raadiohäireid kolmandate riikidega, tingimusel et mõjutatud liikmesriik on taotlenud asjakohasel juhul liidu abi vastavalt artikli 28 lõikele 5;

c) riikliku julgeoleku ja riigikaitse tagamiseks või

d) vääramatu jõu korral.

Asjaomane liikmesriik vaatab sellise edasilükkamise läbi vähemalt iga kahe aasta järel.

▼B

4. Liikmesriik võib lõikes 2 sätestatud tähtpäeva konkreetse sagedusala puhul edasi lükata vajalikus ulatuses ja 30 kuud järgmistel juhtudel:

a) eksisteerivad piiriülesed koordineerimisprobleemid, mille lahendamata jätmine põhjustab kahjulikke raadiohäireid liikmesriikide vahel, tingimusel et mõjutatud liikmesriik võtab õigeaegselt kõik vajalikud meetmed vastavalt artikli 28 lõigetele 3 ja 4;

b) on vaja tagada asjaomase sagedusala olemasolevate kasutajate tehniline üleviimine ning see on keerukas.

5. Lõikes 3 või 4 sätestatud edasilükkamise korral teavitab asjaomane liikmesriik sellest õigeaegselt teisi liikmesriike ja komisjoni, esitades edasilükkamise põhjused.

Artikkel 54

Eraldamiste koordineeritud ajastamine konkreetsete 5G sagedusalade puhul

1. Kui see on vajalik 5G tehnoloogia kasutuselevõtu hõlbustamiseks, võtavad liikmesriigid 31. detsembriks 2020 selliste maapealsete süsteemide puhul, mis suudavad osutada traadita lairiba teenuseid, kõik asjakohased meetmed eesmärgiga

a) korraldada ümber piisavalt suured 3,4–3,8 GHz sagedusala plokid ja lubada nende kasutamist;

b) lubada kasutada vähemalt 1 GHz 24,25–27,5 GHz sagedusalast, tingimusel et on olemas selged tõendid turunõudluse kohta ja puuduvad märkimisväärsed piirangud olemasolevate kasutajate üleviimiseks või sagedusala puhastamiseks.

2. Liikmesriigid võivad põhjendatud juhul käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtaega siiski pikendada vastavalt artikli 45 lõikele 3 või artikli 53 lõikele 2, 3 või 4.

3. Käesoleva artikli lõike 1 kohaselt võetud meetmed peavad olema kooskõlas otsuse nr 676/2002/EÜ artikli 4 kohaste tehniliste rakendusmeetmetega kehtestatud ühtlustatud tingimustega.

Artikkel 55

Raadiospektri kasutamiseks antavate kasutusõiguste arvu piiramise kord

1. Ilma et see piiraks artikli 53 kohaldamist, kui liikmesriik jõuab järeldusele, et raadiospektri kasutamise õigust ei saa anda üldloa alusel, ja kaalub, kas piirata raadiospektri kasutamiseks antavate kasutusõiguste hulka, siis ta muu hulgas

a) esitab selgelt põhjused, miks kasutusõiguste arvu piiratakse, eeskätt võttes piisavalt arvesse vajadust võimalikult suurendada kasutajate heaolu ja soodustada konkurentsi arengut, ning vaatab piirangu asjakohasel juhul läbi korrapäraste ajavahemike järel või mõjutatud ettevõtjate põhjendatud taotluse korral;

▼B

b) annab kõigile huvitatud isikutele, sealhulgas kasutajatele ja tarbijatele, võimaluse väljendada oma arvamust võimalike piirangute kohta avaliku konsultatsiooni käigus artikli 23 kohaselt.

2. Kui liikmesriik jõuab järeldusele, et kasutusõiguste arv peab olema piiratud, kehtestab ta selgelt käesoleva artikli kohase konkurentsil või võrdlustel põhineva valikumenetluse eesmärgid ja põhjendab neid ning võimaluse korral esitab need arvuliste näitajatena, võttes nõuetekohaselt arvesse vajadust täita riigisisesed ja siseturu eesmärgid. Eesmärgid, mida liikmesriik võib konkreetse valikumenetluse kavandamisel seada, piirduvad lisaks konkurentsi edendamisele ühe või mitmega järgmistest:

a) leviala kasvu soodustamine;

b) nõutava teenusekvaliteedi tagamine;

c) raadiospektri tõhusa kasutuse edendamine, sealhulgas kasutusõigustele seatud tingimuste ja tasude suuruse arvessevõtmisega;

d) innovatsiooni ja ettevõtluse arengu edendamine.

Riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus määrab valikumenetluse selgelt kindlaks ja põhjendab sellist valikut, seda ka kõigi valikumenetluses osalemisele eelnevate etappide puhul. Ta teatab samuti selgelt kõigi turu konkurentsialast, tehnilist ja majanduslikku olukorda käsitlevate seotud hindamiste tulemused ning põhjendab meetmete võimalikku kasutamist ja valikut vastavalt artiklile 35.

3. Liikmesriigid avaldavad kõik valitud valikumenetlust ja sellega seonduvaid reegleid käsitlevad otsused koos selgete põhjendustega. Ühtlasi avaldavad nad tingimused, mis kasutusõigustele seatakse.

4. Pärast valikumenetluse kindlaksmääramist kutsub liikmesriik üles esitama taotlusi kasutusõiguste saamiseks.

5. Kui liikmesriik jõuab järeldusele, et raadiospektri kasutusõigusi või üldloa ja individuaalsete kasutusõiguste kombinatsioone võib anda, avaldab ta selle järelduse ja algatab selliste õiguste andmise protsessi.

6. Kui raadiospektri kasutusõiguste andmist tuleb piirata, annavad liikmesriigid selliseid õigusi objektiivsete, läbipaistvate, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete valikukriteeriumide ja valikumenetluste põhjal. Kõigi selliste valikukriteeriumide puhul tuleb asjakohaselt arvesse võtta artiklites 3, 4, 28 ja 45 sätestatud eesmärkide ja nõuete täitmise saavutamist.

▼B

7. Kui kasutatakse konkurentsil või võrdlustel põhinevat valikumenetlust, võivad liikmesriigid pikendada artikli 48 lõikes 6 nimetatud maksimaalselt kuue nädala pikkust tähtaega nii palju kui vaja, tagamaks, et selline menetlus on kõigi huvitatud isikute jaoks õiglane, mõistlik, avatud ja läbipaistev, kuid mitte rohkem kui kaheksa kuu võrra, võttes arvesse kõiki konkreetseid ajakavasid, mis on kehtestatud vastavalt artiklile 53.

Nimetatud tähtajad ei piira raadiospektri kasutamist ja satelliitide koordineerimist käsitlevate kehtivate rahvusvaheliste kokkulepete kohaldamist.

8. Käesoleva artikli sätted ei piira raadiospektri kasutusõiguste üleandmist artikli 51 kohaselt.

IV PEATÜKK

Traadita võrgu seadmete kasutuselevõtt ja kasutamine

Artikkel 56

Juurdepääs raadio-kohtvõrkudele

1. Pädevad asutused lubavad pakkuda juurdepääsu üldkasutatavale elektroonilise side võrgule raadio-kohtvõrkude kaudu ning kasutada sellise juurdepääsu pakkumiseks ühtlustatud raadiospektrit üksnes artikli 46 lõikes 1 osutatud raadiospektri kasutamise suhtes kohaldatava üldloa tingimuste alusel.

Kui juurdepääsu pakkumine ei ole majandustegevuse osa või kui tegemist on mõne muu sellise majandustegevuse või avaliku teenuse tugiteenusega, mis ei sõltu signaalide edastamisest sellistes võrkudes, ei nõuta sellist juurdepääsu pakkuvalt ettevõtjalt, riigiasutuselt või lõppkasutajalt elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumise üldluba vastavalt artiklile 12 ning tema suhtes ei kohaldata lõppkasutajate õigustega seotud kohustusi vastavalt III osa II jaotisele ega oma võrkude vastastikuse sidumise kohustust vastavalt artikli 61 lõikele 1.

2. Kohaldatakse direktiivi 2000/31/EÜ artiklit 12.

3. Pädevad asutused ei takista üldkasutatavate elektroonilise side võrkude või üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujaid lubamast avalikku juurdepääsu oma võrkudele raadio-kohtvõrkude kaudu, mis võivad asuda lõppkasutaja valdustes, eeldusel et täidetud on kohaldatavad üldloa tingimused ja olemas on lõppkasutaja eelnev teadlik nõusolek.

4. Kooskõlas eeskätt määruse (EL) 2015/2120 artikli 3 lõikega 1 tagavad pädevad asutused, et üldkasutatavate elektroonilise side võrkude või üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujad ei piira ühepoolselt ega takista lõppkasutajatel

a) saada juurdepääsu kolmandate isikute pakutavatele vabalt valitud raadio-kohtvõrkudele või

▼B

b) lubada teistele lõppkasutajatele vastastikku või üldisemalt juurdepääsu selliste pakkujate võrkudele raadio-kohtvõrkude kaudu, sealhulgas ka kolmandate isikute selliste algatuste alusel, millega koondatakse ühte eri lõppkasutajate raadio-kohtvõrgud ja tehakse need avalikult kättesaadavaks.

5. Pädevad asutused ei piira lõppkasutajate õigust lubada ega takista neid lubamast teistele lõppkasutajatele vastastikku või muul viisil juurdepääsu oma raadio-kohtvõrkudele, sealhulgas ka kolmandate isikute selliste algatuste alusel, millega koondatakse ühte eri lõppkasutajate raadio-kohtvõrgud ja tehakse need avalikult kättesaadavaks.

6. Pädevad asutused ei piira põhjendamatult avalikku juurdepääsu pakkumist raadio-kohtvõrkudele,

a) kui seda pakuvad avaliku sektori asutused või kui see toimub avalikes ruumides selliste avaliku sektori asutuste ruumide lähedal ja kui tegemist on neis ruumides pakutavate avalike teenuste tugiteenustega;

b) kui see põhineb valitsusväliste organisatsioonide või avaliku sektori asutuste algatustel, millega koondatakse ühte eri lõppkasutajate raadio-kohtvõrgud ning tehakse need vastastikku või üldisemalt kättesaadavaks, sealhulgas asjakohasel juhul raadio-kohtvõrgud, millele pakutakse avalikku juurdepääsu vastavalt punktile a.

Artikkel 57

Väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide kasutuselevõtt ja käitamine

1. Pädevad asutused ei piira põhjendamatult väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide kasutuselevõttu. Liikmesriigid püüavad tagada, et kõik väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide kasutuselevõttu reguleerivad normid on riigiti ühtsed. Sellised normid tuleb avaldada enne nende kohaldamist.

Eelkõige ei kehtesta pädevad asutused lõike 2 kohaselt sätestatud näitajatele vastavate väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide kasutuselevõtu suhtes ühegi individuaalse linnaplaneerimisalase loa või muu individuaalse eelneva loa nõuet.

Erandina käesoleva lõike teisest lõigust võivad pädevad asutused nõuda luba väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide kasutuselevõtuks selliste arhitektuuriliselt, ajalooliselt või looduslikult väärtuslike hoonete või kohtade puhul, mida kaitstakse kooskõlas liikmesriigi õigusega, või juhul, kui see on vajalik avaliku julgeoleku kaalutlustel. Nimetatud lubade andmisel kohaldatakse direktiivi 2014/61/EL artiklit 7.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles täpsustatakse selliseid väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide füüsilisi ja tehnilisi näitajaid nagu maksimaalne suurus, kaal ja asjakohasel juhul kiirgusvõimsus.

▼B

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

Esimene rakendusakt võetakse vastu hiljemalt 30. juunil 2020.

3. Käesolev artikkel ei piira direktiivis 2014/53/EL sätestatud põhinõudeid ega asjaomase raadiospektri kasutamise suhtes kohaldatavat loa andmise korda.

4. Kohaldades asjakohasel juhul kooskõlas direktiiviga 2014/61/EL vastu võetud menetlusi, tagavad liikmesriigid, et ettevõtjatel on juurdepääsuõigus füüsilisele infrastruktuurile, mida kontrollivad riigi, piirkonna või kohalikud avaliku sektori asutused ja mis on tehniliselt sobiv väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide hostimiseks või mis on vajalik selliste juurdepääsupunktide ühendamiseks tuumvõrguga, sealhulgas tänavainventar, nagu valgustuspostid, tänavasildid, valgusfoorid, reklaamtahvlid, bussi- ja trammipeatused ning metroojaamad. Avaliku sektori asutused rahuldavad kõik mõistlikud juurdepääsutaotlused õiglastel, mõistlikel, läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel tingimustel, mis avalikustatakse ühtse teabepunkti kaudu.

5. Ilma et see piiraks ärikokkuleppeid, ei kohaldata väikese levialaga traadita juurdepääsupunktide kasutuselevõtu suhtes lõive ega tasusid, mis on suuremad, kui kooskõlas artikliga 16 kehtestatud haldustasud.

Artikkel 58

Elektromagnetväljade tehnilised normid

Direktiivis (EL) 2015/1535 sätestatud menetlusi kohaldatakse liikmesriigi iga kavandatava meetme puhul, millega kehtestataks elektromagnetväljade suhtes nõuded, mis erinevad väikese levialaga raadiovõrgu juurdepääsupunktide kasutuselevõttu käsitlevas soovituses 1999/519/EÜ esitatud nõuetest.

II JAOTIS

JUURDEPÄÄS

I PEATÜKK

Üldsätted, juurdepääsu põhimõtted

Artikkel 59

Juurdepääsu ja vastastikuse sidumise üldine raamistik

1. Liikmesriigid tagavad, et ei kehtesta ühtegi piirangut, mis takistaks sama liikmesriigi või eri liikmesriikide ettevõtjatel pidada omavahelisi läbirääkimisi juurdepääsu või vastastikuse sidumise tehnilisi ja kaubanduslikke aspekte käsitlevate kokkulepete üle kooskõlas liidu õigusnormidega. Juurdepääsu või vastastikust sidumist taotlev ettevõtja ei vaja luba, et tegutseda liikmesriigis, kus juurdepääsu või vastastikust sidumist taotletakse, kui ta ei osuta kõnealuses liikmesriigis teenuseid ega ole võrguoperaator.

▼B

2. Ilma et see piiraks artikli 114 kohaldamist, ei jäta liikmesriigid kehtima õiguslikke ega haldusmeetmeid, mis kohustaksid ettevõtjaid juurdepääsu või vastastikuse sidumise lubamisel pakkuma eri ettevõtjatele samaväärsete teenuste korral erinevaid tingimusi, ega meetmeid, mis näevad ette kohustusi, mis ei ole seotud tegelike juurdepääsu- ja vastastikuse sidumise teenustega, ilma et see piiraks I lisas esitatud tingimusi.

Artikkel 60

Ettevõtjate õigused ja kohustused

1. Üldkasutatavate elektroonilise side võrkude operaatoritel on õigus, ja artikli 15 kohast luba omavate teiste ettevõtjate taotluse korral ka kohustus pidada vastastikust sidumist käsitlevaid läbirääkimisi üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkumiseks, et tagada teenuste pakkumine ja koostalitlusvõime kogu liidus. Operaatorid pakuvad teistele ettevõtjatele juurdepääsu ja vastastikust sidumist tingimustel, mis on kooskõlas riigi reguleeriva asutuse poolt artiklite 61, 62 ja 68 kohaselt kehtestatud kohustustega.

2. Ilma et see piiraks artikli 21 kohaldamist, nõuavad liikmesriigid, et ettevõtjad, kes saavad teiselt ettevõtjalt teavet enne juurdepääsu või vastastikuse sidumise korra üle peetavaid läbirääkimisi, läbirääkimiste ajal või pärast neid, kasutaksid kõnealust teavet ainult sel eesmärgil, milleks see on antud, ja peaksid alati kinni edastatud või salvestatud teabe konfidentsiaalsusnõudest. Ettevõtjad ei edasta saadud teavet ühelegi kolmandale isikule, eelkõige teistele üksustele, tütarettevõtjatele ega partneritele, kellele selline teave võiks anda konkurentsieeliseid.

3. Liikmesriigid võivad ette näha läbirääkimiste pidamise erapooletute vahendajate kaudu, kui konkurentsitingimused seda nõuavad.

II PEATÜKK

Juurdepääs ja vastastikune sidumine

Artikkel 61

Riigi reguleerivate ja muude pädevate asutuste volitused ja vastutus seoses juurdepääsu ja vastastikuse sidumisega

▼C1

1. Artiklis 3 osutatud eesmärkide saavutamiseks soodustavad riigi reguleerivad asutused või, käesoleva artikli lõike 2 esimese lõigu punktide b ja c puhul, riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused kooskõlas käesoleva direktiiviga piisavat juurdepääsu ja vastastikust sidumist ning teenuste koostalitlusvõimet ja vajaduse korral tagavad selle, täites oma kohustusi viisil, mis aitab kaasa tõhususele, püsivale konkurentsile, väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtmisele, tõhusale investeerimisele ja innovatsioonile ning millest on lõppkasutajatel kõige rohkem kasu.

▼B

Nad annavad suuniseid ja teevad avalikult kättesaadavaks kohaldatava korra, et saavutada juurdepääs ja vastastikune sidumine, eesmärgiga tagada, et kehtestatud kohustused tooksid kasu väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning piiratud geograafilise tegevusulatusega operaatoritele.

▼C1

2. Ilma et see piiraks meetmeid, mida võib võtta märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjate puhul artikli 68 kohaselt, võivad riigi reguleerivad asutused või käesoleva lõigu punktide b ja c puhul riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused teha eelkõige järgmist:

▼B

a) kui see on vajalik läbivühenduvuse tagamiseks, kehtestada kohustusi ettevõtjatele, kellel on vaja üldluba ja kes kontrollivad juurdepääsu lõppkasutajatele, kaasa arvatud põhjendatud juhtudel kohustus siduda oma võrgud vastastikku, kui need ei ole veel seotud;

b) põhjendatud juhtudel ja kui see on vajalik, kehtestada kohustusi ettevõtjatele, kellel on vaja üldluba ja kes kontrollivad juurdepääsu lõppkasutajatele, et teha nende teenused koostalitlusvõimelisteks;

c) põhjendatud juhtudel, kui isikutevahelise side teenuste vahelise koostalitlusvõime puudumise tõttu on ohustatud lõppkasutajate vaheline läbivühenduvus, ja määral, mil see on vajalik lõppkasutajate vahelise läbivühenduvuse tagamiseks, kehtestada kohustusi vastavatele numbrivaba isikutevahelise side teenuste pakkujatele, kes tegutsevad märkimisväärsel osal turust ja kellel on märkimisväärselt kasutajaid, et teha nende teenused koostalitlusvõimeliseks;

d) kui see on vajalik, et tagada lõppkasutajatele juurdepääs liikmesriigi määratletud digitaalsetele raadio- ja teleringhäälinguteenustele ja seotud lisateenustele, kehtestada operaatoritele kohustus pakkuda juurdepääsu muudele II lisa II osas nimetatud vahenditele õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel.

Esimese lõigu punktis c osutatud kohustusi kehtestatakse üksnes

i) sel määral, mil see on vajalik isikutevahelise side teenuste koostalitlusvõime tagamiseks, ning need võivad hõlmata nende teenuste pakkujate proportsionaalseid kohustusi avaldada ning lubada kasutada, muuta ja jagada asjakohast teavet ametiasutuste ja muude pakkujate poolt või kasutada ja rakendada artikli 39 lõikes 1 loetletud standardeid või spetsifikatsioone või muid asjakohaseid Euroopa või rahvusvahelisi standardeid;

▼B

ii) juhul, kui komisjon on pärast BERECiga konsulteerimist ja tema arvamuse hoolikalt arvessevõtmist tuvastanud, et kogu liidus või vähemalt kolmes liikmesriigis on lõppkasutajate vaheline läbivühenduvus reaalselt ohustatud ning on võtnud vastu rakendusmeetmeid, milles täpsustatakse nende kohustuste laadi ja ulatust, mida võidakse kehtestada.

Teise lõigu punktis ii osutatud rakendusmeetmed võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Eelkõige, ja ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, on riigi reguleerivatel asutustel õigus kehtestada põhjendatud taotluse korral kohustus võimaldada juurdepääsu hoonesisesele juhtmestikule ja kaablitele ning seotud vahenditele või väljaspool hoonet asuva juhtmestiku esimese kontsentratsiooni- või jaotuspunktini, nagu see on riigi reguleeriva asutuse poolt kindlaks määratud. Kui see on põhjendatud seetõttu, et selliste võrguelementide dubleerimine oleks majanduslikult ebatõhus või füüsiliselt raskendatud, võib sellised kohustused kehtestada elektroonilise side võrkude pakkujatele või juhtmestiku ja kaablite omanikele, kui ettevõtjad ei ole elektroonilise side võrkude pakkujad. Kehtestatud juurdepääsutingimused võivad hõlmata erisätteid, mis käsitlevad juurdepääsu kõnealustele võrguelementidele ning seotud vahenditele ja seotud teenustele, läbipaistvust ja mittediskrimineerimist ning juurdepääsukulude jaotamist, mida on vajaduse korral kohandatud riskitegurite arvesse võtmiseks.

Kui riigi reguleeriv asutus järeldab asjakohasest turuanalüüsist tulenevaid kohustusi vajaduse korral arvesse võttes, et esimese lõiguga kooskõlas kehtestatud kohustused ei ole piisavad selliste suurte ja püsivate majanduslike või füüsiliste dubleerimistõkete käsitlemiseks, mis on põhjustanud või põhjustavad lõppkasutajate jaoks märkimisväärselt konkurentsitulemusi piirava olemasoleva või esilekerkiva turuolukorra, võib ta õiglastel ja mõistlikel tingimustel laiendada selliste juurdepääsukohustuste kehtimist esimesest kontsentratsiooni- või jaotuspunktist kaugemale, kuni punktini, mille ta määrab kindlaks kui lõppkasutajatele lähima punkti, mis on suuteline majutama piisava arvu lõppkasutajate ühendusi, et olla tõhusa juurdepääsu taotlejate jaoks majanduslikult tasuv. Kui riigi reguleeriv asutus määrab kindlaks, mil määral laiendatakse juurdepääsukohustusi esimesest kontsentratsiooni- või jaotuspunktist kaugemale, võtab ta hoolikalt arvesse BERECi asjaomaseid suuniseid. Kui see on tehnilistel või majanduslikel põhjustel põhjendatud, võib riigi reguleeriv asutus kehtestada aktiivse või virtuaalse juurdepääsu kohustusi.

Riigi reguleerivad asutused ei kehtesta elektroonilise side võrkude pakkujatele teise lõigu kohaseid kohustusi, kui nad teevad kindlaks, et

▼B

a) pakkuja vastab artikli 80 lõikes 1 loetletud omadustele ning teeb igale ettevõtjale kättesaadavaks mõistliku ja sarnase alternatiivse vahendi juurdepääsuks lõppkasutajatele, pakkudes väga suure läbilaskevõimega võrgule juurdepääsu õiglastel, mittediskrimineerivatel ja mõistlikel tingimustel. Riigi reguleerivad asutused võivad laiendada seda erandit muudele pakkujatele, kes pakuvad õiglastel, mittediskrimineerivatel ja mõistlikel tingimustel juurdepääsu väga suure läbilaskevõimega võrgule, või

b) kohustuste kehtestamine kahjustaks uue võrgu kasutuselevõtmise majanduslikku või rahalist elujõulisust, eelkõige väiksemate kohalike projektide puhul.

Erandina kolmanda lõigu punktist a võivad riigi reguleerivad asutused kehtestada kohustusi nimetatud punktis sätestatud kriteeriumidele vastavate elektroonilise side võrkude pakkujate suhtes, kui asjaomane võrk on riiklikult rahastatud.

BEREC avaldab hiljemalt 21. detsembriks 2020 suunised, et edendada käesoleva lõike sidusat kohaldamist, kehtestades asjakohased kriteeriumid, mille alusel määrata kindlaks

a) esimene kontsentratsiooni- või jaotuspunkt;

b) punkt esimesest kontsentratsiooni- või jaotuspunktist kaugemal, mis on suuteline majutama piisava arvu lõppkasutajate ühendusi, et võimaldada tulemuslikul ettevõtjal üle saada kindlakstehtud dubleerimistõketest;

c) milliseid kasutuselevõetavaid võrke saab pidada uueks;

d) milliseid projekte saab pidada väikeseks ning

e) millised majanduslikud või füüsilised dubleerimistõkked on suured ja püsivad.

4. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et pädevatel asutustel on kooskõlas liidu õigusega õigus kehtestada elektroonilise side võrke pakkuvate või pakkumiseks volitatud ettevõtjate suhtes kohustusi seoses passiivse infrastruktuuri ühiskasutusega või asukohapõhise rändlusjuurdepääsu lepingute sõlmimisega, mis on mõlemal juhul otseselt vajalik selleks, et koha peal pakkuda raadiospektri kasutusel põhinevaid teenuseid, ning tingimusel, et ühelegi ettevõtjale ei anta toimivat ja sarnast alternatiivset juurdepääsu lõppkasutajatele õiglastel ja mõistlikel tingimustel. Pädevad asutused võivad sellised kohustused kehtestada tingimusel, et selline võimalus on raadiospektri kasutusõiguste andmisel selgelt ette nähtud, ning ainult siis, kui see on põhjendatav sellega, et nende kohustustega hõlmatud piirkonnas esineb raadiospektril põhinevate võrkude või teenuste pakkumiseks kasutatava infrastruktuuri turupõhisel kasutuselevõtul ületamatuid majanduslikke või füüsilisi takistusi, ning seetõttu on juurdepääs võrkudele või teenustele lõppkasutajate jaoks tõsiselt puudulik või puudub täiesti. Kui nendel asjaoludel ainuüksi juurdepääsust passiivsele infrastruktuurile ja selle ühiskasutusest ei piisa olukorra lahendamiseks, võivad riigi reguleerivad asutused kehtestada kohustusi aktiivse infrastruktuuri jagamiseks.

▼B

Pädevad asutused võtavad arvesse järgmist:

a) vajadus maksimaalselt suurendada ühenduvust liidus piki peamisi transporditeid ja konkreetsetes piirkondades, ning võimalus suurendada lõppkasutajate jaoks märkimisväärselt valikut ja teenuse kvaliteeti;

b) raadiospektri tulemuslik kasutamine;

c) ühiskasutuse tehnoloogiline teostatavus ja sellega seotud tingimused;

d) infrastruktuuripõhise ja ka teenuspõhise konkurentsi olukord;

e) tehnoloogiline innovatsioon;

f) tungiv vajadus toetada hostija motivatsiooni kõigepealt infrastruktuur kasutusele võtta.

Vaidlusküsimuste lahendamise korral võivad pädevad asutused muu hulgas kehtestada ühiskasutuse või juurdepääsu kohustuse täitja suhtes kohustuse jagada raadiospektrit asjaomase piirkonna infrastruktuuri hostijaga.

5. Käesoleva artikli lõigete 1–4 kohaselt kehtestatud kohustused peavad olema objektiivsed, läbipaistvad, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad ning neid rakendatakse artiklites 23, 32 ja 33 sätestatud korras. Riigi reguleerivad ja muud pädevad asutused, kes on sellised kohustused ja tingimused kehtestanud, hindavad nende tulemusi viie aasta jooksul pärast samade ettevõtjate suhtes kehtestatud eelneva meetme vastuvõtmist ning ühtlasi hindavad nad ka seda, kas tingimuste muutumist arvesse võttes oleks asjakohane need tagasi võtta või neid muuta. Nimetatud asutused teatavad oma hindamise tulemuse artiklites 23, 32 ja 33 osutatud menetluse kohaselt.

6. Käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaldamisel tagavad liikmesriigid, et riigi reguleeriv asutus on volitatud sekkuma omal algatusel, kui see on põhjendatud, et tagada artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamine kooskõlas käesoleva direktiiviga ja eriti artiklites 23 ja 32 nimetatud korras.

7. BEREC võtab 21. juuniks 2020, pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga vastu suunised ühiste lähenemisviiside kohta võrgu lõpp-punktide tuvastamiseks erinevate võrgu topoloogiate puhul, et aidata riigi reguleerivatel asutustel ühtselt määratleda võrgu lõpp-punktide asukoht. Riigi reguleerivad asutused võtavad võrgu lõpp-punktide asukohta määratledes neid suuniseid hoolikalt arvesse.

▼B

Artikkel 62

Tingimusjuurdepääsusüsteemid ja muud vahendid

1. Liikmesriigid tagavad, et osutades tingimusjuurdepääsu abil liidu kuulajatele ja vaatajatele digitaaltelevisiooni- ja -raadioteenuseid, kohaldatakse edastusvahenditest olenemata II lisa I osas sätestatud tingimusi.

2. Kui riigi reguleeriv asutus leiab artikli 67 lõike 1 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemuste põhjal, et ühel või mitmel ettevõtjal ei ole asjaomasel turul märkimisväärset turujõudu, võib kõnealune asutus nende ettevõtjate puhul tingimusi muuta või need tühistada artiklites 23 ja 32 nimetatud korras ainult sel määral, mil

a) selline muutmine või tühistamine ei kahjusta lõppkasutajate juurdepääsu artikli 114 kohaselt määratletud raadio- ja teleülekannetele ning ringhäälingukanalitele ja -teenustele ja

b) selline muutmine või tühistamine ei kahjusta tulemuslikku konkurentsi järgmistel turgudel, mis tegelevad

   i) digitaaltelevisiooni- ja -raadioringhäälinguteenuste jaemüügiga ning

   ii) tingimusjuurdepääsusüsteemide ja muude seotud vahenditega.

Isikutele, keda selline tingimuste muutmine või tühistamine mõjutab, teatatakse sellest piisavalt vara.

3. Käesoleva artikli kohaselt kohaldatavad tingimused ei piira liikmesriikide võimalust kehtestada kohustusi seoses elektrooniliste saatekavade ning samasuguste loetelu- ja navigeerimisvahendite esitusviisiga.

4. Olenemata käesoleva artikli lõikest 1, võivad liikmesriigid lubada oma riigi reguleerival asutusel vaadata võimalikult kiiresti pärast 20. detsembrit 2018 ja pärast seda korrapäraselt läbi käesoleva artiklikohaselt kohaldatavad tingimused, tehes selleks turuanalüüsi vastavalt artikli 67 lõikele 1, et teha kindlaks, kas kohaldatavad tingimused tuleb säilitada või tuleb neid muuta või need tühistada.

III PEATÜKK

Turuanalüüs ja märkimisväärne turujõud

Artikkel 63

Märkimisväärse turujõuga ettevõtjad

1. Kui käesoleva direktiivi kohaselt on nõutav, et riigi reguleerivad asutused peavad artiklis 67 osutatud korra kohaselt kindlaks tegema, kas ettevõtjal on märkimisväärne turujõud või mitte, kohaldatakse käesoleva artikli lõiget 2.

▼B

2. Ettevõtja tunnistatakse märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, kui tal on kas üksi või teiste ettevõtjatega ühiselt turgu valitseva seisundiga samaväärne seisund, nimelt olukord, kus tema majanduslik tugevus annab talle võimu käituda märgatavas ulatuses sõltumatuna konkurentidest, klientidest ja lõpuks ka tarbijatest.

Hinnates, kas kahel või enamal ettevõtjal on ühine turgu valitsev seisund, tegutseb riigi reguleeriv asutus eelkõige kooskõlas liidu õigusnormidega ja võtab hoolikalt arvesse turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise suuniseid, mille komisjon on avaldanud artikli 64 kohaselt.

3. Kui ettevõtjal on teataval turul märkimisväärne turujõud, võib tunnistada ta märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks ka lähedalt seotud turul, kui seosed kahe turu vahel on sellised, et turujõud konkreetsel turul võib kanduda üle tihedalt seotud turule, suurendades seal ettevõtja turujõudu. Seega võib tihedalt seotud turul kohaldada sellist turujõudu takistavaid meetmeid vastavalt artiklitele 69, 70, 71 ja 74.

Artikkel 64

Turgude kindlaksmääramise ja määratlemise kord

1. Pärast avalikku konsultatsiooni, sealhulgas riigi reguleerivate asutustega, ning võttes hoolikalt arvesse BERECi arvamust, võtab komisjon vastu soovituse asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta („soovitus“). Soovituses määratakse kindlaks need elektroonilise side toote- ja teenuseturud, mille omadused võivad õigustada käesolevas direktiivis sätestatud regulatiivsete kohustuste kehtestamist, ilma et see konkreetsetel juhtudel piiraks turgude määratlemist konkurentsiõiguse alusel. Komisjon määratleb turge konkurentsiõiguse põhimõtete kohaselt.

Komisjon lisab toote- ja teenuseturud soovitusse, kui ta pärast liidu üldiste suundumuste jälgimist leiab, et kõik kolm artikli 67 lõikes 1 loetletud kriteeriumi on täidetud.

Komisjon vaatab soovituse 21. detsembriks 2020 ning seejärel regulaarselt.

2. Pärast konsulteerimist BERECiga avaldab komisjon turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise suunised („märkimisväärse turujõu suunised“), mis on kooskõlas konkurentsiõiguse asjakohaste põhimõtetega. Märkimisväärse turujõu suunised sisaldavad suuniseid riigi reguleerivatele asutustele selle kohta, kuidas kohaldada märkimisväärse turujõu mõistet konkreetses elektroonilise side turgude eelreguleerimise (*ex-ante*) kontekstis, võttes arvesse artikli 67 lõikes 1 loetletud kolme kriteeriumi.

▼B

3. Soovitust ja märkimisväärse turujõu suuniseid hoolikalt arvesse võttes määratleb riigi reguleeriv asutus kooskõlas konkurentsiõiguse põhimõtetega riigi olukorrale vastavad asjakohased turud, eelkõige riigi territooriumil paiknevad asjaomased geograafilised turud, võttes muu hulgas arvesse infrastruktuuri alast konkurentsi nendes piirkondades. Riigi reguleeriv asutus võtab vajaduse korral samuti arvesse artikli 22 lõike 1 kohaselt läbiviidud geograafilise ülevaate tulemusi. Riigi reguleeriv asutus järgib artiklites 23 ja 32 esitatud korda, enne kui asub määratlema turge, mis erinevad soovituses kindlaksmääratud turgudest.

Artikkel 65

Riikidevaheliste turgude kindlaksmääramise kord

1. Kui komisjon või vähemalt kaks asjaomast riigi reguleerivat asutust esitavad põhjendatud taotluse koos kinnitavate tõenditega, teeb BEREC potentsiaalse riikidevahelise turu analüüsi. Pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja BERECi tehtud analüüsi hoolikalt arvesse võttes võib komisjon konkurentsiõiguse põhimõtete kohaselt ja võttes hoolikalt arvesse artikli 64 kohaselt vastu võetud soovitust ja märkimisväärse turujõu suuniseid, võtta vastu otsuseid, milles määratakse kindlaks riikidevahelised turud.

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohaselt kindlaksmääratud riikidevaheliste turgude puhul teevad asjaomased riigi reguleerivad asutused turuanalüüsi ühiselt, võttes hoolikalt arvesse märkimisväärse turujõu suuniseid, ja otsustavad kooskõlastatult artikli 67 lõikes 4 nimetatud regulatiivsete kohustuste kehtestamise, säilitamise, muutmise või tühistamise. Asjaomased riigi reguleerivad asutused teavitavad komisjoni ühiselt turuanalüüsi käsitlevatest meetme eelnõudest ning artiklite 32 ja 33 kohastest regulatiivsetest kohustustest.

Kaks või mitu riigi reguleerivat asutust võivad turuanalüüsi käsitlevatest meetme eelnõudest ning regulatiivsetest kohustustest teavitada ühiselt ka riikidevaheliste turgude puudumisel, kui nad leiavad, et turutingimused nende jurisdiktsioonides on piisavalt sarnased.

Artikkel 66

Riikidevahelise nõudluse kindlaksmääramise kord

1. BEREC analüüsib nõudlust lõppkasutajatele riikidevaheliselt liidus pakutavate toodete ja teenuste järele ühel või mitmel soovituses loetletud turul, kui komisjon või vähemalt kaks asjaomast riigi reguleerivat asutust esitavad talle põhjendatud taotluse koos kinnitavate tõenditega, osutades lahendamist vajavale olulisele nõudluse probleemile. BEREC võib kõnealuse analüüsi teha ka siis, kui põhjendatud taotluse koos piisavate kinnitavate tõenditega esitavad talle turuosalised ning ta leiab, et oluline nõudluse probleem vajab lahendamist. BERECi analüüs ei mõjuta mingil moel riikidevaheliste turgude kohta artikli 65 lõike 1 kohaselt tehtud tõdemusi ega riigi või kohaliku tasandi geograafiliste turgude kohta artikli 64 lõike 3 kohaselt riigi reguleerivate asutuste poolt tehtud tõdemusi.

▼B

Kõnealune analüüs nõudluse kohta lõppkasutajatele riikidevaheliselt pakutava järele võib hõlmata tooteid ja teenuseid, mida pakutakse toote- või teenuseturgudel, mis on ühe või enama riigi reguleeriva asutuse poolt määratletud erineval moel, võttes arvesse riigisiseseid asjaolusid, tingimusel et kõnealused tooted ja teenused on asendatavad nendega, mida pakutakse soovituses loetletud turul.

2. Kui BEREC järeldab, et lõppkasutajate poolne riikidevaheline nõudlus on olemas, see on märkimisväärne ning seda ei rahulda piisavalt ärilisel või reguleeritud alusel toimuv pakkumine, annab ta pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga välja suunised ühiste lähenemisviiside kohta kindlaksmääratud riikidevahelise nõudluse täitmiseks riigi reguleerivate asutuste poolt, sealhulgas parandusmeetmete kehtestamiseks vastavalt artiklile 68. Riigi reguleerivad asutused võtavad oma jurisdiktsioonis reguleerimisülesandeid täites neid suuniseid hoolikalt arvesse. Suunised võivad olla aluseks hulgitasandi juurdepääsutoodete ühilduvusele terves liidus ja võivad sisaldada suuniseid selle kohta, kuidas ühtlustada sellisele riikidevahelisele nõudlusele vastata võivate hulgitasandi juurdepääsutoodete tehnilisi tingimusi.

Artikkel 67

Turuanalüüsi kord

1. Riigi reguleeriv asutus teeb kindlaks, kas artikli 64 lõike 3 kohaselt määratletud asjaomase turu puhul võib olla põhjendatud käesolevas direktiivis sätestatud regulatiivsete kohustuste kehtestamine. Liikmesriigid tagavad, et analüüs tehakse asjakohasel juhul koostöös riigi konkurentsiasutusega. Riigi reguleeriv asutus võtab analüüsi tehes hoolikalt arvesse märkimisväärse turujõu suuniseid ning järgib artiklites 23 ja 32 osutatud korda.

Turu puhul võib olla põhjendatud käesolevas direktiivis sätestatud regulatiivsete kohustuste kehtestamine, kui kõik järgmised kriteeriumid on täidetud:

a) esinevad püsivad kõrged struktuursed, õiguslikud või regulatiivsed turule sisenemise tõkked;

b) turu struktuur on selline, mis infrastruktuurist või kõrgetest sisenemistõketest tulenevalt ei võimalda tõhusa konkurentsi saavutamist ettenähtud ajavahemiku jooksul;

c) ainult konkurentsiõiguse kohaldamine ei ole piisav väljaselgitatud turuhäire(te) kõrvaldamiseks.

Kui riigi reguleeriv asutus analüüsib soovitusega hõlmatud turgu, loeb ta teise lõigu punktid a, b ja c täidetuks, välja arvatud juhul, kui riigi reguleeriv asutus teeb kindlaks, et üht või enamat kõnealust kriteeriumi ei täideta konkreetsete riigisiseste asjaolude korral.

▼B

2. Lõike 1 kohaselt nõutavat analüüsi tehes arvestab riigi reguleeriv asutus edasist võimalikku arengut juhul, kui asjaomast turgu ei reguleerita käesoleva artikli alusel, võttes arvesse kõiki järgmisis aspekte:

a) turusuundumused, mis mõjutavad tõhusa konkurentsi poole liikumise tõenäosust asjakohasel turul;

b) kõik asjaomased konkurentsipiirangud hulgi- ja jaetasandil, olenemata sellest, kas selliste piirangute allikaks peetakse elektroonilise side võrke, elektroonilise side teenuseid või muud liiki teenuseid või rakendusi, mis on lõppkasutaja seisukohast võrreldavad, ning hoolimata sellest, kas sellised piirangud on asjaomase turu osa;

c) muud liiki kehtestatud regulatsioonid ja meetmed, mis mõjutavad asjaomast turgu või seonduvat jaeturgu või turge kogu asjaomase ajavahemiku vältel, sealhulgas, kuid mitte ainult, artiklite 44, 60 ja 61 kohaselt kehtestatud kohustused;

d) käesoleva artikli alusel muude asjaomaste turgude suhtes kohaldatav reguleerimine.

3. Kui riigi reguleeriv asutus jõuab järeldusele, et asjaomase turu puhul ei pruugi olla põhjendatud regulatiivsete kohustuste kehtestamine kooskõlas käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 sätestatud korraga või kui käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud tingimused ei ole täidetud, ei kehtesta ega säilita ta artikli 68 kohaselt regulatiivseid erikohustusi. Kui sektorispetsiifilised regulatiivsed kohustused on artikli 68 kohaselt juba kehtestatud, tühistab riigi reguleeriv asutus sellised asjaomasel turul ettevõtjatele kehtestatud kohustused.

Riigi reguleeriv asutus tagab, et etteteatamistähtaeg isikutele, keda selline kohustuste tühistamine mõjutab, on asjakohase pikkusega, ning selle määratlemisel tasakaalustatakse vajadus tagada jätkusuutlik üleminek kõnealustest kohustustest kasusaajatele ja lõppkasutajatele, lõppkasutaja valik ning see, et kõnealune reguleerimine ei kesta kauem kui vajalik. Etteteatamisaja kehtestamisel võib riigi reguleeriv asutus määrata kehtivate juurdepääsulepingutega seoses kindlaks eritingimusi ja etteteatamistähtaegu.

4. Kui riigi reguleeriv asutus teeb kindlaks, et asjaomasel turul on regulatiivsete kohustuste kehtestamine käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaselt põhjendatud, määrab ta kindlaks ettevõtjad, kellel on kas üksi või teistega ühiselt kõnealusel asjaomasel turul märkimisväärne turujõud artikli 63 kohaselt. Riigi reguleeriv asutus kehtestab sellistele ettevõtjatele artikli 68 kohaselt vajalikud regulatiivsed erikohustused või säilitab või muudab juba kehtivaid kohustusi, kui ta leiab, et kõnealuste kohustuste puudumisel ei oleks tulemus lõppkasutajate jaoks tõhusalt konkurentsivõimeline.

▼B

5. Käesoleva artikli lõigete 3 ja 4 kohaselt võetud meetmete suhtes kohaldatakse artiklites 23 ja 32 osutatud korda. Riigi reguleeriv asutus analüüsib asjaomast turgu ja teatab vastavast meetme eelnõust vastavalt artiklile 32

a) viie aasta jooksul alates eelmise meetme vastuvõtmisest, kui riigi reguleeriv asutus on asjaomase turu määratlenud ning teinud kindlaks, millised on märkimisväärse turujõuga ettevõtjad; erandkorras võib seda viieaastast ajavahemikku pikendada kuni üheks aastaks, kui riigi reguleeriv asutus on komisjoni põhjendatud pikendamiskavatsusest teavitanud hiljemalt neli kuud enne viieaastase ajavahemiku möödumist ja komisjon ei ole ühe kuu jooksul teate saamisest selle suhtes vastuväiteid esitanud;

b) kolme aasta jooksul alates asjaomaseid turge käsitleva muudetud soovituse vastuvõtmisest turu puhul, millest ei ole komisjonile varem teatatud, või

c) liiduga ühinenud uute liikmesriikide puhul kolme aasta jooksul alates ühinemisest.

6. Kui riigi reguleeriv asutus ei ole soovituses kindlaks määratud asjaomase turu analüüsi lõpule viinud või leiab, et ta ei pruugi seda lõpule viia käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul, aitab BEREC asjaomasel riigi reguleerival asutusel viimase taotlusel viia lõpule analüüsi konkreetse turu ning konkreetsete kohustuste kohta, mis tuleks kehtestada. Nimetatud abi toel teatab asjaomane riigi reguleeriv asutus kuue kuu jooksul alates käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud tähtajast komisjonile meetme eelnõust vastavalt artiklile 32.

IV PEATÜKK

Märkimisväärse turujõuga ettevõtjate suhtes kehtestatud juurdepääsuga seonduvad parandusmeetmed

Artikkel 68

Kohustuste kehtestamine, muutmine ja tühistamine

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused on volitatud kehtestama artiklites 69–74 ja 76–81 sätestatud kohustusi.

2. Kui artikli 67 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemusena tunnistatakse ettevõtja konkreetsel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, kehtestavad riigi reguleerivad asutused vajaduse korral artiklites 69–7 ning artiklites 76 ja 80 sätestatud kohustused. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega valib riigi reguleeriv asutus turuanalüüsis määratletud probleemidega tegelemiseks kõige vähem sekkuva viisi.

▼B

3. Riigi reguleerivad asutused kehtestavad artiklites 69–74 ning artiklites 76 ja 80 sätestatud kohustusi ainult ettevõtjatele, kes on tunnistatud märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks käesoleva artikli lõike 2 kohaselt, ilma et see piiraks

a) artiklite 61 ja 62 kohaldamist;

b) käesoleva direktiivi artiklite 44 ja 17, I lisa D osa tingimuse 7, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi artikli 13 lõike 1 kohaselt, käesoleva direktiivi artiklite 97 ja 106 ning direktiivi 2002/58/EÜ asjaomaste sätete kohaldamist, kui need sätted sisaldavad kohustusi ettevõtjatele, kes ei ole märkimisväärse turujõuga ettevõtjad, või

c) vajadust täita rahvusvahelisi kohustusi,

Kui riigi reguleeriv asutus kavatseb erandlike asjaolude korral kehtestada märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjatele muid juurdepääsu ja vastastikuse sidumisega seotud kohustusi kui need, mis on sätestatud artiklites 69–74 ning artiklites 76 ja 80, esitab ta komisjonile sellekohase taotluse.

Komisjon võtab rakendusaktidega ja BERECi arvamust hoolikalt arvesse võttes vastu otsused, millega ta lubab või keelab riigi reguleerival asutusel selliste meetmete võtmise.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 3 osutatud nõuandemenetlusega.

4. Käesoleva artikli kohaselt kehtestatud kohustused

a) lähtuvad riigi reguleeriva asutuse poolt turuanalüüsis kindlaks tehtud probleemi olemusest, võttes vajaduse korral arvesse riikidevahelise nõudluse kindlaksmääramist artikli 66 kohaselt;

b) on proportsionaalsed, võttes võimaluse korral arvesse kulusid ja tulusid;

c) on põhjendatud, pidades silmas artiklis 3 sätestatud eesmärke ning

d) kehtestatakse ainult pärast artiklite 23 ja 32 kohaselt peetud konsultatsioone.

5. Seoses käesoleva artikli lõikes 3 osutatud vajadusega täita rahvusvahelisi kohustusi teatavad riigi reguleerivad asutused komisjonile otsustest kehtestada, muuta või tühistada turul tegutsevate ettevõtjate kohustusi artiklis 32 nimetatud korras.

6. Riigi reguleerivad asutused arvestavad uute turusuundumuste mõju, näiteks seoses kaubanduslepingute, sealhulgas kaasinvesteerimise lepingutega, mis mõjutavad konkurentsidünaamikat.

▼B

Kui need suundumused ei ole piisavalt olulised, tekitamaks vajaduse artikli 67 kohase uue turuanalüüsi järele, hindab riigi reguleeriv asutus viivitamatult, kas on vaja läbi vaadata märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjate suhtes kehtestatud kohustused ja muuta mis tahes varasemat otsust, sealhulgas nende kohustuste tühistamise või nende suhtes uute kohustuste kehtestamisega, et tagada kõnealuste kohustuste jätkuv vastavus käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud tingimustele. Kõnealused muudatused kehtestatakse ainult pärast artiklite 23 ja 32 kohaselt peetud konsultatsioone.

Artikkel 69

Läbipaistvuskohustus

1. Riigi reguleerivad asutused võivad artikli 68 kohaselt kehtestada vastastikuse sidumise või juurdepääsuga seotud läbipaistvuskohustusi ja nõuda, et ettevõtjad muudaksid avalikuks teatava teabe, näiteks raamatupidamisandmed, hinnad, tehnilised kirjeldused, võrgu omadused ja selle oodatavad arendused, samuti pakkumis- ja kasutamistingimused, sealhulgas kõik tingimused, mis muudavad juurdepääsu teenustele ja rakendustele või nende kasutamist, eelkõige seoses üleminekuga pärandinfrastruktuurilt, kui sellised tingimused on kooskõlas liidu õigusega liikmesriikides lubatud.

2. Eelkõige juhul, kui ettevõtjal on mittediskrimineerimiskohustusi, võivad riigi reguleerivad asutused nõuda, et ettevõtja avaldaks standardpakkumise, mis oleks jagatud piisavalt eraldatud osadeks tagamaks, et ettevõtjad ei pea maksma vahendite eest, mis ei ole taotletud teenuse puhul vajalikud. Pakkumine sisaldab asjaomaste pakkumiste kirjelduse komponentide kaupa vastavalt turuvajadustele ning asjakohased tingimused, kaasa arvatud hinna. Muu hulgas võib riigi reguleeriv asutus käesoleva direktiivi alusel kehtestatud kohustuste jõustamiseks nõuda standardpakkumiste muutmist.

3. Riigi reguleerivad asutused võivad kindlaks määrata, milline teave täpselt tuleb kättesaadavaks teha, kui üksikasjalik see peab olema ja kuidas see tuleb avaldada.

4. Et aidata kaasa läbipaistvuse kohustuste järjepidevale kohaldamisele, annab BEREC hiljemalt 21. detsembriks 2019, pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga välja suunised standardpakkumise miinimumnõuete kohta ning vaatab need vajaduse korral läbi, et kohandada neid tehnoloogia ja turu arenguga. Selliseid miinimumnõudeid esitades järgib BEREC artiklis 3 sätestatud eesmärke ja võtab arvesse mitmes liikmesriigis tegutsevate juurdepääsukohustuste kasutajate ja lõppkasutajate vajadusi ning ka BERECi suuniseid piiriülese nõudluse kindlaksmääramiseks artikli 66 kohaselt ja muid seonduvaid komisjoni otsuseid.

▼B

Olenemata käesoleva artikli lõikest 3 tagavad riigi reguleerivad asutused, et kui ettevõtjal on artikli 72 või 73 alusel kohustusi seoses hulgitasandi juurdepääsuvõrguga infrastruktuurile, avaldatakse standardpakkumine, milles võetakse hoolikalt arvesse BERECi suuniseid standardpakkumise miinimumnõuete kohta, täpsustatakse tulemuslikkuse põhinäitajad, kui see on asjakohane, ja vastavad teenustasemed, ning jälgivad neid tähelepanelikult ja tagavad neist kinnipidamise. Lisaks võivad riigi reguleerivad asutused vajaduse korral eelnevalt kindlaks määrata seonduvad rahalised karistused kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega.

Artikkel 70

Mittediskrimineerimiskohustused

1. Seoses vastastikuse sidumise või juurdepääsuga võib riigi reguleeriv asutus artikli 68 kohaselt kehtestada mittediskrimineerimiskohustusi.

2. Mittediskrimineerimiskohustused tagavad eelkõige selle, et ettevõtja kohaldab samaväärsete teenuste pakkujate suhtes samasuguste asjaolude korral samaväärseid tingimusi ja osutab teistele teenuseid ja teavet samadel tingimustel ja samasuguse kvaliteediga nagu enda või oma tütarettevõtjate või partnerite teenuste puhul. Riigi reguleerivad asutused võivad võrdse juurdepääsu tagamiseks kehtestada kõnealuse ettevõtja suhtes kohustusi pakkuda juurdepääsutooteid ja -teenuseid kõikidele ettevõtjatele, sealhulgas iseendale samade tähtaegade ja tingimustega, sealhulgas samade hindade ja teenuse tasemega ning kasutades samu süsteeme ja protsesse.

Artikkel 71

Raamatupidamise lahususe kohustus

1. Vastastikuse sidumise või juurdepääsuga seotud teatavate toimingute puhul võib riigi reguleeriv asutus artikli 68 kohaselt kehtestada raamatupidamise lahususe kohustusi.

Eelkõige võib riigi reguleeriv asutus nõuda, et vertikaalselt integreeritud ettevõtja muudaks läbipaistvaks muu hulgas oma hulgihinnad ja ettevõtjasisesed ülekandehinnad, et tagada artikli 70 kohase mittediskrimineerimise kohustuse olemasolu korral selle täitmine või vajaduse korral vältida ebaõiglast ristsubsideerimist. Riigi reguleerivad asutused võivad sätestada kasutatava vormi ja raamatupidamismetoodika.

2. Läbipaistvus- ja mittediskrimineerimiskohustuste täitmise kontrollimise soodustamiseks on riigi reguleerivatel asutustel õigus nõuda, et vastava taotluse korral esitatakse raamatupidamisdokumendid, sealhulgas andmed kolmandatelt isikutelt saadud tulude kohta, ilma et see piiraks artikli 20 kohaldamist. Riigi reguleerivad asutused võivad avaldada teavet, mis toetaks avatud ja konkurentsile rajatud turgu, austades sealjuures liidu ja liikmesriikide norme ärisaladuse hoidmise kohta.

▼B

Artikkel 72

Juurdepääs tsiviilehitistele

1. Riigi reguleeriv asutus võib artikli 68 kohaselt kehtestada kohustused, mille kohaselt peavad ettevõtjad tulema vastu põhjendatud taotlustele, mis käsitlevad juurdepääsu tsiviilehitistele (sealhulgas vähemalt ehitised või ehitistesse sissepääsud, hoonesisesed kaablid, sealhulgas juhtmestik, antennid, tornid ja muud tugikonstruktsioonid, postid, mastid, kaablikanalid, juhtkanalid, kontrollkaevud, pääsuluugid, kaablikapid) ja nende kasutamist olukordades, kus riigi reguleeriv asutus teeb turuanalüüsi arvesse võttes järelduse, et juurdepääsust keeldumine või juurdepääsu võimaldamine samaväärse mõjuga põhjendamatutel tingimustel takistaks püsiva, konkurentsile rajatud turu tekkimist ning ei oleks lõppkasutajate huvides.

2. Riigi reguleerivad asutused võivad kehtestada ettevõtja suhtes kohustuse võimaldada käesoleva artikli kohane juurdepääs olenemata sellest, kas kohustuse poolt mõjutatavad varad on turuanalüüsi kohaselt asjaomase turu osa, tingimusel et kohustus on vajalik ja proportsionaalne, et saavutada artikli 3 eesmärgid.

Artikkel 73

Teatavatele võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja nende kasutamise kohustus

1. Riigi reguleerivad asutused võivad kooskõlas artikliga 68 kehtestada kohustusi, mille kohaselt ettevõtjad peavad tulema vastu põhjendatud taotlustele, mis käsitlevad juurdepääsu konkreetsetele võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele või nende kasutamist olukordades, kui riigi reguleeriv asutus leiab, et juurdepääsust keeldumine või samaväärse mõjuga põhjendamatud tingimused takistaksid püsiva, konkurentsile rajatud turu tekkimist jaemüügi tasandil ning ei oleks lõppkasutajate huvides.

Muu hulgas võivad riigi reguleerivad asutused seada ettevõtjatele järgmisi kohustusi:

a) vajaduse korral võimaldada kolmandatele isikutele juurdepääs konkreetsetele füüsilistele võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele ning võimaldada neil neid kasutada, kaasa arvatud võimaldada eraldatud juurdepääs kliendiliinile ja kliendi alamliinile;

b) anda kolmandatele isikutele juurdepääs teatavatele aktiivse või virtuaalse võrgu elementidele ja teenustele;

c) pidada läbirääkimisi juurdepääsu taotlevate ettevõtjatega heas usus;

d) mitte tühistada abivahenditele lubatud juurdepääsu;

e) osutada spetsiifilisi teenuseid hulgimüügi korras edasimüümiseks kolmandatele isikutele;

f) võimaldada avatud juurdepääs tehnilistele liidestele, protokollidele ja muudele juhtivatele tehnoloogiatele, mis on virtuaalvõrguteenuste koostalitlusvõimeks tingimata vajalikud;

g) pakkuda ühispaiknemist või muid seotud vahendite ühiskasutusviise;

▼B

h) pakkuda lõppkasutajatele läbivteenuste koostalitlusvõime tagamiseks spetsiifilisi teenuseid ja mobiilsidevõrkude rändlust;

i) võimaldada juurdepääs kasutuse tugisüsteemidele või samalaadsetele tarkvarasüsteemidele, mis on vajalikud teenuste pakkumisel õiglase konkurentsi tagamiseks;

j) siduda võrke või võrgu abivahendeid omavahel;

k) pakkuda juurdepääsu seotud teenustele, nagu näiteks identifitseerimise, asukoha ja kohaloleku teenusele.

Riigi reguleerivad asutused võivad nende kohustustega siduda erapooletust, mõistlikkust ja õigeaegsust käsitlevad tingimused.

2. Kui riigi reguleerivad asutused kaaluvad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud võimalike konkreetsete kohustuste kehtestamise asjakohasust, ja eelkõige kui nad hindavad kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kas ja kuidas sellised kohustused tuleks kehtestada, analüüsivad nad, kas lõppkasutaja huvides tegutsedes piisaks tuvastatud probleemi lahendamiseks muudest juurdepääsu viisidest hulgimüügisisenditele kas samal või seonduval hulgiturul. Nimetatud hindamine hõlmab kaubanduslikke juurdepääsu pakkumisi, artikli 61 kohast reguleeritud juurdepääsu või kehtivat või kavandatavat reguleeritud juurdepääsu muudele hulgimüügisisenditele vastavalt käesolevale artiklile. Riigi reguleerivad asutused võtavad eelkõige arvesse järgmiseid tegureid:

a) konkureerivate vahendite kasutamise või paigaldamise tehniline ja majanduslik teostatavus, pidades silmas turusuundumuste tempot ja võttes arvesse asjaomase vastastikuse sidumise või juurdepääsu laadi ja liiki, sealhulgas muude juurdepääsutoodete (näiteks juurdepääs kaablikanalisatsioonile) teostatavust;

b) eeldatav tehnoloogiline areng, mis mõjutab võrkude projekteerimist ja haldamist;

c) vajadus tagada tehnoloogianeutraalsus, mis võimaldab osalistel oma võrgu ise projekteerida ja seda hallata;

d) kavandatava juurdepääsu pakkumise teostatavus võrreldes kasutatavate mahtudega;

e) vahendi omaniku esialgse investeeringu suurus, võttes arvesse tehtud riiklikke investeeringuid ja investeerimisega kaasnevaid riske, pöörates erilist tähelepanu väga suure läbilaskevõimega võrkudesse tehtavatele investeeringutele ja nendega seotud riskitasemetele;

f) vajadus kaitsta konkurentsi pika aja jooksul, pöörates eelkõige tähelepanu majanduslikult tõhusale infrastruktuuril põhinevale konkurentsile ja püsivat konkurentsi toetavatele uuenduslikele ärimudelitele, näiteks võrkudesse tehtavatele kaasinvesteeringutele tuginevatele mudelitele;

▼B

g) vajaduse korral asjaomased intellektuaalomandi õigused;

h) üleeuroopaliste teenuste pakkumine.

Kui riigi reguleerivad asutused kaaluvad artikli 68 kohaselt artikli 72 või käesoleva artikli kohaste kohustuste kehtestamist, uurib ta seda, kas üksnes artikli 72 kohane kohustuste kehtestamine oleks proportsionaalne vahend konkurentsi ja lõppkasutajate huvide edendamiseks.

3. Kui ettevõtjale kehtestatakse kohustus pakkuda juurdepääsu vastavalt käesolevale artiklile, võib riigi reguleeriv asutus kehtestada vajaduse korral tehnilised või kasutustingimused, mida sellise juurdepääsu pakkuja või selle kasutaja peavad täitma, et tagada võrgu normaalne töö. Konkreetsete tehniliste standardite või spetsifikatsioonide järgimise kohustus peab olema kooskõlas artikliga 39 kehtestatud standardite ja spetsifikatsioonidega.

Artikkel 74

Hinnakontrolli ja kuluarvestuse kohustused

1. Riigi reguleeriv asutus võib artikli 68 kohaselt kehtestada kulude katmise ja hinnakontrolliga seotud kohustusi, sealhulgas kuludele orienteeritud hindade kohustusi ja kuluarvestussüsteeme käsitlevaid kohustusi teatavat liiki vastastikuse sidumise või juurdepääsu pakkumise puhul, kui turuanalüüs näitab, et tulemusliku konkurentsi puudumine võimaldaks asjaomasel ettevõtjal säilitada ülemäära kõrgeid hindu või hindu kokku suruda ja sellega lõppkasutajaid kahjustada.

Hinnakontrolli kohustuste asjakohasust kindlaks tehes võtavad riigi reguleerivad asutused arvesse vajadust edendada konkurentsi ning lõppkasutajate pikaajalisi huvisid seoses järgmise põlvkonna võrkude ja eelkõige väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtu ja käibeleminekuga. Eelkõige selleks et julgustada ettevõtjaid tegema investeeringuid, sealhulgas järgmise põlvkonna võrkudesse, võtavad riigi reguleerivad asutused arvesse ettevõtjate investeeringuid. Kui riigi reguleerivad asutused peavad hinnakontrolli kohustusi asjakohaseks, võimaldavad nad ettevõtjatel otstarbekalt kasutatud kapitalilt mõistlikku kasumit saada, võttes arvesse kõiki riske, mis on omased eelkõige konkreetsele uuele investeerimisvõrgustiku projektile.

Riigi reguleerivad asutused kaaluvad võimalust käesoleva artikli kohaseid kohustusi mitte kehtestada ega säilitada, kui nad teevad kindlaks, et on olemas tõendatav jaehinnapiirang ja kõik artiklite 69–73 kohaselt kehtestatavad kohustused, sealhulgas eelkõige artikli 70 kohaselt kehtestatav majandusliku jäljendatavuse test tagavad tõhusa ja mittediskrimineeriva juurdepääsu.

Kui riigi reguleerivad asutused peavad asjakohaseks hinnakontrolli kohustuste kehtestamist olemasolevatele võrguelementidele juurdepääsule, võtavad nad ka arvesse prognoositavate ja stabiilsete hulgihindade kasulikkust, tagades kõigile ettevõtjatele uute ja täiustatud võrkude kasutusele võtmiseks tõhusa turulesisenemise ning piisavad stiimulid.

▼B

2. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kõigi lubatud kulukatmismehhanismide ja hinnametoodikate eesmärk on toetada uute ja täiustatud võrkude kasutuselevõttu, tõhusust ja püsivat konkurentsi ning suurendada võimalikult lõppkasutaja püsivat kasu. Seoses sellega võivad reguleerivad asutused võtta arvesse ka võrreldavatel konkureerivatel turgudel kehtivaid hindu.

3. Kui ettevõtjal on kohustusi seoses oma hindade orienteeritusega kuludele, täidab kõnealune ettevõtja tõendamiskohustuse selle kohta, et tasud tulenevad kuludest, millele on lisatud mõistlik kasum tehtud investeeringutelt. Teenuste tulemusliku pakkumise kulu arvutamiseks võivad riigi reguleerivad asutused kasutada kuluarvestusmeetodeid sõltumata sellest, milliseid meetodeid kasutab asjaomane ettevõtja. Riigi reguleerivad asutused võivad nõuda, et ettevõtjad esitaksid täielikud põhjendused oma hindade kohta ja nõuda vajaduse korral ka nende hindade korrigeerimist.

4. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kui kuluarvestussüsteemi rakendamine on hinnakontrolli toetamiseks kohustuslik, tehakse kuluarvestussüsteem avalikult kättesaadavaks nii, et oleksid näha vähemalt peamised kategooriad, millesse kulud jaotatakse ja kulude omistamise normid. Pädev sõltumatu asutus kontrollib kuluarvestussüsteemist kinnipidamist ja avaldab kord aastas teatise sellest süsteemist kinnipidamise kohta.

Artikkel 75

Kõne lõpetamise hinnad

1. Võttes hoolikalt arvesse BERECi arvamust, võtab komisjon kooskõlas artikliga 117 31. detsembriks 2020 vastu delegeeritud õigusakti käesoleva direktiivi täiendamiseks, milles sätestatakse üleliiduline mobiilikõnede lõpetamise ühtne maksimummäär ja üleliiduline kõne püsivõrgus lõpetamise ühtne maksimummäär (koos „üleliiduline kõnede lõpetamise määr“), mida kohaldatakse iga mobiilikõnede lõpetamise või kõne püsivõrgus lõpetamise teenuse pakkuja suhtes kõikides liikmesriikides.

Sel eesmärgil komisjon

a) täidab III lisas kehtestatud põhimõtteid, kriteeriume ja parameetreid;

b) võtab üleliidulise kõnede lõpetamise määra esmakordsel kehtestamisel arvesse püsi- ja mobiilsidevõrkude tõhusate kulude kaalutud keskmist, mis tehakse kindlaks III lisas esitatud põhimõtete järgi ja mida kohaldatakse kogu liidus; esimeses delegeeritud õigusaktis kehtestatud üleliidulised kõnede lõpetamise määrad ei tohi ületada kõrgeimat määra nende määrade hulgast, mis kehtisid liikmesriikides kuus kuud enne nimetatud delegeeritud õigusakti vastuvõtmist ja mida on vajaduse korral kohandatud erandlike riiklike tingimustega;

▼B

c) võtab arvesse iga liikmesriigi lõppkasutajate koguarvu, et tagada kõne lõpetamise hinna maksimummäärade nõuetekohane kaalumine, ning ka riigisiseseid asjaolusid, mis toovad kaasa liikmesriikide vahelised olulised erinevused kõne lõpetamise hinna maksimummäärade kindlaksmääramisel liidus;

d) võtab arvesse BERECi, riigi reguleerivate asutuste või otse elektroonilise side võrke ja teenuseid pakkuvate ettevõtjate poolt esitatud turuteavet ning

e) kaalub vajadust lubada kõige rohkem 12-kuulist üleminekuperioodi, et võimaldada kohanduste tegemist neis liikmesriikides, kus see on varem kehtestatud määrade tõttu vajalik.

2. Võttes hoolikalt arvesse BERECi arvamust, vaatab komisjon käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktid iga viie aasta tagant läbi ning kaalub iga sellise juhtumi puhul, kohaldades artikli 67 lõikes 1 loetletud kriteeriume, kas üleliidulise kõnede lõpetamise määra kohaldamine on jätkuvalt vajalik. Kui komisjon otsustab käesoleva lõike kohase läbivaatamise tulemusel jätta mobiilikõnede lõpetamise maksimummäära, kõnede püsivõrgus lõpetamise maksimummäära või mõlemad kehtestamata, võivad riigi reguleerivad asutused teha kooskõlas artikliga 67 kõne lõpetamise turgude analüüsi, et hinnata seda, kas on vaja kehtestada reguleerivad kohustused. Kui riigi reguleeriv asutus kehtestab sellise analüüsi tulemusel asjaomasel turul kulupõhised lõpetamise määrad, järgib ta III lisas esitatud põhimõtteid, kriteeriume ja parameetreid ning meetme eelnõu suhtes kohaldatakse artiklites 23, 32 ja 33 osutatud menetlusi.

3. Riigi reguleerivad asutused jälgivad tähelepanelikult üleliidulise kõnede lõpetamise määra kohaldamist kõne lõpetamise teenuse pakkujate poolt ning tagavad nendest kinnipidamise. Riigi reguleerivad asutused võivad igal ajal nõuda, et kõne lõpetamise teenuse pakkuja muudaks määra, mida ta teiste ettevõtjate suhtes kohaldab, kui see ei vasta lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktile. Riigi reguleerivad asutused esitavad komisjonile ja BERECile igal aastal aruande käesoleva artikli kohaldamise kohta.

Artikkel 76

Uute väga suure läbilaskevõimega võrguelementide reguleerimine

1. Ettevõtjad, kes on vastavalt artiklile 67 tunnistatud ühel või mitmel asjaomasel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, võivad välja pakkuda kohustusi kooskõlas artiklis 79 sätestatud menetlusega ja vastavalt käesoleva lõike teisele lõigule, et avada kaasinvesteerimisele sellise uue väga suure läbilaskevõimega võrgu kasutuselevõtt, mis koosneb kuni lõppkasutaja ruumideni või tugijaamani optilisest kiust, pakkudes näiteks kaasomandit või pikaajalist riskide jagamist kaasrahastamise kaudu või ostulepingute kaudu, millest tulenevad konkreetsed struktuurset laadi õigused, teistele elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujatele.

▼B

Kui riigi reguleeriv asutus neid kohustusi hindab, määrab ta eelkõige kindlaks selle, kas kaasinvesteerimise pakkumine vastab järgmistele tingimustele:

a) see on kogu võrgu eluaja vältel avatud kõigile elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujatele;

b) see võimaldaks teistel kaasinvestoritel, kes on elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujad, pikas perspektiivis tõhusalt ja jätkusuutlikult konkureerida allapoole seotud turgudel, kus märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtja on aktiivne, tehes seda tingimustel, mis hõlmavad

   i) pakutavaid õiglasi, mõistlikke ja mittediskrimineerivaid tingimusi, mis võimaldavad juurdepääsu võrgu koguvõimsusele, niivõrd, kuivõrd see on kaasinvesteerimise objekt;

   ii) paindlikkust seoses iga kaasinvestori osalemise väärtuse ja ajastusega;

   iii) võimalust sellist osalemist tulevikus suurendada ning

   iv) vastastikuseid õigusi, mille kaasinvestorid annavad pärast seda, kui infrastruktuur on kaasinvesteeringute abil kasutusele võetud;

c) ettevõtja teeb selle avalikuks õigeaegselt, ja kui ettevõtja ei vasta artikli 80 lõikes 1 loetletud omadustele, siis vähemalt kuus kuud enne uue võrgu kasutuselevõtmise algust; seda aega võib pikendada vastavalt riikide asjaoludele;

d) kaasinvesteerimises mitte osalevatele juurdepääsu taotlejatele võimaldatakse algusest peale samasugune kvaliteet, kiirus, tingimused ja lõppkasutajateni jõudmine nagu enne kasutuselevõttu, millele on lisatud edasise kohandamise mehhanism, mille on kinnitanud riigi reguleeriv asutus ning mis peab silmas arenguid seonduvatel jaeturgudel ja säilitab stiimulid kaasinvesteerimises osalemiseks. Sel eesmärgil tagab mehhanism, et juurdepääsu taotlejatel on juurdepääs väga suure läbilaskevõimega võrguelementidele läbipaistvate ja mittediskrimineerivate tingimuste alusel, mis kajastavad asjakohaselt asjaomaste kaasinvestorite riskitaset kasutuselevõtu eri etappides ning võtavad arvesse konkurentsiolukorda jaeturgudel;

e) see vastab vähemalt IV lisas sätestatud kriteeriumidele ja on tehtud heas usus.

2. Kui riigi reguleeriv asutus teeb artikli 79 lõikele 2 vastava turuanalüüsi tulemusi arvesse võttes järelduse, et pakutud kaasinvesteerimise kohustus vastab käesoleva artikli lõikes 1 esitatud tingimustele, muudab ta nimetatud kohustuse artikli 79 lõike 3 alusel siduvaks ning otsustab, et ei kehtesta mingeid lisakohustusi artikli 68 alusel seoses uue väga suure läbilaskevõimega võrgu osadega, mille suhtes kõnealuseid kohustusi kohaldatakse, kui vähemalt üks potentsiaalne kaasinvestor on sõlminud märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjaga kaasinvesteerimise lepingu.

▼B

Esimene lõik ei piira nende asjaolude regulatiivset käsitlemist, mis kooskõlas artikli 79 lõikega 2 tehtud mis tahes turuanalüüsi tulemusi arvesse võttes ei vasta käesoleva artikli lõikes 1 esitatud tingimustele, kuid millel on mõju konkurentsile ja mida on arvesse võetud artiklites 67 ja 68.

Erandina käesoleva lõike esimesest lõigust võib riigi reguleeriv asutus nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel kehtestada, säilitada või kohandada parandusmeetmeid kooskõlas artiklitega 68–74 seoses uute väga suure läbilaskevõimega võrkudega, et käsitleda märkimisväärseid konkurentsiprobleeme konkreetsetel turgudel, kui riigi reguleeriv asutus teeb kindlaks, et asjaomaste turgude eripära arvestades ei saaks kõnealuseid konkurentsiprobleeme teistmoodi käsitleda.

3. Riigi reguleerivad asutused jälgivad järjepidevalt lõikes 1 sätestatud tingimuste täitmist ja võivad märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjatelt nõuda iga-aastase tingimustele vastavuse kinnituse esitamist.

Käesolev artikkel ei piira riigi reguleeriva asutuse õigust teha artikli 26 lõike 1 kohaselt otsuseid, kui ettevõtjate vahel tekib kaasinvesteerimise lepingu suhtes vaidlus, mida ta peab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimustele vastavaks.

4. BEREC avaldab pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga suunised, et edendada lõikes 1 esitatud tingimuste ja IV lisas esitatud kriteeriumide sidusat kohaldamist riigi reguleerivate asutuste poolt.

Artikkel 77

Funktsioonipõhine eraldamine

1. Kui riigi reguleeriv asutus jõuab seisukohale, et artiklite 69–74 alusel kehtestatud asjakohaste kohustustega ei ole suudetud saavutada tõhusat konkurentsi ning et teatud juurdepääsutoodete turgudega seoses on hulgimüügiks pakkumisel tuvastatud märkimisväärsed ja püsivad konkurentsiprobleemid ja/või turutõrked, võib ta erandmeetmena ja artikli 68 lõike 3 teise lõigu kohaselt kehtestada vertikaalselt integreeritud ettevõtjatele kohustuse anda asjaomaste juurdepääsutoodete hulgimüügiks pakkumisega seotud tegevus üle sõltumatule majandusüksusele.

See sõltumatu majandusüksus peab kõikidele ettevõtjatele, sealhulgas emaettevõtja teistele majandusüksustele pakkuma juurdepääsutooteid ja -teenuseid samade tähtaegade ja tingimustega, sealhulgas samade hindade ja teenuse tasemega ning kasutades samu süsteeme ja protsesse.

▼B

2. Kui riigi reguleeriv asutus kavatseb kehtestada funktsioonipõhise eraldamise kohustuse, esitab ta komisjonile taotluse, mis sisaldab

a) tõendeid, mis kinnitavad lõikes 1 osutatud riigi reguleeriva asutuse seisukohta;

b) põhjendatud hinnangut, mille kohaselt on tõhusa ja püsiva infrastruktuuripõhise konkurentsi võimalus mõistliku aja jooksul väike või olematu;

c) analüüsi seoses prognoositava mõjuga riigi reguleerivale asutusele, ettevõtjale, eelkõige eraldatud ettevõtja tööjõule ning elektroonilise side sektorile tervikuna, ja kogu sektorisse investeerimise motivatsioonile, eelkõige pidades silmas vajadust tagada sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, ning mõjuga teistele sidusrühmadele, sealhulgas prognoositava mõjuga konkurentsile ning võimalike kaasnevate mõjudega tarbijatele;

d) põhjenduste analüüsi, mis kinnitavad, et kõnealune kohustus on kõige tõhusam vahend tuvastatud konkurentsiprobleemide või turutõrgetega tegelemiseks võetavate parandusmeetmete jõustamiseks.

3. Meetme eelnõu peab sisaldama järgmisi osi:

a) eraldamise täpne laad ja tase, märkides eelkõige ära eraldiseisva majandusüksuse õigusliku seisundi;

b) andmed eraldiseisva majandusüksuse varade ning tema pakutavate toodete või teenuste kohta;

c) haldamise kord, millega tagatakse eraldiseisva majandusüksuse värvatavate töötajate sõltumatus, ning vastav tasustamise struktuur;

d) kohustuste täitmist tagavad normid;

e) normid, millega tagatakse töökorra läbipaistvus eelkõige teiste sidusrühmade jaoks;

f) täitmise tagamiseks ette nähtud järelevalveprogramm, kaasa arvatud iga-aastase aruande avaldamine.

Kui komisjon on vastavalt artikli 68 lõikele 3 meetme eelnõu kohta otsuse teinud, viib riigi reguleeriv asutus läbi juurdepääsuvõrguga seotud eri turgude kooskõlastatud analüüsi artiklis 67 sätestatud korras. Nimetatud analüüsi alusel kehtestab, säilitab, muudab või tühistab riigi reguleeriv asutus kohustusi vastavalt artiklites 23 ja 32 sätestatud menetlustele.

▼B

4. Ettevõtjale, kelle suhtes rakendatakse funktsioonipõhist eraldamist, võib kehtestada artiklites 69–74 osutatud kohustusi igal konkreetsel turul, kus ta on vastavalt artiklile 67 tunnistatud märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, või muid kohustusi, milleks komisjon annab loa vastavalt artikli 68 lõikele 3.

Artikkel 78

Vertikaalselt integreeritud ettevõtja poolne vabatahtlik eraldamine

1. Ettevõtjad, kes on vastavalt artiklile 67 tunnistatud ühel või mitmel asjaomasel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, teavitavad riigi reguleerivat asutust vähemalt kolm kuud enne, kui nad kavatsevad anda oma kohaliku juurdepääsuvõrgu varad või olulise osa neist üle teisele omanikule kuuluvale eraldiseisvale majandusüksusele või luua eraldiseisva majandusüksuse, et pakkuda kõikidele jaeturul tegutsejatele, sealhulgas tema enda jaeüksustele, täiesti võrdseid juurdepääsutooteid.

Nimetatud ettevõtjad teavitavad riigi reguleerivat asutust ka nimetatud kavatsuse mis tahes muutumisest ning eraldamisprotsessi lõpptulemusest.

Ettevõtjad võivad samuti välja pakkuda kohustusi seoses juurdepääsutingimustega, mida kohaldatakse nende võrgu suhtes rakendusperioodil ja pärast väljapakutud eraldamisviisi rakendamist, et tagada kolmandate isikute tõhus ja mittediskrimineeriv juurdepääs. Kohustuste võtmise ettepanek on piisavalt üksikasjalik, sealhulgas rakendamise ajastamise ja kestuse osas, et võimaldada riigi reguleerivatel asutustel täita oma ülesandeid vastavalt käesoleva artikli lõikele 2. Sellised kohustused võivad ületada artikli 67 lõikega 5 turuanalüüsiks ette nähtud maksimaalset tähtaega.

2. Riigi reguleeriv asutus hindab kavandatava tehingu ja vajaduse korral pakutud kohustuste mõju olemasolevatele käesoleva direktiivi kohastele reguleerivatele kohustustele.

Selleks viib riigi reguleeriv asutus läbi juurdepääsuvõrguga seotud erinevate asjaomaste turgude analüüsi vastavalt artiklis 67 sätestatud turuanalüüsi korrale.

Riigi reguleeriv asutus võtab arvesse kõiki ettevõtja välja pakutud kohustusi, arvestades eelkõige artikli 3 eesmärke. Seda tehes konsulteerib riigi reguleeriv asutus vastavalt artiklile 23 kolmandate isikutega, pöördudes eelkõige kavandatava tehingu poolt otseselt mõjutatavate kolmandate isikute poole.

Oma analüüsi alusel kehtestab, säilitab, muudab või tühistab riigi reguleeriv asutus kohustusi vastavalt artiklites 23 ja 32 sätestatud menetlustele, kohaldades vajaduse korral artiklit 80. Oma otsuses võib riigi reguleeriv asutus teha kohustused kas täielikult või osaliselt siduvaks. Erandina artikli 67 lõikest 5 võib riigi reguleeriv asutus teha kohustused kas täielikult või osaliselt siduvaks terve ajavahemiku suhtes, milleks need välja pakutakse.

▼B

3. Ilma et see piiraks artikli 80 kohaldamist, võib juriidiliselt või oma tegevuses eraldiseisvale majandusüksusele, mis on vastavalt artiklile 67 tunnistatud märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, vajaduse korral kehtestada artiklites 69–74 osutatud kohustusi või muid kohustusi, milleks komisjon annab loa vastavalt artikli 68 lõikele 3, kui mis tahes välja pakutud kohustustest ei piisa artikli 3 eesmärkide täitmiseks.

4. Riigi reguleeriv asutus jälgib ettevõtjate välja pakutud kohustuste rakendamist, mille ta on teinud lõike 2 kohaselt kohustuslikuks ning kaalub nende pikendamist, kui ajavahemik, milleks nad algselt välja pakuti, on möödunud.

Artikkel 79

Kohustuste võtmise menetlus

1. Märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjad võivad riigi reguleerivale asutusele pakkuda välja kohustusi seoses juurdepääsu ja/või kaasinvesteerimise tingimuste või mõlemaga, mida kohaldatakse nende võrkude suhtes, muu hulgas seoses järgmisega:

a) koostöökokkulepe seoses asjakohaste ja proportsionaalsete kohustuste hindamisega artikli 68 alusel;

b) kaasinvesteeringud väga suure läbilaskevõimega võrkudesse artikli 76 alusel või

c) tegelik ja mittediskrimineeriv juurdepääs kolmandatele isikutele artikli 78 alusel, nii vertikaalselt integreeritud ettevõtja poolse vabatahtliku eraldamise perioodi ajal kui ka pärast seda.

Kohustusi käsitlev ettepanek on piisavalt üksikasjalik, sealhulgas kohustuste täitmise ajakava ja ulatuse ning kohustuste kestuse osas, et riigi reguleeriv asutus saaks teha käesoleva artikli lõike 2 kohase hindamise. Sellised kohustused võivad ületada artikli 67 lõikega 5 turuanalüüsiks ette nähtud ajavahemikke.

2. Välja arvatud juhul, kui kohustused selgelt ei vasta ühele või enamale asjakohasele tingimusele või kriteeriumile, teeb riigi reguleeriv asutus ettevõtja poolt käesoleva artikli lõike 1 alusel välja pakutud mis tahes kohustuste hindamiseks turuanalüüsi, eeskätt pakutud tingimuste kohta, viies läbi avaliku konsulteerimise sidusrühmade ja huvitatud isikutega, eeskätt otseselt mõjutatud kolmandate isikutega. Potentsiaalsed kaasinvestorid või juurdepääsu taotlejad võivad esitada oma seiskoha selle kohta, kas väljapakutud kohustused on kooskõlas vastavalt kas artiklis 68, 76 või 78 ette nähtud tingimustega, ning võivad esitada muudatusettepanekuid.

▼B

Mis puudutab käesoleva artikli alusel välja pakutud kohustusi, siis võtab riigi reguleeriv asutus artikli 68 lõike 4 kohaste kohustuste hindamisel eelkõige arvesse tõendeid, mis

a) osutavad väljapakutud kohustuste õiglasele ja mõistlikule laadile;

b) kohustuste avatusele kõigi turuosaliste jaoks;

c) juurdepääsu õigeaegsele kättesaadavusele õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel, sealhulgas väga suure läbilaskevõimega võrkude puhul, enne seonduvate jaeteenuste käivitamist, ning

d) väljapakutud kohustuste üldisele piisavusele, et võimaldada jätkusuutlikku konkureerimist järgmise etapi turgudel ning hõlbustada väga suure läbilaskevõimega võrkude ühist kasutuselevõttu ja käibeleminekut lõppkasutajate huvides.

Võttes arvesse kõiki konsulteerimise käigus väljendatud seisukohti ja niivõrd, kui need seisukohad esindavad erinevaid sidusrühmi, teatab riigi reguleeriv asutus märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtjale oma esialgse järelduse selle kohta, kas väljapakutud kohustused vastavad käesolevas artiklis ning vastavalt kas artiklis 68, 76 või 78 sätestatud eesmärkidele, kriteeriumidele ja menetlustele ning millistel tingimustel võib ta kaaluda kohustuste muutmist siduvaks. Ettevõtja võib oma algse pakkumise läbi vaadata, et võtta arvesse riigi reguleeriva asutuse esialgseid järeldusi ning seoses vastavuse saavutamisega käesolevas artiklis ning kohaldataval juhul kas artiklis 68, 76 või 78 sätestatud kriteeriumidele.

3. Ilma et see piiraks artikli 76 lõike 2 esimese lõigu kohaldamist, võib riigi reguleeriv asutus võtta vastu otsuse, et muuta kohustused täielikult või osaliselt siduvaks.

Erandina artikli 67 lõikest 5 võib riigi reguleeriv asutus muuta mõned või kõik kohustused siduvaks konkreetseks ajavahemikuks, mis võib olla kogu ajavahemik, milleks need välja pakutakse, ning kaasinvesteerimise kohustuste korral, mis on siduvaks muudetud artikli 76 lõike 2 esimese lõigu alusel, muudab ta need siduvaks vähemalt seitsmeaastaseks ajavahemikuks.

Kui artiklist 76 ei tulene teisiti, ei piira käesolev artikkel artikli 67 kohase turuanalüüsi menetluse kohaldamist ega artikli 68 kohaste kohustuste kehtestamist.

Kui riigi reguleeriv asutus muudab kohustused käesoleva artikli alusel siduvaks, kaalub ta artikli 68 kohaselt selle otsuse tagajärgi turusuundumustele ning mis tahes kohustuste asjakohasust, mida ta on kehtestanud või mida ta nende kohustuste puudumisel oleks kavatsenud kehtestada käesoleva artikli või artiklite 69–74 alusel. Kui riigi reguleeriv asutus teatab artikli 68 kohasest meetme eelnõust vastavalt artiklile 32, lisab ta teavitusalusele meetme eelnõule kohustusi käsitleva otsuse.

▼B

4. Samal viisil, nagu riigi reguleeriv asutus kontrollib ja jälgib artikli 68 alusel kehtestatud kohustuste täitmist ja tagab nende täitmise, kontrollib ja jälgib ta ettevõtjate välja pakutud ja enda poolt käesoleva artikli lõike 3 kohaselt siduvaks muudetud kohustuste täitmist ja tagab nende täitmise, ning kaalub kohustuste pikendamist, kui algne ajavahemik, mil need olid siduvaks muudetud, on möödunud. Kui riigi reguleeriv asutus teeb järelduse, et ettevõtja ei ole käesoleva artikli lõike 3 kohaselt siduvaks muudetud kohustusi täitnud, võib ta kehtestada selliste ettevõtjate suhtes karistusi vastavalt artiklile 29. Ilma et see piiraks artikli 30 kohastele konkreetsetele kohustustele vastavuse tagamise menetlust, võib riigi reguleeriv asutus artikli 68 lõike 6 kohaselt kehtestatud kohustusi uuesti hinnata.

Artikkel 80

Üksnes hulgimüügiga tegelevad ettevõtjad

1. Riigi reguleeriv asutus, kes otsustab artikli 67 kohaselt, kas elektroonilise side teenuste jaeturgudel mittetegutseval ettevõtjal on märkimisväärne turujõud ühel või enamal hulgiturul, kaalub, kas kõnealusel ettevõtjal on järgmised omadused:

a) kõik ettevõtja äriühingud ja äriüksused, kõik äriühingud, kes on sama(de) lõppomaniku (lõppomanike) kontrolli all, kuid ei pruugi tingimata talle (neile) kuuluda, ja kõik ettevõtja üle kontrolli teostada saavad osanikud tegutsevad liidus hetkel ja kavakohaselt ka tulevikus üksnes elektroonilise side teenuste hulgiturgudel ning seega mitte ühelgi lõppkasutajatele pakutavate elektroonilise side teenuste jaeturul;

b) ettevõtja ei ole kohustatud olema ainuõiguslikust lepingust või tegelikult ainuõiguslikku lepingut kujutavast lepingust tulenevalt seotud üheainsa eraldiseisva tarneahelas allpool paikneva ettevõtjaga, mis tegutseb lõppkasutajatele pakutavate elektroonilise side teenuste jaeturul.

2. Kui riigi reguleeriv asutus jõuab seisukohale, et käesoleva artikli-lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, võib ta kõnealuse ettevõtja suhtes kehtestada üksnes artiklite 70 ja 73 kohaseid kohustusi või õiglase ja mõistliku hinnastamise alaseid kohustusi, kui see on õigustatud turuanalüüsi kohaselt, mis hõlmab märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtja tõenäolise käitumise prognoosivat hindamist.

3. Riigi reguleeriv asutus vaatab käesoleva artikli kohaselt ettevõtja suhtes kehtestatud kohustused läbi mis tahes ajal, kui ta järeldab, et käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole enam täidetud, ning kohaldab vajaduse korral artikleid 67–74. Ettevõtja teavitab riigi reguleerivat asutust viivitamata kõigist käesoleva artikli lõike 1 punktide a ja b seisukohast asjakohastest asjaolude muutustest.

▼B

4. Riigi reguleeriv asutus vaatab ettevõtja suhtes käesoleva artikli kohaselt kehtestatud kohustused läbi ka siis, kui ta järeldab ettevõtja poolt järgmise tasandi klientidele pakutavatele tingimustele tuginedes, et on tekkinud või tõenäoliselt võivad tekkida lõpptarbijaid kahjustavad konkurentsiprobleemid, mis tingivad vajaduse kehtestada üks või mitu artiklites 69, 71, 72 või 74 sätestatud kohustust või muuta käesoleva artikli lõike 2 kohaselt kehtestatud kohustusi.

5. Käesoleva artikli kohast kohustuste kehtestamist ja läbivaatamist rakendatakse artiklites 23, 32 ja 33 sätestatud korras.

Artikkel 81

Üleminek pärandinfrastruktuurilt

1. Ettevõtjad, kes on vastavalt artiklile 67 tunnistatud ühel või mitmel asjaomasel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, teatavad riigi reguleerivale asutusele eelnevalt ja õigeaegselt oma plaanist kõrvaldada kasutusest või asendada uue infrastruktuuriga võrgu, sealhulgas pärandinfrastruktuuri osad, mis on vajalikud vaskpaarvõrgu toimimiseks ja mille suhtes kohaldatakse artiklite 68–80 kohaseid kohustusi.

2. Riigi reguleeriv asutus tagab, et kasutusest kõrvaldamise või asendamise menetlus hõlmab läbipaistvat ajakava ja tingimusi, sealhulgas asjakohast etteteatamisaega ja üleminekut, ning näeb ette vähemalt võrreldava kvaliteediga kättesaadavad, alternatiivsed tooted, mis võimaldavad juurdepääsu ajakohastatud võrguinfrastruktuurile, millega asendatakse vajaduse korral asendatud elemendid, et kaitsta konkurentsi ja lõppkasutajate õigusi.

Riigi reguleeriv asutus võib kasutusest kõrvaldamiseks või asendamiseks välja pakutud varade puhul kohustused tühistada, olles teinud kindlaks, et juurdepääsu pakkuja on

a) tõendatult kehtestanud üleminekuks asjakohased tingimused, tehes sealhulgas kättesaadavaks vähemalt võrreldava kvaliteediga alternatiivse juurdepääsutoote kui pärandinfrastruktuuri kasutades, mis võimaldab juurdepääsu taotlejatel jõuda samade lõppkasutajateni, ning

b) vastanud käesoleva artikli kohaselt riigi reguleerivale asutusele esitatud tingimustele ja korrale.

Sellist kasutusest kõrvaldamist rakendatakse artiklites 23, 32 ja 33 osutatud menetluste kohaselt.

3. Käesolev artikkel ei piira selliste reguleeritud toodete kättesaadavust, mille on kehtestanud riigi reguleeriv asutus ajakohastatud võrguinfrastruktuuri jaoks kooskõlas artiklites 67 ja 68 sätestatud menetlusega.

▼B

Artikkel 82

BERECi suunised väga suure läbilaskevõimega võrkude kohta

BEREC esitab pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga 21. detsembriks 2020 suunised kriteeriumide kohta, millele võrk peab vastama, et seda saaks käsitada väga suure läbilaskevõimega võrguna, eriti seoses alla- ja üleslüli ribalaiuse, toimekindluse, vigadega seotud parameetrite ning hilistuse ja selle varieeruvuse näitajatega. Riigi reguleerivad asutused võtavad neid suuniseid hoolikalt arvesse. BEREC ajakohastab neid suuniseid 31. detsembriks 2025 ja seejärel regulaarselt.

V PEATÜKK

Regulatiivne kontroll jaeteenuste üle

Artikkel 83

Regulatiivne kontroll jaeteenuste üle

1. Liikmesriigid võivad tagada, et riigi reguleerivad asutused kehtestavad asjakohased regulatiivsed kohustused ettevõtjatele, kelle puhul on tuvastatud, et neil on asjaomasel jaemüügiturul märkimisväärne turujõud vastavalt artiklile 63, kui

a) artikli 67 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemusel otsustab riigi reguleeriv asutus, et artikli 64 kohaselt kindlaks määratud asjaomane jaemüügiturg ei põhine tegelikult konkurentsil, ja

b) riigi reguleeriv asutus jõuab järeldusele, et artiklite 69–74 alusel kehtestatud kohustused ei tooks kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamist.

2. Käesoleva artikli lõike 1 alusel kehtestatud kohustused lähtuvad kindlakstehtud probleemi olemusest ning on artiklis 3 sätestatud eesmärke silmas pidades proportsionaalsed ja põhjendatud. Kehtestatud kohustused võivad hõlmata nõuet, et kindlakstehtud ettevõtjad ei kehtestaks liiga kõrgeid hindu, ei takistaks turule sisenemist ega piiraks konkurentsi ülimadalate hindade määramisega, ei eelistaks põhjendamatult teatavaid lõppkasutajaid ega pakuks teenuseid põhjendamatult komplektidena. Lõppkasutajate huvide kaitsmiseks ja samas ka tõhusa konkurentsi toetamiseks võivad riigi reguleerivad asutused selliste ettevõtjate suhtes kohaldada asjakohaseid jaemüügi hinnalae meetmeid, individuaalsete tariifide kontrollimise meetmeid või meetmeid, millega muudetakse tariifid kuludele orienteerituks või samasuguseks, nagu on hinnad võrreldavatel turgudel.

3. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kui ettevõtja suhtes kohaldatakse jaemüügitariifi reguleerimist või tema jaemüüki kontrollitakse muul viisil, rakendatakse vajalikke ja asjakohaseid kuluarvestussüsteeme. Riigi reguleerivad asutused võivad kindlaks määrata kasutatava vormingu ja arvestusmetoodika. Kuluarvestussüsteemist kinnipidamist kontrollib pädev sõltumatu asutus. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kord aastas avaldatakse teatis süsteemist kinnipidamise kohta.

▼B

4. Ilma et see piiraks artiklite 85 ja 88 kohaldamist, ei kohalda riigi reguleerivad asutused käesoleva artikli lõike 1 kohaseid jaemüügi kontrollimise mehhanisme geograafiliste turgude või kasutajaturgude suhtes, mille puhul nad on kindlad tõhusa konkurentsi olemasolus.

III OSA

TEENUSED

I JAOTIS

UNIVERSAALTEENUSE PAKKUMISE KOHUSTUSED

Artikkel 84

Taskukohase hinnaga universaalteenus

1. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil on kõigile tarbijatele tagatud konkreetsele riigile iseloomulike tingimuste seisukohast taskukohase hinnaga ja nende territooriumil ette nähtud kvaliteediga juurdepääs piisava kiirusega lairibateenusele või internetiühendusele ja kõneside teenustele, sealhulgas alusühendusele määratud asukohas.

2. Liikmesriigid võivad lisaks tagada ka selliste lõikes 1 osutatud teenuste taskukohasuse, mida ei pakuta määratud asukohas, kui nad peavad seda vajalikuks oma tarbijate täieliku sotsiaalse ja majandusliku kaasatuse tagamiseks ühiskonnas.

3. Pidades silmas riigisiseseid tingimusi ja liikmesriigi territooriumil tarbijate enamiku poolt kasutatavat minimaalset ribalaiust ning võttes arvesse BERECi aruannet parimate tavade kohta, määratleb iga liikmesriik lõike 1 kohaldamiseks piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse, eesmärgiga tagada ühiskonnas sotsiaalseks ja majanduslikuks kaasatuseks vajalik ribalaius. Piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühendus peab suutma tagada ribalaiuse, mis on vajalik vähemalt V lisas sätestatud teenuste miinimumkogumi toetamiseks.

Et aidata kaasa käesoleva artikli järjepidevale kohaldamisele, võtab BEREC 21. juuniks 2020 pärast huvitatud isikutega konsulteerimist ning tihedas koostöös komisjoniga ja komisjoni (Eurostati) kättesaadavaid andmeid arvestades vastu aruande, mis käsitleb liikmesriikide parimaid tavasid piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse määratlemise toetamiseks esimese lõigu alusel. Seda aruannet ajakohastatakse korrapäraselt, et võtta arvesse tehnoloogia arengut ja muutusi tarbijate kasutustavades.

4. Tarbija taotlusel võib lõikes 1 ja kohaldataval juhul lõikes 2 osutatud ühendus piirduda kõneside teenuste toetamisega.

5. Liikmesriigid võivad käesoleva artikli sätteid laiendada lõppkasutajatele, kes on mikroettevõtjad, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad ning mittetulundusühendused.

▼B

Artikkel 85

Taskukohase universaalteenuse pakkumine

1. Riigi reguleerivad asutused jälgivad muude pädevate asutustega koordineeritult artikli 84 lõikes 1 osutatud ja turul pakutavate teenuste jaemüügihindade arengut ja taset eelkõige võrreldes riigisiseste hindade ja riigi tarbijate sissetulekutega.

2. Kui liikmesriigid teevad kindlaks, et riigisiseseid tingimusi arvesse võttes ei ole artikli 84 lõikes 1 osutatud teenuste jaehinnad taskukohased, kuna madala sissetuleku või sotsiaalsete erivajadustega tarbijate juurdepääs kõnealustele teenustele on takistatud, võtavad nad meetmeid, et tagada selliste tarbijate jaoks piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse ja kõneside teenuste taskukohasus vähemalt määratud asukohas.

Selleks võivad liikmesriigid kas tagada sellistele tarbijatele sidepidamiseks toetuse andmise või nõuda selliste teenuste pakkujatelt, et nad pakuksid kõnealustele tarbijatele tariifivõimalusi ja/või pakette, mis erinevad tavapäraste kaubandustingimuste kohaselt pakutavatest. Selleks võivad liikmesriigid kõnealustelt teenusepakkujatelt nõuda kogu territooriumil ühtsete tariifide, sealhulgas geograafiliste keskmiste kohaldamist.

Erandjuhtudel, eriti siis, kui käesoleva lõike teise lõigu kohaste kohustuste kehtestamine kõikide teenusepakkujate suhtes põhjustaks teenusepakkujatele või liikmesriikidele tõendatava liigse haldus- või rahalise koormuse, võib liikmesriik erandkorras otsustada kehtestada nende eritariifivõimaluste või -pakettide pakkumise kohustuse ainult määratud teenusepakkujate suhtes. Artiklit 86 kohaldatakse selliste määramiste suhtes *mutatis mutandis*. Kui liikmesriik määrab ettevõtjad, tagab ta, et kõikidel madala sissetulekuga või sotsiaalsete erivajadustega tarbijatel on võimalik valida ettevõtjate vahel, kes pakuvad nende vajadustele vastavaid tariifivõimalusi, välja arvatud juhul, kui sellise valiku tagamine oleks võimatu või põhjustaks liigse täiendava haldus- või rahalise koormuse.

Liikmesriigid tagavad, et selliste tariifivõimaluste või pakettide kasutamise õigusega tarbijatel on õigus sõlmida leping kas ettevõtjaga, kes osutab artikli 84 lõikes 1 osutatud teenuseid, või siis vastavalt käesolevale lõikele määratud ettevõtjaga, ning nende number jääb neile kättesaadavaks piisavaks ajaks ning teenuse põhjendamatut peatamist välditakse.

3. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjad, kes pakuvad madala sissetuleku või sotsiaalsete erivajadustega tarbijatele lõike 2 kohaselt tariifivõimalusi või pakette, teavitavad riigi reguleerivaid asutusi ja muid pädevaid asutusi kõnealuste pakkumiste üksikasjadest. Riigi reguleerivad asutused tagavad muude pädevate asutustega koordineeritult, et tingimused, mille kohaselt pakuvad ettevõtjad tariifivõimalusi või pakette vastavalt artiklile 2, on täielikult läbipaistvad ja need avaldatakse ning neid kohaldatakse kooskõlas mittediskrimineerimise põhimõttega. Riigi reguleerivad asutused võivad muude pädevate asutustega koordineeritult nõuda selliste tariifivõimaluste või pakettide muutmist või tühistamist.

▼B

4. Liikmesriigid tagavad riigisiseseid tingimusi silmas pidades, et vajaduse korral puuetega tarbijaid toetatakse ja asjakohasel juhul võetakse muid erimeetmeid, tagamaks, et seonduvad telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmed ning võrdväärset juurdepääsu soodustavad eriseadmed ja -teenused, sealhulgas vajaduse korral spetsiaalsed kõneteenused ja vahendusteenused, on kättesaadavad ja taskukohased.

5. Käesolevat artiklit kohaldades püüavad liikmesriigid turumoonutusi minimeerida.

6. Liikmesriigid võivad käesoleva artikli kohaldamist laiendada lõppkasutajatele, kes on mikroettevõtjad ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad ning mittetulundusühendused.

Artikkel 86

Universaalteenuse kättesaadavus

1. Kui liikmesriik on artikli 22 lõike 1 kohaselt läbi viidud geograafilise ülevaate tulemusi (kui need on kättesaadavad) ja vajaduse korral mis tahes täiendavaid tõendeid arvesse võttes kindlaks teinud, et määratud asukohas piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse, nagu see on artikli 84 lõike 3 kohaselt määratletud, ja kõneside teenuste kättesaadavust ei ole tavalistel kaubandustingimustel või muude võimalike riiklike poliitikavahendite kaudu tema territooriumil või selle eri osades võimalik tagada, võib ta kehtestada asjakohased universaalteenuse pakkumise kohustused, et rahuldada kõik lõppkasutajate põhjendatud taotlused juurdepääsuks kõnealustele teenustele tema territooriumi asjaomastes osades.

2. Liikmesriigid otsustavad, milline on kõige tulemuslikum ja otstarbekam viis, et tagada artikli 84 lõikes 3 määratletud piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse ja kõneside teenuste kättesaadavus määratud asukohas, pidades kinni objektiivsuse, läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtetest. Liikmesriigid püüavad minimeerida turumoonutusi, eelkõige teenuste pakkumist hindadega või muudel tingimustel, mis ei vasta tavalistele kaubandustingimustele, kaitstes samas avalikku huvi.

3. Eelkõige juhul, kui liikmesriik otsustab kehtestada kohustused, et tagada lõppkasutajatele artikli 84 lõike 3 kohaselt määratletud piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse ja kõneside teenuste kättesaadavus määratud asukohas, võib ta määrata ühe või mitu ettevõtjat, et kindlustada selline kättesaadavuskogu riigi territooriumil. Liikmesriigid võivad määrata eri ettevõtjad või ettevõtjate rühmad pakkuma piisava kiirusega lairibateenust või internetiühendust ja kõneside teenuseid määratud asukohas või tegutsema riigi territooriumi eri osades.

▼B

4. Kui liikmesriigid määravad ettevõtjad riigi teatavas osas või kogu riigis tagama käesoleva artikli lõike 3 kohaste teenuste kättesaadavust, kasutavad nad selleks tulemuslikku, objektiivset, läbipaistvat ja mittediskrimineerivat määramismehhanismi, mille puhul ei jäeta a priori kõrvale ühegi ettevõtja võimalust saada määratud. Sellised määramismeetodid tagavad, et piisava kiirusega lairibateenust või internetiühendust ja kõneside teenuseid pakutakse määratud asukohas majanduslikult tõhusalt, ning selliseid meetodeid võib kasutada artikli 89 kohase universaalteenuse pakkumise kohustuse netokulu kindlaksmääramise vahendina.

5. Kui käesoleva artikli lõike 3 kohaselt määratud ettevõtja kavatseb kogu oma kohaliku juurdepääsuvõrgu vara või selle osa üle anda erineva omandilise kuuluvusega eraldiseisvale juriidilisele isikule, teavitab ta sellest eelnevalt ja õigeaegselt riigi reguleerivat asutust või muud pädevat asutust, et see saaks hinnata kavandatava tehingu mõju artikli 84 lõike 3 kohaselt määratletud piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse ja kõneside teenuste pakkumisele määratud asukohas. Riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus võib kooskõlas artikli 13 lõikega 2 kehtestada erikohustused, neid muuta või need tühistada.

Artikkel 87

Olemasoleva universaalteenuse staatus

Liikmesriigid võivad jätkuvalt tagada selliste muude teenuste kättesaadavuse, mis olid jõus 20. detsembril 2018 ning mille hulka ei kuulu artikli 84 lõike 3 kohaselt määratletud piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse ja kõneside teenused määratud asukohas, kui riigisisest olukorda arvestades on vajadus selliste teenuste järele nõuetekohaselt kindlaks tehtud. Kui liikmesriigid määravad ettevõtjad pakkuma kõnealuseid teenuseid riigi teatavas osas või kogu riigis, kohaldatakse artiklit 86. Kõnealuseid kohustusi rahastatakse artikli 90 kohaselt.

Liikmesriigid vaatavad käesoleva artikli kohaselt kehtestatud kohustused läbi 21. detsembriks 2021 ja seejärel iga kolme aasta tagant.

Artikkel 88

Kulude kontrollimine

1. Liikmesriigid tagavad, et pakkudes vahendeid ja teenuseid lisaks artiklis 84 nimetatutele, kehtestavad artiklite 84–87 kohaselt piisava lairibateenust või internetiühendust ja kõneside teenuseid pakkuvad ettevõtjad tingimused nii, et lõppkasutaja ei oleks kohustatud maksma vahendite või teenuste eest, mis ei ole taotletud teenuse jaoks vajalikud või kohustuslikud.

2. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 84 osutatud piisava lairibateenuse või internetiühenduse või kõneside teenuste pakkujad ja artikli 85 alusel teenuste pakkujad pakuvad VI lisa A osas sätestatud erivahendeid ja -teenuseid, kui see on kohaldatav, et tarbijad saaksid jälgida ja kontrollida kulutusi. Liikmesriigid tagavad, et nimetatud pakkujad kehtestavad süsteemi, eesmärgiga vältida kõneside teenuste või piisava kiirusega

▼B

lairibateenuse või internetiühenduse põhjendamatut peatamist artiklis 85 osutatud tarbijate puhul, ning ka asjakohase mehhanismi, et kontrollida jätkuvat huvi teenuse kasutamise vastu.

Liikmesriigid võivad käesoleva lõike sätteid laiendada lõppkasutajatele, kes on mikroettevõtjad, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad ning mittetulundusühendused.

3. Iga liikmesriik tagab, et kui pädev asutus leiab, et vahend on laialdaselt kättesaadav, on pädeval asutusel võimalik loobuda lõikes 2 sätestatud nõuetest kogu riigi territooriumil või osal sellest.

Artikkel 89

Universaalteenuse pakkumise kohustuste kulude arvestamine

1. Kui riigi reguleerivad asutused leiavad, et artikli 84 lõike 3 kohaselt määratletud piisava kiirusega lairibateenuse või internetiühenduse ja kõneside teenuste pakkumine artiklite 84, 85 ja 86 kohaselt või olemasolevate universaalteenuste jätkamine artikli 87 kohaselt võib selliste teenuste pakkujatele, kes taotlevad hüvitist, olla ebamõistlikult koormav, arvutavad riigi reguleerivad asutused välja sellise universaalteenuse pakkumise netokulud.

Selleks teevad riigi reguleerivad asutused järgmist:

a) arvutavad universaalteenuse pakkumise kohustuse netokulu, võttes arvesse kõiki turueeliseid, mis saavad osaks teenusepakkujale, kes pakub artikli 84 lõike 3 kohaselt määratletud piisava kiirusega lairibateenust või internetiühendust ja kõneside teenuseid artiklite 84, 85 ja 86 kohaselt, või artiklis 87 sätestatud olemasolevate universaalteenuste jätkuva pakkumise netokulu kooskõlas VII lisaga, või

b) kasutavad universaalteenuse pakkumise netokulusid, mis on tehtud kindlaks määramismehhanismiga artikli 86 lõike 4 kohaselt.

2. Universaalteenuse pakkumise kohustuste netokulu arvestamisel vastavalt lõike 1 teise lõigu punktile a aluseks võetud raamatupidamisdokumente ja/või muud teavet kontrollib ja need kinnitab riigi reguleeriv asutus või asjaomastest pooltest sõltumatu asutus, kelle riigi reguleeriv asutus on heaks kiitnud. Kulude arvestamise tulemused ja kontrollimise järeldused on avalikkusele kättesaadavad.

Artikkel 90

Universaalteenuse pakkumise kohustuste rahastamine

1. Kui riigi reguleeriv asutus leiab artiklis 89 nimetatud netokulude arvestamise põhjal, et pakkuja kanda on ebamõistlikult koormav, otsustab liikmesriik asjaomase pakkuja taotluse korral kohaldada ühte või mitut alljärgnevatest punktidest:

▼B

a) võtta kasutusele mehhanismi kindlaksmääratud netokulude kompenseerimiseks kõnealusele teenusepakkujale läbipaistvatel tingimustel ja riigi vahenditest;

b) jagada universaalteenuse pakkumise kohustuste netokulu elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkujate vahel.

2. Kui netokulu jagatakse käesoleva artikli lõike 1 punkti b kohaselt, kehtestab liikmesriik jagamismehhanismi, mida haldab riigi reguleeriv asutus või toetuse saajatest sõltumatu asutus riigi reguleeriva asutuse järelevalve all. Rahastada võib ainult artiklites 84–87 sätestatud kohustuste netokulu, mis on kindlaks määratud kooskõlas artikliga 89.

Jagamismehhanism järgib VII lisa B osas esitatud läbipaistvuse, minimaalse turumoonutuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtteid. Liikmesriigid võivad otsustada mitte nõuda rahalist panust ettevõtjatelt, kelle siseriiklik käive on sätestatud piirsummast väiksem.

Kõik universaalteenuse pakkumise kohustuste kulu jagamisega seotud tasud on eristatavad ja need määratakse kindlaks iga ettevõtja puhul eraldi. Kui ettevõtja ei osuta oma teenuseid selle liikmesriigi territooriumil, kes on jagamismehhanismi kasutusele võtnud, ei kehtestata temale selliste tasude maksmise kohustust ega nõuta temalt sisse selliseid tasusid.

Artikkel 91

Läbipaistvus

1. Kui artikli 89 kohaselt tuleb arvutada universaalteenuse pakkumise kohustuste netokulu, tagavad riigi reguleerivad asutused, et netokulu arvestamise põhimõtted ja kasutatava metoodika üksikasjad on avalikult kättesaadavad.

Kui luuakse artikli 90 lõikes 2 osutatud universaalteenuse pakkumise kohustuste netokulu jagamise mehhanism, tagavad riigi reguleerivad asutused, et kulude jagamise ja netokulude kompenseerimise põhimõtted on avalikult kättesaadavad.

2. Võttes arvesse ärisaladuse hoidmist käsitlevaid liidu ja liikmesriikide norme, avaldab riigi reguleeriv asutus aastaaruande, milles esitatakse universaalteenuse pakkumise kohustuste arvestatud kulu üksikasjad, tehes kindlaks kõigi asjaomaste ettevõtjate panuse, ning turueelised, mis on saanud osaks ettevõtjatele vastavalt artiklites 84–87 sätestatud universaalteenuse pakkumise kohustustele.

Artikkel 92

Kohustuslikud lisateenused

Peale artiklites 84–87 osutatud universaalteenuse kohustuste raames osutatavate teenuste võivad liikmesriigid muuta oma territooriumil avalikult kättesaadavaks lisateenused. Sellisel juhul ei kehtestata teatavaid ettevõtjaid hõlmavat kompenseerimismehhanismi.

▼B

II JAOTIS

NUMERATSIOONIRESSURSID

Artikkel 93

Numeratsiooniressursid

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused kontrollivad kõigi riiklike numeratsiooniressursside kasutusõiguste andmist ja riiklike numeratsiooniplaanide haldamist ning et üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkumiseks pakutakse piisavalt numeratsiooniressursse. Liikmesriigid tagavad riiklike numeratsiooniressursside kasutusõiguste andmise objektiivse, läbipaistva ja mittediskrimineeriva korra kehtestamise.

2. Riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused võivad ka anda riiklike numeratsiooniplaanide numeratsiooniressursside kasutusõigusi eriteenuste pakkumiseks muudele ettevõtjatele kui elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujatele, tingimusel et praeguse ja prognoositava tulevase nõudluse rahuldamiseks tehakse kättesaadavaks asjakohased numeratsiooniressursid. Kõnealused ettevõtjad tõestavad oma suutlikkust numeratsiooniressursse hallata ja täidavad mis tahes asjakohaseid nõudeid, mis kehtestatakse artikli 94 alusel. Riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused võivad peatada numeratsiooniressursside kasutusõiguste edasise andmise sellistele ettevõtjatele, kui on tõendatud, et on oht numeratsiooniressursside ammendamiseks.

BEREC võtab 21. juuniks 2020 pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga vastu suunised numeratsiooniressursside haldamise suutlikkuse ja numeratsiooniressursside ammendamise ohu hindamise ühiste kriteeriumide kohta, et aidata kaasa käesoleva lõike järjekindlale kohaldamisele.

3. Riigi reguleerivad või muud pädevad asutused tagavad, et riiklike numeratsiooniplaanide ja numeratsioonikorra kohaldamine toimub nii, et kõiki üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujaid ja lõike 2 kohaselt vastavat õigust omavaid ettevõtjaid koheldakse võrdselt. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et ettevõtja, kellele on antud numeratsiooniressursside kasutusõigus, ei diskrimineeri teisi elektroonilise side teenuste pakkujaid seoses nende teenustele juurdepääsemiseks vajalike numeratsiooniressurssidega.

4. Iga liikmesriik tagab, et riigi reguleerivad või muud pädevad asutused teevad kättesaadavaks oma mittegeograafilise numeratsiooniala, mida võib kasutada muude elektroonilise side teenuste kui isikutevahelise side teenuste pakkumiseks kogu liidu territooriumil, ilma et see piiraks määruse (EL) nr 531/2012 ning käesoleva direktiivi artikli 97 lõike 2 kohaldamist. Kui numeratsiooniressursside kasutusõigused on kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2 antud muudele ettevõtjatele kui elektroonilise side võrkude pakkujad või teenuste pakkujad, kohaldatakse käesolevat lõiget nende konkreetsete teenuste suhtes, mille pakkumiseks kasutusõigused on antud.

▼B

Riigi reguleerivad või muud pädevad asutused tagavad, et tingimused, mis on kooskõlas I lisa E osaga seatud numeratsiooniressursside kasutusõigustele teenuste pakkumiseks väljaspool riigikoodi liikmesriiki, ja nende täitmise tagamise meetmed ei ole ei vähem ega rohkem ranged kui need, mida kohaldatakse riigikoodi liikmesriigis osutatavate teenuste suhtes kooskõlas käesoleva direktiiviga. Riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused tagavad samuti kooskõlas artikli 94 lõikega 6, et nende riigikoodi numeratsiooniressursse muudes liikmesriikides kasutavad teenusepakkujad vastavad numeratsiooniressursside kasutamisega seotud tarbijakaitsealastele ja muudele siseriiklikele õigusnormidele, mida kohaldatakse liikmesriikides, kus numeratsiooniressursse kasutatakse. See kohustus ei piira kõnealuste liikmesriikide pädevate asutuste jõustamisvolitusi.

BEREC abistab riigi reguleerivate või muude pädevate asutuste taotluse korral neid nende tegevuse koordineerimisel, et tagada selliste numeratsiooniressursside tõhus haldamine, mida võib kasutada territooriumiväliselt liidu piires.

Selleks et hõlbustada riigi reguleerivate asutuste ja/või muude pädevate asutuste järelevalvet käesoleva lõike nõuete täitmise üle, koostab BEREC andmebaasi nendest numeratsiooniressurssidest, mida võib liidu piires territooriumiväliselt kasutada. Sel eesmärgil edastavad riigi reguleerivad või muud pädevad asutused BERECile asjakohast teavet. Kui selliste numeratsiooniressursside kasutusõigusi, mida võib liidu piires territooriumiväliselt kasutada, ei anna riigi reguleeriv asutus, konsulteerib nende andmise või haldamise eest vastutav pädev asutus riigi reguleeriva asutusega.

5. Liikmesriigid tagavad, et ühtne rahvusvaheline kood on 00. Numbripõhiste isikutevahelise side teenuste kasutamiseks kahel pool liikmesriikidevahelist piiri paiknevate naaberpiirkondade vahel võib kehtestada erikorra või pikendada juba kehtivat erikorda.

Liikmesriigid võivad nõustuda jagama ühtset numeratsiooniplaani kõigi numbrite või teatavate numbrikategooriate puhul.

Lõppkasutajaid teavitatakse täielikult sellisest korrast või sellistest kokkulepetest.

6. Ilma et see piiraks artikli 106 kohaldamist, edendavad liikmesriigid numeratsiooniressursside pakkumist raadiolainete abil, kui see on tehniliselt võimalik, et hõlbustada elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujate vahetamist lõppkasutajatel, eelkõige kehtib see masinatevaheliste teenuste pakkujate ja kasutajate puhul.

7. Liikmesriigid tagavad, et riigi numeratsiooniplaanid ja kõik nende täiendused või muudatused avaldatakse, võttes arvesse ainult neid piiranguid, mis on kehtestatud riigi julgeoleku tõttu.

▼B

8. Liikmesriigid toetavad teatavate numbrite või numeratsioonialade ühtlustamist liidu piires, kui see soodustab nii siseturu toimimist kui ka üleeuroopaliste teenuste arengut. Kui see on vajalik, et käsitleda piiriülest või üleeuroopalist rahuldamata nõudlust numeratsiooniressursside järele, võtab komisjon BERECi arvamust hoolikalt arvesse võttes vastu rakendusaktid, millega teatavad numbrid või numeratsioonialad ühtlustatakse.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 94

Numeratsiooniressursside kasutusõiguste andmise menetlus

1. Kui numeratsiooniressursside kasutamiseks tuleb anda individuaalseid kasutusõigusi, annavad riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused sellised õigused taotluse korral igale ettevõtjale elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumiseks artiklis 12 nimetatud üldloa alusel, võttes arvesse artikli 13 ning artikli 21 lõike 1 punkti c sätteid ning muid norme, millega tagatakse nende numeratsiooniressursside tulemuslik kasutamine kooskõlas käesoleva direktiiviga.

2. Numeratsiooniressursside kasutusõigusi antakse avatud, objektiivse, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja proportsionaalse menetlusega.

Numeratsiooniressursside kasutusõiguste andmisel täpsustavad riigi reguleerivad asutused ja/või muud pädevad asutused, kas ja millistel tingimustel võib õiguste omanik neid õigusi üle anda.

Kui riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused annavad numeratsiooniressursside kasutusõigusi piiratud ajavahemikuks, peab kõnealuse ajavahemiku kestus olema vastavuses asjaomase teenusega, arvestades taotletavat eesmärki, võttes nõuetekohaselt arvesse vajadust võimaldada investeeringu puhul asjakohane amortisatsiooniperiood.

3. Riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus võtab vastu numeratsiooniressursside kasutusõiguste andmist käsitlevad otsused võimalikult kiiresti pärast seda, kui on täidetud taotluse kätte saanud, ning riigi numeratsiooniplaanist eriotstarbeks eraldatud numeratsiooniressursside puhul kolme nädala jooksul. Need otsused avalikustatakse.

4. Kui pärast konsulteerimist huvitatud isikutega artikli 23 kohaselt on riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused otsustanud, et erandliku majandusliku väärtusega numeratsiooniressursside kasutusõigusi antakse ainult konkurentsil või võrdlustel põhineva valikumenetluse alusel, võivad riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused pikendada käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kolme nädala pikkust tähtaega veel kolme nädala võrra.

▼B

5. Riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused ei piira antavate individuaalsete kasutusõiguste hulka, kui see ei ole vajalik numeratsiooniressursside tõhusa kasutamise tagamiseks.

6. Kui numeratsiooniressursside kasutusõigused hõlmavad nende territooriumivälist kasutust liidus vastavalt artikli 93 lõikele 4, seab riigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus nimetatud kasutusõigustele eritingimused, et tagada vastavus kõigile asjaomastele numeratsiooniressursside kasutusega seotud liikmesriigi tarbijakaitse normidele ja õigusele, mida kohaldatakse liikmesriikides, kus numeratsiooniressursse kasutatakse.

Selle liikmesriigi, kus numeratsiooniressursse kasutatakse, reguleeriva asutuse või muu pädeva asutuse taotlusel, milles tõendatakse kõnealuse liikmesriigi asjaomaste tarbijakaitse normide või numeratsiooniressursside kasutamist käsitlevate siseriikliku õiguse rikkumist, tagab selle liikmesriigi reguleeriv asutus või muu pädev asutus, kus numeratsiooniressursside kasutusõigused on antud, käesoleva lõike esimese lõigu alusel lisatud tingimuste täitmise vastavalt artiklile 30, võttes sealhulgas raskematel juhtumitel ära asjaomasele ettevõtjale antud numeratsiooniressursside territooriumivälise kasutamise õiguse.

BEREC soodustab ja koordineerib asjaomaste eri liikmesriikide pädevate asutuste teabevahetust ja tagab nende koostöö nõuetekohase koordineerimise.

7. Käesolevat artiklit kohaldatakse ka siis, kui riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused annavad numeratsiooniressursside kasutusõigusi muudele ettevõtjatele kui need, kes pakuvad artikli 93 lõike 2 kohaselt elektroonilise side võrke või teenuseid.

Artikkel 95

Tasu numeratsiooniressursside kasutusõiguste eest

Liikmesriigid võivad lubada riigi reguleerival asutusel ja/või muul pädeval asutusel kehtestada tasu numeratsiooniressursside kasutusõiguste eest, et tagada kõnealuste vahendite optimaalne kasutamine. Liikmesriigid tagavad, et sellised tasud on objektiivselt põhjendatud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed, võrreldes nende kavandatud eesmärgiga, ja et nende puhul on arvesse võetud artiklis 3 sätestatud eesmärke.

Artikkel 96

Kadunud laste otsimise ja muud laste abitelefonid

1. Liikmesriigid tagavad lõppkasutajatele tasuta juurdepääsu abitelefoni teenusele, et teatada laste kadumise juhtumitest. Abitelefoni number on 116000.

▼B

2. Liikmesriigid tagavad, et puuetega lõppkasutajatel oleks võimalikult suures ulatuses juurdepääs numbri 116000 all osutatavatele teenustele. Meetmed, mis võetakse, et hõlbustada puuetega lõppkasutajate juurdepääsu nendele teenustele teises liikmesriigis reisides, põhinevad artiklis 39 sätestatud asjakohaste standardite või spetsifikatsioonide järgimisel.

3. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed tagamaks, et asutus või ettevõtja, kellele number 116000 on määratud, eraldab abitelefoni tööks vajalikud vahendid.

4. Liikmesriigid ja komisjon tagavad, et lõppkasutajaid teavitatakse piisavalt numbri 116000 ja asjakohasel juhul numbri 116111 olemasolust ja nende raames pakutavate teenuste kasutamisest.

Artikkel 97

Juurdepääs numbritele ja teenustele

1. Liikmesriigid tagavad, kui see on majanduslikult teostatav, välja arvatud juhtudel, kui lõppkasutaja on ärilistel põhjustel otsustanud konkreetsetes geograafilistes piirkondades asuvate helistajate juurdepääsu piirata, et riigi reguleerivad asutused või muud pädevad asutused võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et lõppkasutajatel on

a) juurdepääs liidus osutatavatele teenustele ja nad saavad neid kasutada, kasutades mittegeograafilisi numbreid, ja

b) juurdepääs kõigile liidus välja antud numbritele, olenemata operaatori kasutatavast tehnoloogiast ja seadmetest, sealhulgas liikmesriikide numeratsiooniplaani numbritele ning rahvusvahelistele tasuta telefoninumbritele.

2. Liikmesriigid tagavad, et nimetatud riigi reguleerivatel asutustel või muudel pädevatel asutustel on võimalik nõuda üldkasutatavate elektroonilise side võrkude pakkujatelt või üldkasutatava elektroonilise side teenuse pakkujatelt, et nad tõkestaksid igal üksikul juhul juurdepääsu numbritele või teenustele, kui see on põhjendatud pettuse või väärkasutuse tõttu, ning nõuda, et kõnealustel juhtudel peataksid elektroonilise side teenuste pakkujad asjaomase vastastikuse sidumise või muude teenuste müügi.

III JAOTIS

LÕPPKASUTAJATE ÕIGUSED

Artikkel 98

Erandid teatud mikroettevõtjatele

Käesolevat jaotist, välja arvatud artiklid 99 ja 100, ei kohaldata mikroettevõtjate suhtes, kes osutavad numbrivabasid isikutevahelise side teenuseid, välja arvatud mikroettevõtjad, kes osutavad ka muid elektroonilise side teenuseid.

▼B

Liikmesriigid tagavad, et lõppkasutajaid teavitatakse esimese lõigu kohasest erandist enne lepingu sõlmimist mikroettevõtjaga, kes osutab numbrivabasid isikutevahelise side teenuseid.

Artikkel 99

Mittediskrimineerimine

Elektroonilise side võrkude või teenuste pakkujad ei kohalda lõppkasutajate suhtes erinevaid võrkudele või teenustele juurdepääsu või nende kasutamise nõuded või üldisi tingimusi põhjustel, mis on seotud lõppkasutaja kodakondsuse, elukoha või asukohaga, välja arvatud juhul, kui selline erinev kohtlemine on objektiivselt põhjendatud.

Artikkel 100

Põhiõiguste kaitse

1. Siseriiklikud meetmed, mis käsitlevad teenuste ja rakenduste kättesaadavust lõppkasutajatele või nende kasutamist elektroonilise side võrgu kaudu, järgivad Euroopa Liidu põhiõiguste hartat („harta“) ja liidu õiguse üldpõhimõtteid.

2. Lõppkasutajate juurdepääsuga teenustele ja rakendustele elektroonilise side võrkude kaudu ning nende rakenduste ja teenuste kasutamisega seonduvaid meetmeid, mis piiravad hartas tunnustatud õiguste või vabaduste kasutamist, kehtestatakse üksnes juhul, kui need on seadusega ette nähtud ning austavad kõnealuseid õigusi ja vabadusi, on proportsionaalsed ja vajalikud ning vastavad tegelikult liidu õigusega tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või vajadusele kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi kooskõlas harta artikli 52 lõikega 1 ning liidu õiguse üldpõhimõtetega, sh õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele. Seega võetakse nimetatud meetmeid üksnes nõuetekohaselt järgides süütuse presumptsiooni põhimõtet ja austades õigust eraelu puutumatusele. Tagada tuleb eelnev, õiglane ja erapooletu menetlus, sh asjaomase isiku või asjaomaste isikute õigus olla ära kuulatud, kohaldades asjakohaseid tingimusi ja menetluskorda nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel kooskõlas hartaga.

Artikkel 101

Ühtlustamise tase

1. Kui käesolevas jaotises ei ole sätestatud teisiti, ei hoia ega kehtesta liikmesriigid oma õiguses selliseid lõppkasutajate kaitse norme, mis erinevad artiklitega 102–115 sätestatust, sealhulgas rangemaid ega vähem rangeid eeskirju, millega tagataks kaitse erinev tase.

2. Kuni 21. detsembrini 2021 võivad liikmesriigid jätkuvalt kohaldada rangemaid siseriiklikke tarbijakaitse norme, mis erinevad artiklitega 102–115 kehtestatust, tingimusel et need normid olid jõus 20. detsembril 2018 ning neist tulenevad mis tahes piirangud siseturu toimimisele on proportsionaalsed tarbijakaitse eesmärgiga.

▼B

Liikmesriigid teatavad komisjonile 21. detsembriks 2019 kõigist käesoleva lõike alusel kohaldatavatest siseriiklikest sätetest.

Artikkel 102

Lepingute puhul teabele esitatavad nõuded

1. Enne kui leping või mõni vastav pakkumine on tarbija jaoks siduvaks muutunud, esitavad muude üldkasutatavate elektroonilise side teenuste kui masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavate ülekandeteenuste pakkujad direktiivi 2011/83/EL artiklites 5 ja 6 osutatud teabe ja peale selle käesoleva direktiivi VIII lisas loetletud teabe sellises ulatuses, mis puudutab teenust, mida nad pakuvad.

See teave esitatakse selgel ja arusaadaval viisil püsival andmekandjal, nagu on määratletud direktiivi 2011/83/EL artikli 2 punktis 10, või juhul kui esitamine püsival andmekandjal ei ole teostatav, siis teenusepakkuja poolt kättesaadavaks tehtavas hõlpsasti allalaaditavas dokumendis. Teenusepakkuja juhib tarbija tähelepanu aktiivselt sellele, et kõnealune dokument on kättesaadav ning et dokumenteerimise, tulevase viitamise ja muutmata kujul taasesitamise eesmärgil on oluline see alla laadida.

Teavet esitatakse taotluse korral puuetega lõppkasutajatele kättesaadavas vormingus kooskõlas toodete ja teenuste ligipääsetavusnõudeid ühtlustava liidu õigusega.

2. Lõigetes 1, 3 ja 5 osutatud teave esitatakse ka lõppkasutajatest mikroettevõtjatele või väikeettevõtjatele ning mittetulundusühendustele, välja arvatud juhul, kui nad on sõnaselgelt nõustunud täielikult või osaliselt loobuma kõnealuste sätete kohaldamisest.

3. Üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujad, kes ei ole masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavate ülekandeteenuste pakkujad, esitavad tarbijatele lühikese ja arusaadava lepingukokkuvõtte. Selles kokkuvõttes nimetatakse teabele esitatavate nõuete põhielemendid vastavalt lõikele 1. Kõnealused põhielemendid hõlmavad vähemalt järgmist:

a) teenusepakkuja nimi, aadress ja kontaktandmed ning kontaktandmed võimaliku kaebuse esitamiseks, kui see tuleb esitada teisele aadressile;

b) iga osutatava teenuse põhiomadused;

c) vastavad hinnad elektroonilise side teenuse aktiveerimiseks ja kõik korrapäraselt nõutavad tasud või tarbimisega seotud tasud, kui teenust osutatakse otsese rahalise tasu eest;

d) lepingu kestus ning selle pikendamise ja lõpetamise tingimused;

▼B

e) see, millises ulatuses on tooted ja teenused suunatud puuetega lõppkasutajatele;

f) internetiühenduse teenuse puhul määruse (EL) 2015/2120 artikli 4 lõike 1 punktide d ja e kohaselt nõutava teabe kokkuvõte.

Komisjon võtab pärast BERECiga konsulteerimist hiljemalt 21. detsembriks 2019 vastu rakendusaktid, milles sätestatakse lepingukokkuvõtte vorm, mida teenusepakkujad kasutavad käesolevast lõikest tulenevate kohustuste täitmiseks.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 118 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.

Teenusepakkujad, kelle suhtes on kehtestatud lõigete 1–4 kohased kohustused, täidavad nõuetekohaselt lepingukokkuvõtte vormi nõutava teabega ning esitavad tasuta lepingukokkuvõtte tarbijale enne lepingu, kaasa arvatud kauglepingu sõlmimist. Kui objektiivsetel tehnilistel põhjustel on lepingukokkuvõtet sel ajal võimatu esitada, tuleb see esitada hiljem põhjendamatu viivituseta, ning leping hakkab kehtima siis, kui tarbija on pärast lepingukokkuvõtte saamist andnud oma nõusoleku.

4. Lõigetes 1 ja 3 osutatud teabest saab lepingu lahutamatu osa, mida võib muuta ainult juhul, kui lepingupooled on sõnaselgelt nii kokku leppinud.

5. Kui internetiühenduse teenuste või üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste eest esitatakse arve kas tarbitud aja või andmemahu põhjal, pakuvad nende teenuste pakkujad tarbijatele vahendi kõigi nende teenuste kasutuse jälgimiseks ja kontrollimiseks. Vahend hõlmab juurdepääsu õigeaegsele teabele hinnakirjas sisalduvate teenuste tarbimise taseme kohta. Eelkõige teavitavad teenusepakkujad tarbijaid enne nende hinnakirjas sisalduva kasutuse maksimaalse taseme saavutamist, nagu on eelnevalt kehtestanud pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, kui nende hinnakirjas sisalduv teenus on täies ulatuses ära tarbitud.

6. Liikmesriigid võivad oma siseriiklikus õiguses säilitada või kehtestada sätted, mille kohaselt nõutakse teenusepakkujatelt lisateabe esitamist tarbimise taseme kohta ja asjaomase teenuse edasise kasutamise ajutist takistamist, kui see ületab pädeva asutuse kindlaks määratud rahalist või mahulist piirmäära.

7. Liikmesriikidele jääb õigus säilitada või kehtestada oma õiguses normid, mis on seotud aspektidega, mida ei reguleerita käesoleva artikliga, eelkõige selleks, et käsitleda uusi esilekerkivaid probleeme.

▼B

Artikkel 103

Läbipaistvus, pakkumiste võrdlemine ja teabe avaldamine

1. Pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, tagavad, et kui internetiühenduse teenuste või üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujad kehtestavad oma teenuste pakkumiseks tingimused, esitavad kõik sellised teenusepakkujad või pädevad asutused ise (koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega) IX lisas osutatud teabe selgel, arusaadaval ja masinloetaval viisil ning puuetega lõppkasutajale kättesaadavas vormingus kooskõlas toodete ja teenuste ligipääsetavusnõudeid ühtlustava liidu õigusega. Seda teavet ajakohastatakse korrapäraselt. Pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, võivad määrata kindlaks lisanõuded selle kohta, millises vormis tuleb selline teave avaldada. See teave esitatakse taotluse korral enne avaldamist pädevale asutusele ja asjakohasel juhul riigi reguleerivale asutusele.

2. Pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, tagavad, et lõppkasutajatel on tasuta juurdepääs vähemalt ühele sõltumatule võrdlusvahendile, mis võimaldab neil võrrelda ja hinnata erinevate internetiühenduse teenuste ja üldkasutatavate numbripõhiste isikutevahelise side teenuste puhul ning kui see on asjakohane, siis üldkasutatavate numbrivabade isikutevahelise side teenuste puhul

a) korrapäraselt nõutava või tarbimisega seotud otsese rahalise tasu eest pakutavate teenuste hindu ja tariife ning

b) teenuse kvaliteeti, kui pakutakse minimaalset teenusekvaliteeti või kui ettevõtjalt nõutakse selle teabe avaldamist artikli 104 kohaselt.

3. Lõikes 2 osutatud võrdlusvahend peab

a) tegutsema teenusepakkujatest sõltumatult, tagades seeläbi, et teenusepakkujaid koheldakse otsingutulemustes võrdselt;

b) selgelt avaldama võrdlusvahendi omanikud ja operaatorid;

c) esitama selged ja objektiivsed kriteeriumid, millel võrdlus põhineb;

d) olema lihtsas ja üheselt mõistetavas keeles;

e) pakkuma täpset ja ajakohastatud teavet ning näitama viimase ajakohastamise aega;

▼B

f) olema avatud kõigile asjaomast teavet kättesaadavaks tegevatele internetiühenduse teenuste ja üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujatele ning sisaldama mitmesuguseid pakkumisi, mis hõlmavad märkimisväärset osa turust, ning juhul kui esitatav teave ei anna turust täielikku ülevaadet, andma selle kohta enne tulemuste kuvamist selget teavet;

g) tagama tõhusa menetluse ebaõigest teabest teatamiseks;

h) sisaldama võimalust võrrelda teenuste hindu, tariife ja kvaliteeti tarbijatele kättesaadavates pakkumistes ning, kui liikmesriik seda nõuab, võrrelda neid pakkumisi ja standardseid avalikult kättesaadavaid teistele lõppkasutajatele tehtud standardpakkumisi.

Punktides a–h sätestatud nõudeid täitvad võrdlusvahendid sertifitseeritakse vahendi pakkuja taotluse korral pädevate asutuste poolt, kes koordineerivad asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega.

Kolmandatel isikutel on õigus kasutada internetiühenduse teenuste või üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujate avaldatud teavet tasuta ja avatud andmevormingus, selleks et sellised sõltumatud võrdlusvahendid kättesaadavaks teha.

4. Liikmesriigid võivad nõuda, et internetiühenduse teenuste ja/või üldkasutatavate numbripõhiste isikutevahelise side teenuste pakkujad edastavad olemasolevatele ja uutele lõppkasutajatele üldist huvi pakkuvat tasuta teavet vajaduse korral samade vahendite kaudu, mida ettevõtjad lõppkasutajatega suhtlemiseks tavaliselt kasutavad. Sellisel juhul esitavad asjaomased riigiasutused selle üldist huvi pakkuva teabe standardsel kujul ja see käsitleb muu hulgas järgmisi teemasid:

a) kõige levinumad viisid internetiühenduse teenuste ja numbripõhiste üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste kasutamiseks ebaseaduslikuks tegevuseks või kahjuliku sisu levitamiseks, eelkõige kui see võib ohustada teiste isikute õigusi ja vabadusi, sealhulgas andmekaitseõiguste, autoriõiguste ja nendega seotud õiguste rikkumine, ning sellise tegevuse õiguslikud tagajärjed ning

b) internetiühenduse teenuste ja üldkasutatavate numbripõhiste isikutevahelise side teenuste kasutamisega kaasneva isikute turvalisuse, eraelu ja isikuandmete puutumatuse ohustamise vastased kaitsevahendid.

▼B

Artikkel 104

Internetiühenduse teenuste ja üldkasutatava isikutevahelise side teenuste kvaliteet

1. Riigi reguleerivad asutused, koordineerides oma tegevust muude pädevate asutustega, võivad nõuda, et internetiühenduse teenuste ja üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujad avaldaksid lõppkasutajatele põhjalikud, võrreldavad, usaldusväärsed, kasutajasõbralikud ja ajakohastatud andmed oma teenuste kvaliteedi kohta selles ulatuses, milles nad kontrollivad vähemalt mõnda võrguelementi kas otse või selleks sõlmitud teenustaseme kokkuleppe kohaselt, ning puuetega lõppkasutajatele samaväärse juurdepääsu tagamiseks võetud meetmete kohta. Riigi reguleerivad asutused, koordineerides oma tegevust muude pädevate asutustega, võivad samuti nõuda, et üldkasutatava isikutevahelise side teenuste pakkujad teavitavad tarbijaid sellest, kui pakutavate teenuste kvaliteet sõltub mis tahes välistest teguritest, nagu kontroll signaali edastamise üle või võrguühendus.

See teave esitatakse taotluse korral enne avaldamist riigi reguleerivale asutusele ja asjakohasel juhul muudele pädevatele asutustele.

Sellised teenuse kvaliteedi tagamise meetmed peavad olema kooskõlas määrusega (EL) 2015/2120.

2. Riigi reguleerivad asutused, koordineerides oma tegevust muude pädevate asutustega, täpsustavad teenuse kvaliteedi mõõdetavad parameetrid, kohaldatavad mõõtmismeetodid ning avaldatava teabe sisu, vormi ja avaldamisviisi, sealhulgas võimalikud kvaliteedi sertifitseerimise mehhanismid, võttes hoolikalt arvesse BERECi suuniseid. Vajaduse korral kasutatakse X lisas sätestatud parameetreid, mõisteid ja mõõtmismeetodeid.

BEREC võtab hiljemalt 21. juuniks 2020 pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga vastu suunised, milles kirjeldatakse üksikasjalikult asjakohaseid teenusekvaliteedi parameetreid, sealhulgas puuetega lõppkasutajate jaoks olulisi parameetreid, kohaldatavaid mõõtmismeetodeid, avaldatava teabe sisu ja vormi ning kvaliteedi sertifitseerimise mehhanisme, et aidata kaasa käesoleva lõike ja X lisa järjekindlale kohaldamisele.

Artikkel 105

Lepingu kestus ja lõpetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et lepingu lõpetamise tingimused ja kord ei mõjutaks teenusepakkuja vahetamisest loobuma ning et tarbijate ja üldkasutatavate elektroonilise side teenuste, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenuste ja välja arvatud masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavate ülekandeteenuste pakkujate vahel sõlmitavad lepingud ei näeks ette lepinguga sidumise tähtaega, mille kestus oleks üle 24 kuu. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada sätted, mis näevad ette lepinguga sidumise tähtaja lühema maksimaalse pikkuse.

▼B

Käesolevat lõiget ei kohaldata järelmaksulepingu kestuse suhtes, mil tarbija on eraldi lepinguga nõustunud tasuma osamakseid üksnes füüsilise ühenduse kasutuselevõtu eest, eriti ühenduse loomiseks väga suure läbilaskevõimega võrkudega. Järelmaksuleping füüsilise ühenduse kasutuselevõtuks ei hõlma lõppseadmeid, nagu ruuter või modem, ning ei takista tarbijaid kasutamast käesoleva artikli kohaseid õigusi.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka lõppkasutajatest mikro- ja väikeettevõtjate ning mittetulundusühenduste suhtes, välja arvatud juhul, kui nad on sõnaselgelt nõustunud loobuma kõnealuste sätete kohaldamisest.

3. Kui leping või siseriiklik õigus näeb ette elektroonilise side teenuseid, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenuseid ja välja arvatud masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavaid ülekandeteenuseid käsitleva tähtajalise lepingu automaatse pikendamise, tagab liikmesriik, et pärast sellist pikendamist on lõppkasutajatel õigus leping lõpetada mis tahes ajal maksimaalselt ühekuulise etteteatamistähtajaga, nagu liikmesriigid on kindlaks määranud, ja lisakuludeta, v.a etteteatamistähtaja jooksul teenuse kasutamisest tulenevad tasud. Enne seda, kui lepingut automaatselt pikendatakse, teavitab teenusepakkuja lõppkasutajaid nähtaval ja õigeaegsel viisil ja püsival andmekandjal lepingulise kohustuse lõppemisest ja lepingu lõpetamise võimalustest. Lisaks sellele annab teenusepakkuja samal ajal lõppkasutajatele nõu parima tariifi kohta seoses oma teenustega. Teenusepakkujad annavad lõppkasutajatele vähemalt kord aastas nõu parima tariifi leidmiseks.

4. Lõppkasutajal on õigus lõpetada leping lisakuludeta pärast seda, kui talle on teatatud üldkasutatavate elektroonilise side teenuste, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenused, pakkuja kavandatud lepingutingimuste muutmisest, välja arvatud juhul, kui kavandatud muutmine toimub üksnes lõppkasutaja huvides, see on üksnes halduslikku laadi ja ei mõjuta lõppkasutajat negatiivselt või see tuleneb otseselt liidu või liikmesriigi õigusest.

Teenusepakkujad teavitavad lõppkasutajaid igast lepingutingimuste muudatusest vähemalt kuu aega ette ja teavitavad neid samal ajal õigusest leping lisakuludeta lõpetada, kui uued tingimused ei ole neile vastuvõetavad. Lepingu lõpetamise õigus kehtib kuu aega pärast teatise saamist. Liikmesriigid võivad seda tähtaega kuni kolme kuu võrra pikendada. Liikmesriigid tagavad, et selline teavitus esitatakse selgel ja arusaadaval viisil püsival andmekandjal.

5. Elektroonilise side teenuse, mis ei ole internetiühenduse teenus ega numbrivaba isikutevahelise side teenus, tegeliku jõudluse pidevat või tihti ilmnevat märkimisväärset erinemist sellest jõudlusest, millele on viidatud lepingus, käsitatakse alusena, millest lähtudes saab kasutada tarbijale liikmesriigi õiguse kohaselt kättesaadavaid õiguskaitsevahendeid, kaasa arvatud õigust leping tasuta lõpetada.

▼B

6. Kui lõppkasutajal on õigus lõpetada üldkasutatava elektroonilise side teenuse, mis ei ole numbrivaba isikutevahelise side teenus, leping käesoleva direktiivi või muu liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt enne lepingu kokkulepitud tähtaja lõppu, ei saa lõppkasutajalt nõuda hüvitist muu eest kui lõppkasutajale jäänud subsideeritud lõppseadme eest.

Kui lõppkasutaja otsustab endale jätta lõppseadmed, mis olid lepinguga seotud selle sõlmimisel, ei tohi nende eest nõutav hüvitis ületada seadmete hetke jääkväärtust lepingu sõlmimise hetkel või kuni lepingu lõppemiseni maksta jäänud osa teenustasust, olenevalt sellest, kumb summa on väiksem.

Liikmesriigid võivad kehtestada muid hüvitise arvutamise meetodeid, tingimusel et sellise meetodi kasutamise tulemusena ei ole hüvitis suurem teise lõigu kohaselt arvutatud hüvitisest.

Teenusepakkuja kaotab liikmesriigi poolt kindlaks määratud punktis tasuta kõik lõppseadmete muudes võrkudes kasutamise tingimused hiljemalt nimetatud hüvitise maksmisel.

7. Mis puudutab masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavaid ülekandeteenuseid, siis lõigetes 4 ja 6 nimetatud õigused peaksid saama ainult lõppkasutajad, kes on tarbijad, mikro- või väikeettevõtjad või mittetulundusühendused.

Artikkel 106

Teenusepakkuja vahetamine ja numbri liikuvus

1. Internetiühenduse teenuste pakkujat vahetades esitavad asjaomased teenusepakkujad lõppkasutajale asjakohase teabe enne vahetamisprotsessi ja selle jooksul ning tagavad internetiühenduse teenuse katkematuse, välja arvatud juhul, kui see ei ole tehniliselt teostatav. Vastuvõttev teenusepakkuja tagab, et internetiühenduse teenuse aktiveerimine leiab aset lõppkasutajaga kokku lepitud kuupäeval võimalikult lühikese aja jooksul ja lõppkasutajaga sõnaselgelt kokkulepitud ajavahemikul. Üleandev teenusepakkuja jätkab internetiühenduse teenuste pakkumist samadel tingimustel kuni vastuvõtva teenusepakkuja internetiühenduse teenuste aktiveerimiseni. Teenuse katkemine teenusepakkuja vahetamise protsessi ajal ei tohi ületada üht tööpäeva.

Riigi reguleerivad asutused tagavad teenusepakkuja vahetamise protsessi tõhususe ja lihtsuse lõppkasutaja jaoks.

2. Liikmesriigid tagavad, et kõigil riigi numeratsiooniplaanist numbri saanud lõppkasutajatel on õigus taotluse esitamise korral säilitada VI lisa C osa kohaselt oma number või numbrid sellest olenemata, milline ettevõtja teenust osutab.

▼B

3. Kui lõppkasutaja lõpetab sõlmitud lepingu, tagab liikmesriik, et lõppkasutaja saab säilitada vähemalt üheks kuuks alates lepingu lõpetamisest õiguse viia riigi numeratsiooniplaanist saadud number üle teise teenusepakkuja juurde, välja arvatud juhul, kui lõppkasutaja on sellest õigusest loobunud.

4. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et pakkujate vahelised tasud numbri liikuvuse eest on kulupõhised ja et lõppkasutajate suhtes ei kohaldata otsest tasu.

5. Numbri teisaldamine ja sellele järgnev aktiveerimine toimub võimalikult lühikese aja jooksul lõppkasutajaga sõnaselgelt kokkulepitud päeval. Igal juhul aktiveeritakse nende lõppkasutajate number, kes on sõlminud lepingu numbri üleviimiseks uue pakkuja alla, ühe tööpäeva jooksul alates lõppkasutajaga kokkulepitud päevast. Teisaldamisprotsessi ebaõnnestumise korral aktiveerib üleandev teenusepakkuja lõppkasutaja numbri ja teenused uuesti, kuni teisaldamine on edukalt sooritatud. Üleandev teenusepakkuja jätkab teenuste pakkumist samadel tingimustel kuni vastuvõtva teenusepakkuja teenuste aktiveerimiseni. Ühelgi juhul ei ületa teenuse katkemine teenuse vahetamise või numbri teisaldamise protsessi ajal üht tööpäeva. Operaatorid, kelle juurdepääsuvõrke või infrastruktuure kasutavad kas üleandvad või vastuvõtvad teenusepakkujad või mõlemad, tagavad, et teenuse katkemine ei põhjusta viivitusi teenusepakkuja vahetamisel ja numbri teisaldamisel.

6. Lõigetes 1 ja 5 sätestatud teenusepakkuja vahetamise ja numbri teisaldamise protsessi juhib vastuvõttev teenusepakkuja ja nii vastuvõttev kui ka üleandev teenusepakkuja teevad koostööd heas usus. Nad ei viivita teenusepakkuja vahetamise ja numbri teisaldamise protsessiga ega kuritarvita seda ning ei teisalda numbrit ega vii lõppkasutajat teise teenusepakkuja juurde üle ilma lõppkasutaja sõnaselge nõusolekuta. Lõppkasutajate lepingud üleandva teenusepakkujaga lõppevad vahetamisprotsessi lõpuleviimisel automaatselt.

Riigi reguleerivad asutused võivad kehtestada üleüldise teenusepakkuja vahetamise ja numbri teisaldamise protsessi, võttes arvesse lepinguid käsitlevaid riigisiseseid sätteid, tehnilist teostatavust ja vajadust jätkata lõppkasutajale teenuse pakkumist. Kui see on tehniliselt teostatav, siis hõlmab see nõuet, et numbri teisaldamine teostatakse raadiolainete abil, välja arvatud juhul, kui lõppkasutaja palub teha teisiti. Riigi reguleerivad asutused võtavad ka asjakohaseid meetmeid lõppkasutajate nõuetekohaseks teavitamiseks ja kaitse tagamiseks kogu teenusepakkuja vahetamise ja numbri teisaldamise protsessi jooksul ja selleks, et teenusepakkujat ei vahetataks nende tahte vastaselt.

Üleandvad teenusepakkujad hüvitavad tarbija taotluse korral ettemakstud teenuseid kasutavatele tarbijatele kogu allesjäänud krediidi. Hüvitamise eest võib nõuda tasu ainult siis, kui see on lepingus ette nähtud. Tasu on proportsionaalne ja vastavuses üleandva teenusepakkuja tegelike kuludega hüvitise pakkumisel.

▼B

7. Liikmesriigid kehtestavad teenusepakkujatele karistused juhuks, kui teenusepakkuja ei täida käesolevas artiklis sätestatud kohustusi, sealhulgas juhuks, kui numbri teisaldamisel esineb viivitusi või kuritarvitusi teenusepakkuja või tema nimel tegutsevate isikute poolt.

8. Liikmesriigid kehtestavad normid, mille kohaselt maksavad teenusepakkujad lõppkasutajatele lihtsal ja õigeaegsel viisil hüvitist, kui teenusepakkuja ei täida käesolevas artiklis sätestatud kohustusi või kui esineb viivitusi või kuritarvitusi numbri teisaldamise või teenusepakkuja vahetamise protsessis, või kui hoolduseks või seadmete paigaldamiseks kokku lepitud visiiti ei toimu.

9. Lisaks VIII lisa kohaselt nõutava teabe esitamisele peavad liikmesriigid tagama, et lõppkasutajaid on piisavalt teavitatud lõigetes 7 ja 8 osutatud hüvitise saamise õiguste olemasolust.

Artikkel 107

Teenuspaketid

1. Kui tarbijale pakutavasse teenuspaketti või teenust ja lõppseadet sisaldavasse paketti kuulub vähemalt internetiühenduse teenus või üldkasutatav numbripõhine isikutevahelise side teenus, on kogu paketi, sealhulgas muidu nende sätetega hõlmamata elementide suhtes *mutatis mutandis* kohaldatavad artikli 102 lõige 3, artikli 103 lõige 1, artikkel 105 ja artikli 106 lõige 1.

2. Kui tarbijal on liidu õiguse alusel või liidu õiguse kohaselt liikmesriigi õiguse alusel lõikes 1 osutatud õigus enne lepingu kokkulepitud tähtaja lõppu paketi mis tahes element lõpetada lepingu tingimuste täitmatajätmise või teenuse osutamata jätmise tõttu, näevad liikmesriigid ette, et tarbijal on õigus lõpetada leping kõigi paketi elementide osas.

3. Sama internetiühenduse teenuse või üldkasutatava numbripõhise isikutevahelise side teenuse pakkuja pakutavate lisateenuste või lõppseadme tellimine ei pikenda sellise kehtiva lepingu algset kehtivusaega, millele sellised teenused või lõppseade lisatakse, välja arvatud juhul, kui tarbija on lisateenuse või lõppseadme tellimisel sellega sõnaselgelt nõus.

4. Lõikeid 1 ja 3 kohaldatakse ka lõppkasutajatest mikro- või väikeettevõtjate või mittetulundusühenduste suhtes, välja arvatud juhul, kui nad on sõnaselgelt nõustunud täielikult või osaliselt loobuma kõnealuste sätete kohaldamisest.

5. Liikmesriigid võivad kohaldada lõiget 1 ka muudele käesoleva jaotise sätetele.

▼B

Artikkel 108

Teenuste kättesaadavus

Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada üldkasutatavate elektroonilise side võrkude kaudu osutatavate kõneside teenuste ja internetiühenduse teenuste võimalikult maksimaalne kättesaadavus võrgu ulatusliku rikke või vääramatu jõu korral. Liikmesriigid tagavad, et kõneside teenuste pakkujad võtavad kõik vajalikud meetmed hädaabiteenistustele pideva juurdepääsu tagamiseks ja üldsusele antavate hoiatuste pidevaks edastamiseks.

Artikkel 109

Hädaolukorra side ja Euroopa ühtne hädaabinumber

1. Liikmesriigid tagavad, et kõigil lõikes 2 osutatud teenuste lõppkasutajatel, sealhulgas üldkasutatavate taksofonide kasutajatel, on võimalus pääseda hädaolukorra side abil tasuta ja ühtegi makseviisi kasutamata juurde hädaabiteenistustele, kasutades Euroopa ühtset hädaabinumbrit 112 ja kõiki liikmesriikide määratud riigisiseseid hädaabinumbreid.

Liikmesriigid edendavad juurdepääsu hädaabiteenistustele Euroopa ühtse hädaabinumbri 112 kaudu üldkasutatavatesse võrkudesse kõnesid teha võimaldavatest üldsusele suletud elektroonilise side võrkudest, eelkõige juhul, kui selle võrgu eest vastutav ettevõtja ei paku alternatiivset ja hõlpsat juurdepääsu hädaabiteenistusele.

2. Liikmesriigid tagavad pärast konsulteerimist riigi reguleerivate asutuste ning hädaabiteenistuste ja elektroonilise side teenuste pakkujatega, et lõppkasutajatel riikliku või rahvusvahelise numeratsiooniplaani numbrile kõnesid algatada võimaldavate avalikult kättesaadavate numbripõhiste isikutevahelise side teenuste pakkujad tagaksid hädaabiteenistustele juurdepääsu kõige sobivama häirekeskusega loodava hädaolukorra side kaudu.

3. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa ühtsele hädaabinumbrile 112 saabunud hädaolukorra sidele vastatakse nõuetekohaselt ja see edastatakse riiklikule hädaabiorganisatsioonile kõige kohasemal viisil. Sellisele hädaolukorra sidele vastatakse ja sellega tegeletakse vähemalt sama kiiresti ja tõhusalt, kui seda tehakse riigisisese hädaabinumbri või riigisiseste hädaabinumbrite puhul, kui need on jätkuvalt kasutusel.

4. Komisjon esitab 21. detsembriks 2020 ja seejärel iga kahe aasta tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande Euroopa ühtse hädaabinumbri 112 rakendamise tulemuslikkuse kohta.

▼B

5. Liikmesriigid tagavad hädaolukorra side kaudu puuetega lõppkasutajatele teiste lõppkasutajatega samaväärse juurdepääsu hädaabiteenistustele kooskõlas toodete ja teenuste ligipääsetavusnõudeid ühtlustava liidu õigusega. Komisjon ning riigi reguleerivad või muud pädevad asutused võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et puudega lõppkasutajad pääsevad teises liikmesriigis reisides hädaabiteenistustele juurde teiste lõppkasutajatega samaväärselt ja võimaluse korral ilma eelregistreerimiseta. Nende meetmetega püütakse tagada liikmesriikidevaheline koostalitlusvõime ja need põhinevad võimalikult suurel määral Euroopa standarditel või spetsifikatsioonidel, mis on sätestatud artiklis 39. Need meetmed ei takista liikmesriikidel võtmast vastu lisanõudeid käesolevas artiklis sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

6. Liikmesriigid tagavad, et helistaja asukohateave tehakse kõige sobivamale häirekeskusele kättesaadavaks viivitamata pärast hädaolukorra side loomist. See hõlmab nii võrgupõhist asukohateavet, ja kui see on kättesaadav, ka mobiiltelefoni kaudu saadavat helistaja asukohateavet. Liikmesriigid tagavad, et helistaja asukohateabe kindlakstegemine ja edastamine on lõppkasutaja ja häirekeskuse jaoks tasuta igasuguse Euroopa ühtsele hädaabinumbrile 112 saabunud hädaolukorra side puhul. Liikmesriigid võivad seda kohustust laiendada nii, et see hõlmaks riigisisestele hädaabinumbritele saabunud hädaolukorra sidet. Pädevad reguleerivad asutused kehtestavad, vajaduse korral pärast BERECiga konsulteerimist, helistaja asukohateabe täpsuse ja usaldusväärsuse kriteeriumid.

7. Liikmesriigid tagavad, et lõppkasutajaid teavitatakse nõuetekohaselt Euroopa ühtsest hädaabinumbrist 112 ja selle kasutusest, samuti selle juurdepääsufunktsioonidest, sealhulgas liikmesriikide vahel reisivatele isikutele ja puuetega lõppkasutajatele suunatud algatuste kaudu. Seda teavet antakse kättesaadavas vormingus ja eri liiki puuetele vastavalt. Komisjon toetab ja täiendab liikmesriikide tegevust.

8. Et tagada liikmesriikides toimiv juurdepääs hädaabiteenistustele kõnede kaudu, mis tehakse Euroopa ühtsel hädaabinumbril 112, võtab komisjon kooskõlas artikliga 117 ja pärast BERECiga konsulteerimist vastu käesoleva artikli lõikeid 2, 5 ja 6 täiendavaid delegeeritud õigusakte meetmete kohta, mis on vajalikud, et tagada liidus hädaolukorra side ühilduvus, koostalitlusvõime, kvaliteet, usaldusväärsus ja toimepidevus helistaja asukohateabega seotud lahenduste, puuetega lõppkasutajate juurdepääsu ja kõne kõige sobivamasse häirekeskusesse suunamise puhul. Esimene delegeeritud õigusakt võetakse vastu hiljemalt 21. detsembriks 2022.

Kõnealuste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmine ei piira ega mõjuta hädaabiteenistuste korraldust, mis jääb liikmesriikide ainupädevusse.

▼B

BEREC haldab liikmesriikide hädaabiteenistuste E.164 numbrite andmebaasi, kui sellist andmebaasi ei halda muu organisatsioon, tagamaks, et hädaabiteenistustel on võimalik üksteisega ühest liikmesriigist teise ühendust võtta.

Artikkel 110

Üldsuse hoiatamise süsteem

1. Liikmesriigid tagavad 21. juuniks 2022, et kui peatsete või kujunevate suurte hädaolukordade ja katastroofide kohta on sisse seatud üldsuse hoiatamise süsteemid, edastavad üldsusele antavaid hoiatusi asjaomastele lõppkasutajatele numbripõhiste isikutevahelise mobiilside teenuste pakkujad.

2. Olenemata lõikest 1 võivad liikmesriigid otsustada, et üldsusele antavaid hoiatusi edastatakse muude kui lõikes 1 osutatud üldkasutatavate elektroonilise side teenuste või muude kui ringhäälinguteenuste kaudu või internetiühenduse teenusest sõltuva mobiilirakenduse kaudu, tingimusel et üldsuse hoiatamise süsteemi tõhusus on võrdväärne selles osas, mis puudutab leviala ja suutlikkust jõuda lõppkasutajateni, sealhulgas nendeni, kes viibivad asjaomases piirkonnas vaid ajutiselt, võttes hoolikalt arvesse BERECi suuniseid. Üldsusele antavad hoiatused peavad olema lõppkasutajate jaoks hõlpsasti vastuvõetavad.

BEREC avaldab 21. juuniks 2020 ja pärast häirekeskuste eest vastutavate ametiasutustega konsulteerimist suunised, kuidas hinnata seda, kas lõike 2 kohaselt üldsusele antavate hoiatamise süsteemi tõhusus on samaväärne lõike 1 alusel antavate hoiatuste tõhususega.

Artikkel 111

Samaväärne juurdepääs ja valikuvõimalus puuetega lõppkasutajatele

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused määravad kindlaks nõuded, mida üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkujad peavad täitma tagamaks, et puuetega lõppkasutajatel on

a) enamiku lõppkasutajatega samaväärne juurdepääs elektroonilise side teenustele, sealhulgas artikli 102 kohaselt esitatavale seotud lepingulisele teabele, ning

b) võimalik valida ettevõtja ja teenused, mis on kättesaadavad enamikule lõppkasutajatest.

2. Võttes käesoleva artikli lõikes 1 osutatud meetmeid, soodustavad liikmesriigid artiklis 39 sätestatud asjakohaste standardite või spetsifikatsioonide järgimist.

▼B

Artikkel 112

Numbriinfoteenused

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik numbripõhiste isikutevahelise side teenuste pakkujad, kes jagavad numeratsiooniplaani numbreid, rahuldavad kõik põhjendatud taotlused avaldada asjaomane teave üldkasutatava numbriinfoteenuse ja üldkasutatavate kataloogide jaoks kokkulepitud kujul ja tingimustel, mis on õiglased, objektiivsed, kuludele orienteeritud ja mittediskrimineerivad.

2. Riigi reguleerivatel asutustel on õigus kehtestada ettevõtjatele, kes kontrollivad lõpptarbijate juurdepääsu, kohustusi ja tingimusi numbriinfoteenuste pakkumiseks vastavalt artiklile 61. Sellised kohustused ja tingimused on objektiivsed, õiglased, mittediskrimineerivad ja läbipaistvad.

3. Liikmesriigid ei säilita reguleerivaid piiranguid, mis ei lase ühes liikmesriigis asuvatel lõppkasutajatel vahetult kasutada teise liikmesriigi numbriinfoteenust kas häälkõne või SMSi teel, ning võtavad vastavalt artiklile 97 meetmeid kõnealuse juurdepääsu tagamiseks.

4. Käesoleva artikli kohaldamisel võetakse arvesse liidu õiguse nõudeid isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse kohta, eelkõige direktiivi 2002/58/EÜ artiklit 12.

Artikkel 113

Autoraadiovastuvõtjate ning tarbijatele mõeldud raadiovastuvõtjate ja tarbijatele mõeldud digitaaltelevisiooniseadmete koostalitlusvõime

1. Liikmesriigid tagavad autoraadiovastuvõtjate ja tarbijatele mõeldud digitaaltelevisiooniseadmete koostalitlusvõime kooskõlas XI lisaga.

2. Liikmesriigid võivad vastu võtta meetmeid, millega tagatakse muude tarbijale mõeldud raadiovastuvõtjate koostalitlusvõime, piirates samal ajal mõju väikese väärtusega raadiovastuvõtjate turule ja tagades, et selliseid meetmeid ei kohaldata toodete suhtes, kus raadiovastuvõtja on üksnes kõrvalise tähtsusega, näiteks nutitelefonid, ning raadioamatööride kasutatavate raadioseadmete suhtes.

3. Liikmesriigid ergutavad digitaaltelevisiooniteenuste pakkujaid asjakohasel juhul tagama, et digitaaltelevisiooniseade, mida nad oma lõppkasutajatele pakuvad, oleks koostalitlusvõimeline, nii et tehnilise teostatavuse korral oleks digitaaltelevisiooniseade teiste digitaaltelevisiooniteenuste pakkujate jaoks taaskasutatav.

▼B

Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/19/EL ([1]) artikli 5 lõike 2 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et oma lepingu lõpetamisel on lõppkasutajatel võimalus digitaaltelevisiooniseade tasuta ja hõlpsalt tagastada, välja arvatud juhul, kui teenuse pakkuja tõendab, et see on täielikult koostalitlusvõimeline digitaaltelevisiooniteenustega, mida pakuvad teised teenuse pakkujad, kaasa arvatud need, kelle juurde lõppkasutaja on üle läinud.

Digitaaltelevisiooniseade, mis on kooskõlas ühtlustatud standarditega, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, või selle osadega, eeldatakse olevat kooskõlas teises lõigus sätestatud koostalitlusvõimelisuse nõudega, mida need standardid või nende osad hõlmavad.

Artikkel 114

Edastamiskohustused

1. Liikmesriigid võivad kehtestada mõistlikke edastamiskohustusi kindlaksmääratud raadio- ja televisioonikanalite ning seotud lisateenuste, eelkõige juurdepääsuga seotud teenuste edastamiseks, mis tagaksid asjakohase juurdepääsu puuetega lõppkasutajatele, ning ühendatud televisiooniteenuseid ja elektroonilisi saatekavasid toetavate andmete edastamiseks nende jurisdiktsiooni alla kuuluvatele ettevõtjatele, kes pakuvad raadio- või televisioonikanalite üldsusele edastamiseks kasutatavaid elektroonilise side võrke ja teenuseid, kui märkimisväärsele hulgale selliste võrkude ja teenuste lõppkasutajatest on need võrgud raadio- ja televisioonikanalite vastuvõtmise peamine vahend. Selliseid kohustusi kehtestatakse ainult juhul, kui need on vajalikud selleks, et saavutada iga liikmesriigi poolt selgelt kindlaks määratud üldist huvi pakkuvaid eesmärke, ning need peavad olema proportsionaalsed ja läbipaistvad.

2. Liikmesriigid vaatavad 21. detsembriks 2019 ja seejärel iga viie aasta tagant läbi lõikes 1 osutatud kohustused, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid korraldasid sellise läbivaatamise eelneva nelja aasta jooksul.

3. Käesoleva artikli lõige 1 ja artikli 59 lõige 2 ei piira liikmesriikide õigust määrata kindlaks võimalik tasu seoses käesoleva artikli kohaselt võetud meetmetega, tagades samas, et samasuguste asjaolude korral ei kohelda elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkujaid diskrimineerivalt. Kui tasumine on ette nähtud, tagavad liikmesriigid, et siseriiklikus õiguses sätestatakse selgelt tasu maksmise kohustus, sealhulgas, kui see on asjakohane, sellise tasu arvutamise kriteeriumid. Samuti tagavad liikmesriigid, et seda kohaldatakse proportsionaalselt ja läbipaistvalt.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 38).

▼B

Artikkel 115

Lisavahendite pakkumine

1. Ilma et see piiraks artikli 88 lõike 2 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et pädevatel asutustel, kes koordineerivad asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, on võimalik nõuda kõigilt internetiühenduse teenuste ja/või üldkasutatavate numbripõhiste isikutevahelise side teenuste pakkujatelt kõigi või mõnede VI lisa B osas loetletud lisaseadmete ning kõigi või mõnede VI lisa A osas loetletud lisaseadmete tasuta lõppkasutajatele kättesaadavaks tegemist, kui see on tehniliselt teostatav.

2. Liikmesriigid võivad lõike1 kohaldamisel laiendada VI lisa A ja B osas esitatud lisaseadmete loetelu, et tagada tarbijakaitse kõrgem tase.

3. Liikmesriik võib otsustada loobuda lõike 1 kohaldamisest oma territooriumil, kui ta leiab pärast huvitatud isikute arvamuste arvessevõtmist, et kõnealused vahendid on piisavalt kättesaadavad.

Artikkel 116

Lisade kohandamine

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 117 vastu delegeeritud õigusakte V, VI, IX, X ja XI lisa muutmiseks, et võtta arvesse tehnoloogia ja ühiskonna arengut või turunõudluse muutumist.

IV OSA

LÕPPSÄTTED

Artikkel 117

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklites 75, 109 ja 116 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 20. detsembrist 2018. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 75, 109 ja 116 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse kõnealuses otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

▼B

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artiklite 75, 109 ja 116 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 118

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee („sidekomitee“). Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Artikli 28 lõike 4 teises lõigus osutatud rakendusaktide puhul abistab komisjoni otsuse nr 676/2002/EÜ artikli 3 lõike 1 kohaselt loodud raadiospektrikomitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetlusega, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või kui komitee liige seda taotleb. Sel juhul kutsub eesistuja mõistliku aja jooksul kokku komitee koosoleku.

4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5, võttes arvesse selle artiklit 8.

Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetlusega, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või kui komitee liige seda taotleb. Sel juhul kutsub eesistuja mõistliku aja jooksul kokku komitee koosoleku.

Artikkel 119

Teabevahetus

1. Komisjon esitab sidekomiteele kogu vajaliku teabe võrguoperaatorite, teenuse pakkujate, kasutajate, tarbijate, tootjate ja ametiühingute ning kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatega peetavate korraliste konsultatsioonide tulemuste kohta.

▼B

2. Võttes arvesse liidu elektroonilise side poliitikat, edendab sidekomitee liikmesriikide omavahelist ning liikmesriikide ja komisjoni vahelist teabevahetust elektroonilise side võrke ja teenuseid käsitlevate regulatiivmeetmete olukorra ja arengu kohta.

Artikkel 120

Teabe avaldamine

1. Liikmesriigid tagavad, et ajakohastatud teave käesoleva direktiivi rakendamise kohta on avalikult kättesaadav sellisel kujul, mis tagab kõigile huvitatud isikutele hõlpsa juurdepääsu nimetatud teabele. Iga liikmesriik avaldab oma riigi ametlikus väljaandes teatise selle kohta, kus ja kuidas selline teave avaldatakse. Esimene selline teatis avaldatakse enne 21. detsembrit 2020 ning pärast seda avaldatakse teatisi siis, kui selles sisalduv teave muutub.

2. Liikmesriigid saadavad komisjonile koopia kõigist sellistest teatistest nende avaldamise ajal. Komisjon edastab teabe vajaduse korral sidekomiteele.

3. Liikmesriigid tagavad, et kogu asjaomane teave üldlubade, kasutusõiguste ja seadmete paigaldamisega seotud õiguste, tingimuste, korra, haldus- ja muude tasude ning otsuste kohta avaldatakse ja seda ajakohastatakse asjakohaselt, et kõigil huvitatud isikutel oleks kõnealust teavet kerge kätte saada.

4. Kui lõikes 3 osutatud teavet, eelkõige seadmete paigaldamise õigustega seotud korda ja tingimusi käsitlevat teavet, valdavad eri valitsustasandid, teeb pädev asutus kaasnevaid kulusid silmas pidades mõistlikke jõupingutusi, et luua kasutajasõbralik ülevaade kogu sellisest teabest, sealhulgas asjaomastest valitsustasanditest ja vastutavatest asutustest, et aidata kaasa seadmete paigaldamise õigusi käsitlevate taotluste esitamisele.

5. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiiviga hõlmatud ettevõtjatele kehtestatavad erikohustused avaldatakse ning määratakse kindlaks konkreetsed tooted ja teenused ja geograafilised turud. Olenevalt vajadusest kaitsta ärisaladusi tagavad liikmesriigid ajakohastatud teave on avalikkusele kättesaadav kujul, mis tagab kõigile huvitatud isikutele hõlpsa juurdepääsu kõnealusele teabele.

6. Liikmesriigid esitavad komisjonile lõike 5 kohaselt avalikkusele kättesaadavaks tehtud teabest. Komisjon teeb kõnealuse teabe kättesaadavaks lihtsalt juurdepääsetaval kujul ja edastab selle vajaduse korral sidekomiteele.

▼B

Artikkel 121

Teatamine ja jälgimine

1. Riigi reguleerivad asutused teatavad komisjonile 21. detsembriks 2020 ja hilisemate muudatuste korral viivitamata nende ettevõtjate nimed, kellele on artikli 85 lõike 2 või artikli 86 või 87 kohaselt määratud universaalteenuse pakkumise kohustused.

2. Riigi reguleerivad asutused teatavad komisjonile, millised ettevõtjad tunnistatakse käesoleva direktiivi kohaldamisel märkimisväärse turujõuga ettevõtjateks ja millised kohustused on neile käesoleva direktiivi alusel kehtestatud. Komisjonile teatatakse viivitamata kõigist muudatustest, mis mõjutavad ettevõtjatele kehtestatud kohustusi, ja muudatustest seoses ettevõtjatega, keda mõjutab käesolev direktiiv.

Artikkel 122

Läbivaatamise kord

1. Komisjon vaatab 21. detsembriks 2025 ning seejärel iga viie aasta tagant läbi käesoleva direktiivi toimimise ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande.

Kõnealuste läbivaatamiste käigus hinnatakse eeskätt artikli 61 lõike 3 ning artiklite 76, 78 ja 79 mõju turule ning seda, kas eelnevad ja muud sekkumisvolitused vastavalt käesolevale direktiivile on piisavad, et võimaldada riigi reguleerivatel asutustel tegeleda konkurentsivõimetute oligopoolsete turustruktuuridega ning tagada, et konkurents elektroonilise side võrkude turul jätkab lõppkasutajate huvides edenemist.

Selleks võib komisjon nõuda liikmesriikidelt teavet, mis tuleb esitada asjatute viivitusteta.

2. Komisjon vaatab hiljemalt 21. detsembriks 2025 ning seejärel iga viie aasta tagant läbi universaalteenuse ulatuse eelkõige selleks, et teha Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanekuid selle ulatuse muutmiseks või uueks määratlemiseks.

Kõnealuse läbivaatamise puhul peetakse silmas sotsiaalset, majanduslikku ja tehnoloogilist arengut, võttes muu hulgas arvesse mobiilsust ja andmeedastuskiirusi enamuse lõppkasutajate kasutatavate tehnoloogiliste lahenduste puhul. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande läbivaatamise tulemuste kohta.

3. BEREC avaldab 21. detsembriks 2021 ja seejärel iga kolme aasta tagant arvamuse üldloa riikliku rakendamise ja toimimise kohta ning selle mõju kohta siseturu toimimisele.

▼B

Komisjon võib BERECi arvamust hoolikalt arvesse võttes avaldada aruande I osa II jaotise II peatüki ja I lisa kohaldamise kohta ning esitada seadusandliku ettepaneku nende sätete muutmiseks, kui ta peab seda sisuturu nõuetekohast toimimist takistavate asjaolude kõrvaldamiseks vajalikuks.

Artikkel 123

Spetsiaalne läbivaatamismenetlus lõppkasutajate õiguste kohta

1. BEREC jälgib turu ja tehnoloogia arenguid seoses eri liiki elektroonilise side teenustega ning avaldab 21. detsembriks 2021 ja seejärel iga kolme aasta tagant või vähemalt kahe liikmesriigist pärit liikme põhjendatud taotluse korral arvamuse nende arengute kohta ja nende mõju kohta III osa III jaotise kohaldamisele.

Selles arvamuses hindab BEREC, millises ulatuses täidab III osa III jaotis artiklis 3 seatud eesmärke. Eelkõige võetakse arvamuses arvesse II osa III jaotise kohaldamisala seoses hõlmatud elektroonilise side teenuste liikidega. Kõnealuse arvamuse alusel analüüsib BEREC eeskätt järgmist:

a) millises ulatuses saavad kõikide elektroonilise side teenuste lõppkasutajad teha vabu ja teadlikke valikuid, sealhulgas täieliku lepingulise teabe alusel, ning oma elektroonilise side teenuste pakkujaid hõlpsalt vahetada;

b) millises ulatuses on punktis a osutatud võimaluste puudumine põhjustanud turumoonutusi või lõppkasutajat kahjustanud;

c) millises ulatuses on tegelik juurdepääs hädaabiteenistustele reaalselt ohustatud eeskätt numbrivaba isikutevahelise side teenuste üha laiema leviku tõttu või koostalitlusvõime või tehnoloogia arengu puudumise tõttu;

d) III osa III jaotises ette nähtud kohustuste mis tahes võimalike kohandamiste tõenäoline maksumus või innovatsioonile avalduv mõju elektroonilise side teenuste pakkujate jaoks.

2. Komisjon avaldab BERECi arvamust hoolikalt arvesse võttes aruande III osa III jaotise kohaldamise kohta ja esitab seadusandliku ettepaneku nimetatud jaotise muutmiseks, kui ta peab seda vajalikuks, et tagada artiklis 3 sätestatud eesmärkide jätkuv täitmine.

Artikkel 124

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 21. detsembriks 2020. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad kõnealuseid norme alates 21. detsembrist 2020.

▼B

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivi(de)le käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Erandina käesoleva direktiivi artikli lõikest 1 kohaldatakse artikli 53 lõikeid 2, 3 ja 4 alates 20. detsembrist 2018, kui otsuse nr 676/2002/EÜ kohaste tehniliste rakendusmeetmetega on kehtestatud ühtlustatud tingimused, et võimaldada raadiospektri kasutamist traadita lairiba võrkude ja teenuste jaoks. Raadiospektri sagedusalade suhtes, mille kohta ühtlustatud tingimusi ei ole 20. detsembriks 2018 vastu võetud, kohaldatakse käesoleva direktiivi artikli 53 lõikeid 2, 3 ja 4 alates otsuse nr 676/2002/EÜ artikli 4 kohaste tehniliste rakendusmeetmete vastuvõtmise kuupäevast.

Erandina käesoleva artikli lõikest 1 kohaldavad liikmesriigid artiklit 54 täitmiseks vajalikke meetmeid alates 31. detsembrist 2020.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 125

Kehtetuks tunnistamine

XII lisa A osas loetletud direktiivid 2002/19/EÜ, 2002/20/EÜ, 2002/21/EÜ ja 2002/22/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 21. detsembrist 2020, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud XII lisa B osas nimetatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevadega.

Otsuse nr 243/2012/EL artikkel 5 jäetakse välja alates 21. detsembrist 2020.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt XIII lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 126

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 127

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

▼B

I LISA

TINGIMUSED, MIDA VÕIB SIDUDA ÜLDLUBADEGA, RAADIOSAGEDUSTE KASUTUSÕIGUSTEGA JA NUMERATSIOONIRESSURSSIDE KASUTUSÕIGUSTEGA

Käesolevas lisas esitatakse maksimumtingimused, mida võib siduda üldlubadega elektroonilise side võrkude ja teenuste jaoks, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenused (A osa), elektroonilise side võrgud (B osa), elektroonilise side teenused, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenused (C osa), raadiosageduste kasutusõigused (D osa) ja numeratsiooniressursside kasutusõigused (E osa)

A. Üldised tingimused, mida võib siduda üldloaga

1. Artikli 16 kohased haldustasud.

2. Elektroonilise side sektoris kehtiv isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse kooskõlas direktiiviga 2002/58/EÜ.

3. Teave, mis esitatakse artikli 12 kohase teatamiskorra alusel ja muudel artiklis 21 sätestatud eesmärkidel.

4. Pädevate siseriiklike asutuste võimalus seaduslikuks pealtkuulamiseks kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ja direktiiviga 2002/58/EÜ.

5. Kasutustingimused seoses ametiasutuste teadetega üldsusele, millega hoiatatakse üldsust vahetu ohu eest või kõrvaldatakse suurõnnetuste tagajärgi.

6. Kasutustingimused katastroofide või üleriigilise hädaolukorra ajal, et tagada side hädaabiteenistuste ja ametiasutuste vahel.

7. Artiklis 13 nimetamata juurdepääsukohustused, mis kehtivad ettevõtjate kohta, kes pakuvad elektroonilise side võrke või -teenuseid.

8. Meetmed, mille eesmärk on tagada vastavus artiklis 39 nimetatud standarditele ja/või spetsifikatsioonidele.

9. Avalikult kättesaadavaid elektroonilise side teenuseid pakkuvatele üldkasutatavate elektroonilise side võrkude teenusepakkujatele kehtestatud läbipaistvuse kohustused, et tagada läbivühenduvus kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkide ja põhimõtetega ning, kui see on vajalik ja proportsionaalne, pädevate asutuste juurdepääs sellisele teabele, et kontrollida sellise avalikustamise täpsust.

B. Eritingimused, mida võib siduda üldloaga elektroonilise side võrkude pakkumiseks

1. Võrkude vastastikune sidumine kooskõlas käesoleva direktiiviga.

2. Edastamiskohustus kooskõlas käesoleva direktiiviga.

3. Meetmed rahvatervise kaitseks elektroonilise side võrkude tekitatavate elektromagnetväljade mõju eest kooskõlas liidu õigusega, võttes hoolikalt arvesse soovitust 1999/519/EÜ.

▼B

4. Üldkasutatavate elektroonilise side võrkude terviklikkuse säilitamine vastavalt käesolevale direktiivile, sealhulgas tingimuste abil elektroonilise side võrkude või -teenuste vahel tekkivate elektromagnetiliste häirete vältimiseks kooskõlas direktiiviga 2014/30/EMÜ.

5. Üldkasutatavate võrkude kaitstus loata juurdepääsu eest direktiivi 2002/58/EÜ kohaselt.

6. Raadiospektri kasutamise tingimused kooskõlas direktiivi 2014/53/EL artikli 7 lõikega 2, kui sellise kasutamise eelduseks ei ole individuaalsete kasutusõiguste saamine käesoleva direktiivi artikli 46 lõike 1 ja artikli 48 kohaselt.

C. Eritingimused, mida võib siduda üldloaga elektroonilise side teenuste pakkumiseks, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenused

1. Teenuste koostalitlusvõime kooskõlas käesoleva direktiiviga.

2. Lõppkasutajate juurdepääs riigi numeratsiooniplaani numbritele, rahvusvahelistele tasuta numbritele ja teiste liikmesriikide numeratsiooniplaanide numbritele, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, ning käesoleva direktiivi kohased tingimused.

3. Elektroonilise side sektoris kehtivad tarbijakaitse normid.

4. Ebaseaduslike materjalide edastamisega seotud piirangud vastavalt direktiivile 2000/31/EÜ ja kahjulike materjalide edastamisega seotud piirangud vastavalt direktiivile 2010/13/EL.

D. Tingimused, mida võib siduda raadiospektri kasutusõigustega

1. Kohustus pakkuda teenust või kasutada teatavat liiki tehnoloogiat artikli 45 piires, sealhulgas vajaduse korral levialaga seotud nõuded ja teenuse kvaliteedinõuded.

2. Raadiospektri tõhus ja tulemuslik kasutamine kooskõlas käesoleva direktiiviga.

3. Tehnilised ja töötingimused, mis on vajalikud kahjulike raadiohäirete vältimiseks ja rahvatervise kaitseks elektromagnetväljade mõju eest, võttes hoolikalt arvesse soovitust 1999/519/EÜ, kui sellised tingimused erinevad üldloas sisalduvatest tingimustest.

4. Maksimaalne kehtivusaeg kooskõlas artikliga 49, võttes arvesse võimalikke muudatusi riiklikus sageduste jaotamise plaanis.

5. Õiguste üleandmine või rentimine õiguse omaniku algatusel ja sellise üleandmise tingimused kooskõlas käesoleva direktiiviga.

6. Artikli 42 kohane tasu kasutusõiguste eest.

7. Kõik kohustused, mida kasutusõiguseid taotlev ettevõtja on lubanud täita loa andmise või pikendamise menetluse raames enne loa andmist või kui see on asjakohane, enne kutset kasutusõiguste taotluse esitamiseks.

8. Kohustused jagada raadiospektrit või võimaldada teistele kasutajatele juurdepääs raadiospektrile konkreetsetes piirkondades või riiklikul tasandil.

▼B

9. Raadiospektri sagedusalade kasutamist käsitlevatest rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevad kohustused.

10. Raadiospektri sagedusala testimisega seotud erikohustused.

E. Tingimused, mida võib siduda numeratsiooniressursside kasutusõigustega

1. Selle teenuse kindlaksmääramine, mille jaoks numbrit kasutatakse, sealhulgas kõnealuse teenuse pakkumisega seotud nõuded ning kahtluste vältimiseks tariifipõhimõtted ja maksimumhinnad, mida saab kohaldada konkreetse numbrivahemiku puhul, et tagada tarbijakaitse kooskõlas artikli 3 lõike 2 punktiga d.

2. Numeratsiooniressursside tõhus ja tulemuslik kasutamine kooskõlas käesoleva direktiiviga.

3. Numbri operaatoritevahelise teisaldatavuse nõue kooskõlas käesoleva direktiiviga.

4. Kohustus pakkuda teavet lõppkasutajate kohta üldkasutatavas kataloogis artikli 112 kohaldamiseks.

5. Maksimaalne kehtivusaeg kooskõlas artikliga 94, võttes arvesse võimalikke muudatusi riigi numeratsiooniplaanis.

6. Õiguste üleandmine õiguse omaniku algatusel ja sellise üleandmise tingimused kooskõlas käesoleva direktiiviga, sealhulgas see, et kõik numbri kasutusõigusega kaasnevad tingimused on siduvad kõikidele ettevõtjatele, kellele õigused üle antakse.

7. Kasutusõiguste tasud kooskõlas artikliga 95.

8. Kõik kohustused, mida kasutusõigusi taotlev ettevõtja on lubanud täita konkurentsil või võrdlustel põhineva valikukorra käigus.

9. Numbrite kasutamist käsitlevatest rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevad kohustused.

10. Kohustused seoses numbrite piiriülese kasutamisega liidus, et tagada tarbijakaitse normide ja muude numbriga seonduvate nõuete järgimine muudes liikmesriikides kui riigikoodi liikmesriik.

▼B

II LISA

LIIDU KUULAJATELE JA VAATAJATELE EDASTATAVATELE DIGITAALTELEVISIOONI- JA -RAADIOTEENUSTELE JUURDEPÄÄSU TINGIMUSED

I osa

Tingimusjuurdepääsusüsteemide tingimused, mida kohaldatakse artikli 62 lõike 1 kohaselt

Seoses tingimusjuurdepääsuga liidu kuulajatele ja vaatajatele edastatavatele digitaaltelevisiooni- ja -raadioteenustele peavad liikmesriigid edastusvahenditest olenemata kooskõlas artikliga 62 tagama, et kohaldatakse järgmisi tingimusi:

a) kõik tingimusjuurdepääsuteenuste pakkujad, kes osutavad digitaaltelevisiooni- ja -raadioteenustele juurdepääsu teenuseid ja kelle juurdepääsuteenustest sõltub see, kas edastajad jõuavad võimalike vaatajate või kuulajateni, peavad edastusvahenditest olenemata

   — pakkuma kõigile ringhäälinguorganisatsioonidele liidu konkurentsiõigust järgides õiglaselt, mõistlikult ja diskrimineerimata tehnilisi teenuseid, mis võimaldavad teenuseoperaatorite hallatavate dekoodritega varustatud vaatajatel ja kuulajatel vastu võtta ringhäälinguorganisatsioonide digitaalselt edastatavaid teenuseid;

   — pidama eraldi raamatupidamist oma tegevuse kohta tingimusjuurdepääsuteenuste pakkujana;

b) tarbijatele mõeldud seadmete tootjatele litsentse andes tagavad tingimusjuurdepääsutoodete ja -süsteemide tööstusomandi õiguse omanikud, et litsentse antakse õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel. Võttes arvesse tehnilisi ja kaubanduslikke tegureid, ei kehtesta õiguste omanikud litsentside andmisel tingimusi, mis keelaksid, takistaksid või piiraksid järgmiste omaduste ühendamist ühes tootes:

   — ühtne kasutajaliides, mille abil oleks võimalik saada ühendus mitme muu juurdepääsusüsteemiga, või

   — mõnele muule juurdepääsusüsteemile iseloomulikud vahendid, tingimusel et litsentsiomanik järgib asjaomaseid ja mõistlikke tingimusi ning tagab omalt poolt tingimusjuurdepääsusüsteemi operaatorite toimingute turvalisuse.

II osa

Muud vahendid, mille kohta võib kehtestada tingimusi artikli 61 lõike 2 punkti D alusel

a) Juurdepääs rakendusliidestele;

b) juurdepääs EPG-dele.

▼B

III LISA

KRITEERIUMID KÕNE LÕPETAMISE HULGITASU MÄÄRADE KEHTESTAMISEKS

Artikli 75 lõikes 1 osutatud põhimõtted, kriteeriumid ja parameetrid kõne lõpetamise hulgitasu määrade kehtestamiseks püsiühenduse ja mobiilsideturgudel:

a) tasud põhinevad tõhusa operaatori kantud kulude katmisel; tõhusate kulude hindamisel lähtutakse jooksvatest kuludest; tõhusate kulude arvutamise meetod põhineb alt-üles mudelil, kasutades kolmandatele isikutele osutatava kõne lõpetamise hulgiteenuse pikaajalisi lisanduvaid liiklusega seotud kulusid;

b) kõne lõpetamise hulgiteenuse pakkumisel lisanduvad kulud määratakse kindlaks vastavalt kõiki teenuseliike pakkuva operaatori kõikide pikaajaliste kulude erinevusele sama operaatori kõikidest kuludest ilma kolmandatele isikutele kõne lõpetamise hulgiteenuse pakkumiseta;

c) lõpetamisteenuse pakkumisest tuleneva juurdekasvu puhul arvestatakse ainult neid võrgus toimuvast liiklusest tulenevaid kulusid, mida ei tekiks, kui kõne lõpetamise hulgiteenust ei osutataks;

d) võrgu täiendava läbilaskevõimega seotud kulud lähevad arvesse ainult määral, mil need tulenevad vajadusest suurendada võrgu läbilaskevõimet kõne lõpetamise hulgiteenusega seotud täiendava liikluse edastamiseks;

e) mobiilikõne lõpetamise teenuse pakkumisest tulenevast juurdekasvust välistatakse raadiospektri kasutamise tasud;

f) arvesse lähevad ainult need hulgimüüja ärikulud, mis on otseselt seotud kolmandatele isikutele häälkõne lõpetamise hulgiteenuse pakkumisega;

g) eeldatakse, et kõik püsivõrgu operaatorid, olenemata nende suurusest, osutavad kõne lõpetamise teenust sama ühikuhinnaga nagu tõhus operaator;

h) mobiilsideoperaatorite suhtes kehtiv minimaalne efektiivne mastaap on vähemalt 20 % suurune turuosa;

i) varade amortisatsiooni arvutamiseks kasutatakse majandusliku amortisatsiooni meetodit ning

j) modelleeritud võrkude tehnoloogiavalik peab olema tulevikku suunatud, põhinema IP magistraalvõrgul ja võtma arvesse mitmesugust tehnoloogiat, mida ülemmäära kehtivusaja jooksul tõenäoliselt kasutada võidakse. Püsivõrkude puhul eeldatakse, et kõnede jaoks kasutatakse ainult pakettkommutatsiooni.

▼B

IV LISA

KAASINVESTEERIMISE PAKKUMISTE HINDAMISE KRITEERIUMID

Artikli 76 lõike 1 kohaselt kaasinvesteerimise pakkumist hinnates kontrollib riigi reguleeriv asutus selle vastavust järgnevatele miinimumkriteeriumidele. Riigi reguleeriv astutus võib kaaluda lisakriteeriume ulatuses, mis on vajalik, et tagada potentsiaalsete investorite juurdepääs kaasinvesteeringule, võttes arvesse konkreetseid kohalikke tingimusi ja turu struktuuri:

a) kaasinvesteerimise pakkumine on mittediskrimineerival viisil avatud kõigile ettevõtjatele kaasinvesteerimise pakkumise raames ehitatud võrgu eluaja jooksul. Märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtja võib seada pakkumisele mõistlikud tingimused seoses ettevõtja finantssuutlikkusega, nii et potentsiaalsed kaasinvestorid peavad näiteks tõestama oma suutlikkust teostada osamakseid, millega arvestades võrgu kasutuselevõtmine on kavandatud, kiitma heaks strateegilise kava, mille alusel keskpika perspektiivi kasutuselevõtukavad on koostatud jne;

b) kaasinvesteerimise pakkumine on läbipaistev:

— pakkumine on märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud ettevõtja veebisaidil avaldatud ja sealt hõlpsasti leitav;

— kõigile huvi väljendanud potentsiaalsetele pakkujatele tehakse põhjendamatu viivituseta ja täies ulatuses kättesaadavaks üksikasjalikud tingimused, sealhulgas kaasinvesteerimise lepingu õiguslik vorm, ja kui see on asjakohane, kaasinvesteerimisvahendi juhtimiseeskirjade põhitingimused ning

— selle kord määratakse ette kindlaks samamoodi nagu kaasinvesteerimisprojekti loomise ja arendamise tegevuskava, igale potentsiaalsele kaasinvestorile antakse selle kohta anda selged kirjalikud selgitused ning kõiki ettevõtjaid teavitatakse selgelt ja igasuguse diskrimineerimiseta kõikidest olulisest vahe-eesmärkidest;

c) kaasinvesteerimise pakkumise tingimused potentsiaalsetele kaasinvestoritele peavad pikas perspektiivis soodustama jätkusuutlikku konkurentsi ja eelkõige

— kõigile ettevõtjatele tagatakse õiglased, mõistlikud ja mittediskrimineerivad tingimused osalemiseks nende liitumise hetkel asjakohases kaasinvesteerimise lepingus, sealhulgas seoses eriõiguste saamiseks nõutava rahalise tasuga, kaitsega, mis nimetatud õigustega kaasinvestoritele nii ehitusetapis kui ka kasutuselevõtu etapis antakse (näiteks andes tühistamatud kasutusõigused kaasinvesteeringul põhineva võrgu oodatavaks elueaks), ning kaasinvesteerimise lepinguga liitumise ja võimaliku lõpetamise tingimustega. Mittediskrimineerivad tingimused ei tähenda käesolevas kontekstis, et kõigile potentsiaalsetele kaasinvestoritele pakutakse täpselt ühesuguseid tingimusi, sealhulgas finantstingimusi, vaid et kõik pakutavate tingimuste erinevused on põhjendatud lähtudes ühesugustest objektiivsetest, läbipaistvatest, mittediskrimineerivatest ja prognoositavatest kriteeriumidest, nagu näiteks lõppkasutajate liinide arv, mille suhtes kohustused võetakse;

— pakkumine võimaldab paindlikkust seoses iga kaasinvestori poolt antava panuse suuruse ja ajastusega, mis väljendub näiteks kokkulepitud ja potentsiaalselt kasvavas osas konkreetse piirkonna lõppkasutajate kliendiliinidest, mille suhtes kaasinvestoritel on võimalik võtta kohustusi järk-järgult ja mida arvestatakse ühiku tasandil. See võimaldab piiratud ressurssidega väiksematel kaasinvestoritel liituda kaasinvesteeringuga mõistlikult minimaalses ulatuses ning oma osalust järk-järgult suurendada ja tagab samas piisavad esialgsed sissemaksed. Kaasinvestorite makstava rahalise tasu kindlaksmääramisel peab arvesse võtma asjaolu, et varased investorid võtavad suuremaid riske ja kaasavad kapitali varem;

▼B

— aja jooksul suurenevat osalustasu peetakse õigustatuks hilisemates etappides võetud kohustuste ja kaasinvesteeringuga pärast projekti algust liituvate uute kaasinvestorite puhul, kuna see peegeldab vähenevaid riske ja tasakaalustab stiimuleid hoiduda varasemates etappides kapitali kaasamisest;

— kaasinvesteerimise leping võimaldab kaasinvestorite poolt omandatud õiguste loovutamist teistele kaasinvestoritele või kolmandatele isikutele, kes soovivad kaasinvesteeringu lepinguga liituda, tingimusel et õigusi saavale ettevõtjale pannakse kohustus täita kõiki õiguste üleandja poolt kaasinvesteerimise lepingu raames algselt võetud kohustusi;

— kaasinvestorid tagavad õiglastel ja mõistlikel tingimustel vastastikused õigused juurdepääsuks kaasinvesteeritud taristule, et osutada teenuseid tarneahelas allpool (muuhulgas lõppkasutajatele), vastavalt läbipaistvatele tingimustele, mis tuleb muuta läbipaistvaks kaasinvesteerimise pakkumises ja sellele järgnevas lepingus, eelkõige juhul kui kaasinvestorid vastutavad individuaalselt ja eraldi võrgu konkreetsete osade kasutuselevõtu eest. Juhul kui loodud on kaasinvesteerimisvahend, võimaldab see kõigile kaasinvestoritele kas otsese või kaudse juurdepääsu võrgule sisendite võrdväärsuse alusel ning õiglastel ja mõistlikel tingimustel (sealhulgas finantstingimused, mis kajastavad iga kaasinvestori poolt võetud erineva tasemega riske);

d) kaasinvesteerimise pakkumine peab tagama jätkusuutliku investeeringu, millel on kõik võimalused tulevaste vajaduste rahuldamiseks, võttes selleks kasutusele uusi võrguelemente, mis aitavad märkimisväärselt kaasa väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtmisele.

▼B

V LISA

TEENUSTE MIINIMUMKOGUM, MIDA ARTIKLI 84 LÕIKE 3 KOHANE PIISAVA KIIRUSEGA LAIRIBATEENUS VÕI INTERNETIÜHENDUS PEAB SUUTMA TOETADA

1) elektronpost,

2) otsingumootorid, mis võimaldavad mis tahes liiki teabe otsimist ja leidmist,

3) lihtsad veebipõhised koolitus- ja õppevahendid,

4) veebipõhised väljaanded või uudisteportaalid,

5) kaupade või teenuste ostmine või tellimine veebi vahendusel,

6) töö otsimine ja töö otsimise vahendid,

7) ametialane suhtlus,

8) internetipangandus,

9) e-valitsuse teenuste kasutamine,

10) sotsiaalmeedia ja kiirsuhtlus,

11) standardkvaliteediga telefoni- ja videokõned.

▼B

VI LISA

ARTIKLIS 88 („KULUDE KONTROLLIMINE“), ARTIKLIS 115 („LISAVAHENDID“) JA ARTIKLIS 106 („TEENUSE PAKKUJA VAHETAMINE JA NUMBRI LIIKUVUS“) OSUTATUD VAHENDITE JA TEENUSTE KIRJELDUS

A osa

Artiklites 88 ja 115 osutatud vahendid ja teenused

Kui A-osa kohaldatakse artikli 88 alusel, kohaldatakse seda tarbijate ning teiste lõppkasutajate kategooriate suhtes, kui liikmesriigid on laiendanud artikli 88 lõikest 2 kasu saajate ringi.

Kui A osa kohaldatakse artikli 115 alusel, kohaldatakse seda nende lõppkasutajate kategooriate suhtes, mille liikmesriigid on kindlaks määranud, välja arvatud ettemaksesüsteemide, ühendustasude osade kaupa maksmise ja kulude kontrolli puhul, mida kohaldatakse ainult tarbijate suhtes.

a) Üksikasjalikud arved

Liikmesriigid tagavad, et võttes arvesse isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitset käsitleva asjakohase õiguse nõudeid, võivad pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, kehtestada üksikasjalikul arvel minimaalselt nõutavad andmed, mida teenuse pakkujad pakuvad lõppkasutajatele tasuta, et need saaksid

i) internetiühenduse teenuste ja/või kõneside teenuste või artikli 115 puhul numbripõhiste isikutevahelise side teenuste kasutamise kulusid täpsustada ja kontrollida ning

ii) nõuetekohaselt jälgida teenuse kasutust ja kulusid ning hoida seeläbi oma arved piisava kontrolli all.

Vajaduse korral võib lõppkasutajatele lisaks pakkuda üksikasjalikumat teavet mõistliku hinnaga või tasuta.

Üksikasjalikul arvel esitatakse sõnaselge teave teenuse pakkuja isiku ning mis tahes tasulise numbri teenuste kestuse kohta, välja arvatud juhul, kui lõppkasutaja on palunud seda teavet mitte mainida.

Kõne algatanud lõppkasutajatele esitatavas üksikasjalikus arves lõppkasutaja jaoks tasuta kõnesid, sealhulgas kõnesid nõustamistelefonidele, ei ole nõutav eraldi välja tuua.

Riigi reguleerivad asutused võivad nõuda, et operaatorid pakuksid helistaja numbri kuvamist tasuta.

b) Valikuline väljuvate kõnede või tasuliste SMSide või MMSide või, kui see on tehniliselt teostatav, muude selliste rakenduste piirang, tasuta.

See on vahend, mille abil lõppkasutaja saab kõneside teenuste või artikli 115 puhul numbripõhiste isikutevahelise side teenuste pakkujatele taotluse esitamise korral tasuta piirata teatavat liiki või teatavatele numbritele tehtavaid väljuvaid kõnesid või tasulisi SMSe või MMSe või muid selliseid rakendusi.

▼B

c) Ettemaksesüsteemid

Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, võivad nõuda, et teenuse pakkujad pakuksid tarbijatele võimalust maksta juurdepääsu eest üldkasutatavale elektroonilise side võrgule ja kõneside teenuste või internetiühenduse teenuste või artikli 115 puhul numbripõhiste isikutevahelise side teenuste kasutamise eest ette.

d) Ühendustasude maksmine osade kaupa

Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, võivad nõuda, et teenuse pakkujad võimaldaksid tarbijatel maksta ühenduse eest üldkasutatava elektroonilise side võrguga osade kaupa pikema aja jooksul.

e) Tasumata arved

Teenuse pakkujatele tasumata arvete katmiseks lubavad liikmesriigid erimeetmeid, mis on proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja avalikustatud. Kõnealuste meetmete puhul tuleb tagada, et lõppkasutajat hoiatatakse nõuetekohaselt ette, kui teda ähvardab teenuse või ühenduse peatamine. Kui tegemist ei ole pettuse, pideva maksmisega hilinemise või arvete tasumata jätmisega, tagatakse nende meetmetega, et kui see on tehniliselt võimalik, piirdub teenuse peatamine ainult asjaomase teenusega. Arvete maksmata jätmise korral katkestatakse ühendus ainult pärast seda, kui lõppkasutajat on nõuetekohaselt hoiatatud. Liikmesriigid võivad teatava aja jooksul enne ühenduse täielikku katkestamist võimaldada piiratud teenuse kasutamist, mille puhul on lubatud ainult kõned, millega ei kaasne lõppkasutajale kulusid (näiteks kõned hädaabinumbrile 112), ja minimaalne internetiühenduse teenuste tase, mille määravad liikmesriigid, pidades silmas riigisiseseid tingimusi.

f) Tariifidealane nõustamine

See on vahend, mille abil lõppkasutajad võivad nõuda teenuse pakkujalt teabe pakkumist alternatiivsete madalamate tariifide kohta, kui need on olemas.

g) Kulude kontroll

See on vahend, mille abil teenuse pakkujad pakuvad – kui pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, on seda kohaseks pidanud – muid vahendeid kõneside teenuste või internetiühenduse teenuste või artikli 115 puhul numbripõhiste isikutevahelise side teenuste kulude kontrolli all hoidmiseks, sealhulgas tarbijate tasuta hoiatamist ebaharilike või ülemääraste tarbimisharjumuste korral.

h) Kolmanda isiku arvete deaktiveerimise vahend

See on vahend, mille abil lõppkasutajad saavad deaktiveerida kolmandast isikust teenuse pakkujate võimaluse kasutada internetiühenduse teenuse või üldkasutatava isikutevahelise side teenuse pakkuja arvet oma toodete või teenuste eest tasu küsimiseks.

B osa

Artiklis 115 osutatud vahendid

a) Helistaja numbri kuvamine

Selle toimingu abil on helistava isiku number kõne vastuvõtjale näha enne kõne vastuvõtmist.

▼B

Sellist vahendit tuleks pakkuda kooskõlas asjaomase õigusega isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse kohta, eelkõige kooskõlas direktiiviga 2002/58/EÜ.

Kuivõrd see on tehniliselt võimalik, peaksid operaatorid pakkuma andmeid ja signaale, et toetada helistaja numbri kuvamist ja toonvalimist üle liikmesriikide piiride.

b) E-posti edastamine või juurdepääs e-postile pärast internetiühenduse teenuse pakkujaga lepingu lõpetamist

See on vahend, mida pakutakse taotluse korral ja tasuta, võimaldab lõppkasutajatel, kes lõpetavad internetiühenduse teenuse pakkujaga lepingu, kas pääseda juurde endise teenuse pakkuja ärinimel või kaubamärgil põhineva(-te)le e-posti aadressi(de)le saabunud e-kirjadele riigi reguleeriva asutuse poolt vajalikuks ja proportsionaalseks peetava ajavahemiku jooksul või edastada sellel ajavahemikul sellele aadressile (nendele aadressidele) saadetud e-kirjad uuele lõppkasutaja poolt kindlaks määratud e-posti aadressile.

C osa

Artikli 106 kohaste, numbrite teisaldamist käsitlevate sätete rakendamine

Nõuet, et kõik riigi numeratsiooniplaani numbriga lõppkasutajad võivad soovi korral oma numbri(d) säilitada, olenemata sellest, milline ettevõtja teenust osutab, kohaldatakse

a) geograafiliste numbrite puhul kindlaksmääratud asukohas ning

b) mittegeograafiliste numbrite puhul mis tahes asukohas.

Käesolevat osa ei kohaldata numbrite teisaldamise suhtes määratletud piirkonnas teenuseid osutavate võrkude ja mobiilsidevõrkude vahel.

▼B

VII LISA

UNIVERSAALTEENUSE PAKKUMISE KOHUSTUSTE VÕIMALIKU NETOKULU ARVESTAMINE JA KULUDE HÜVITAMISE VÕI JAGAMISE MEHHANISMI LOOMINE ARTIKLITE 89 JA 90 KOHASELT

A osa

Netokulu arvestamine

Universaalteenuse kohustused tähendavad liikmesriigi poolt ettevõtjale seatud kohustusi, mis on seotud universaalteenuse pakkumisega artiklite 84–87 kohaselt.

Riigi reguleerivad asutused peavad kaaluma kõiki vahendeid, mille abil tagada ettevõtjatele (määratud või mitte) vajalik stiimul osutada universaalteenuse pakkumise kohustusse kuuluvaid teenuseid kulutõhusalt. Universaalteenuse pakkumise kohustused arvestatakse vahena mistahes asutuse netokuludes, mis tuleneb sellest, kas ettevõtjal on universaalteenuse pakkumise kohustusi või ei. Piisavalt tuleb tähelepanu pöörata sellele, et korrektselt hinnataks kulusid, mida ettevõtja väldiks, kui ta ei peaks täitma universaalteenuse pakkumise kohustust. Netokulu arvestamisel tuleks hinnata universaalteenuse pakkuja saadavat kasu, sealhulgas immateriaalset kasu.

Arvestamisel tuleb aluseks võtta kulud, mis tulenevad järgmisest:

i) kindlaksmääratud teenuste elemendid, mida võib pakkuda ainult kahjumiga või kulutingimustel, mis jäävad väljapoole tavapäraseid kaubandusstandardeid.

   See kategooria võib hõlmata selliseid teenuseelemente nagu juurdepääs hädaabitelefoniteenustele, teatavate üldkasutatavate taksofonide pakkumine, teatavate teenuste või seadmete pakkumine puuetega lõppkasutajatele jms;

ii) teatavad lõppkasutajad või lõppkasutajate rühmad, kellele on konkreetse võrgu või teenuse pakkumise kulu, laekunud tulu ja võimalikke liikmesriikide kehtestatud geograafilisi keskmisi hindu arvesse võttes võimalik teenust osutada ainult kahjumiga või kulutingimustel, mis jäävad väljapoole tavapäraseid kaubandusstandardeid.

   See kategooria hõlmab neid lõppkasutajaid või lõppkasutajate rühmi, kellele universaalteenuse pakkumise kohustusteta kommertsteenusepakkuja teenuseid ei pakuks.

Universaalteenuse pakkumise kohustuste teatavate aspektide netokulu arvestamine peab toimuma eraldi, et vältida otseste või kaudsete tulude või kulude kahekordset arvessevõtmist. Universaalteenuse pakkumise kohustuste kogu netokulu ettevõtjale arvestatakse universaalteenuse pakkumise kohustuste eri komponentide netokulude summana, võttes arvesse ka võimalikku immateriaalset kasu. Netokulu kontrollimise eest vastutab riigi reguleeriv asutus.

▼B

B osa

Universaalteenuse pakkumise kohustuste netokulude hüvitamine

Universaalteenuse pakkumise kohustuste netokulude katmine või rahastamine võib eeldada, et universaalteenuse pakkumise kohustustega ettevõtjad saavad kompensatsiooni nende teenuste eest, mida nad osutavad mittekaubanduslikel tingimustel. Sellise kompenseerimisega kaasnevad finantsülekanded ja seepärast peavad liikmesriigid tagama, et need tehakse objektiivselt, läbipaistvalt, mittediskrimineerivalt ja proportsionaalselt. See tähendab, et ülekanded põhjustavad võimalikult väikest konkurentsi moonutamist ja kasutajate nõudluse moonutamist.

Artikli 90 lõike 3 kohaselt kasutab rahastul põhinev jagamismehhanism osamaksete kogumiseks läbipaistvaid ja neutraalseid vahendeid, mille puhul oleks välistatud osamaksete kehtestamine nii ettevõtjate väljundi kui ka sisendi puhul.

Rahastut haldav sõltumatu asutus vastutab osamaksete kogumise eest ettevõtjatelt, keda peetakse kohustatuks panustama liikmesriigis universaalteenuse pakkumise kohustuste kulude katmisse, ja teostab järelevalvet summade ülekandmise või haldusmaksete tegemise üle ettevõtjatele, kellel on õigus rahastust makseid saada.

▼B

VIII LISA

TEAVE, MIS TULEB ESITADA VASTAVALT ARTIKLILE 102 (TEABELE ESITATAVAD NÕUDED LEPINGUTE PUHUL)

A. Teabele esitatavad nõuded muude üldkasutatavate elektroonilise side teenuste kui masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavate ülekandeteenuste pakkujate puhul

Muude üldkasutatavate elektroonilise side teenuste kui masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavate ülekandeteenuste pakkuja esitab järgmise teabe:

1) iga osutatava teenuse põhiomaduste osana kõik teenuse kvaliteedi miinimumtasemed selles ulatuses, milles neid pakutakse, ning muude kui internetiühenduse teenuste puhul konkreetsed tagatavad kvaliteediparameetrid.

Kui teenuse kvaliteedi miinimumtaset ei pakuta, tuleb see ära märkida;

2) hinnateabe osana asjakohasel juhul ja asjakohases ulatuses elektroonilise side teenuse vastavad aktiveerimishinnad ja kõik korrapäraselt nõutavad tasud või tarbimisega seotud tasud;

3) lepingu kestust käsitleva teabe ning lepingu pikendamise ja lõpetamise tingimuste, sealhulgas võimalike lõpetamistasude osana järgmise teabe sellises ulatuses, milles need tingimused on kohaldatavad:

i) soodustingimuste kasutamiseks vajalik miinimumkasutus või minimaalne kestus;

ii) teenuse pakkuja vahetamisega seotud kulud ning kompensatsiooni- ja tagasimakse kord, mida kohaldatakse teenuse pakkuja vahetamisel tekkivate viivituste või kuritarvituste korral, ning teave vastavate menetluste kohta;

iii) teave ettemakstud teenuseid kasutavate tarbijate õiguse kohta saada teenuse pakkuja vahetamisel taotluse korral hüvitist kogu allesjäänud krediidi eest, nagu on sätestatud artikli 106 lõikes 6;

iv) kõik lepingu ennetähtaegse lõpetamisega kaasnevad tasud, sealhulgas teave lõppseadme vabastamise kohta ja lõppseadmega seotud kulude katmise kohta;

4) võimalikud hüvitised ja tagasimakse kord, kaasa arvatud asjakohasel juhul sõnaselge osutus tarbija õigustele, mida kohaldatakse, kui lepingujärgse teenuse kvaliteedi tase ei vasta kokkulepitule või kui teenusepakkuja reageerib turvaintsidentidele, -ohtudele või haavatavustele ebapiisavalt;

5) nende meetmete liigid, mida teenusepakkujad võivad võtta turvaintsidentide, tervikluse rikkumise või turvaohtude puhul.

B. Teabele esitatavad nõuded internetiühenduse teenuste ja üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujate puhul

I. Lisaks A osas esitatud /teabele esitavad internetiühenduse teenuste ja üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujad järgmise teabe:

▼B

1) iga osutatava teenuse põhiomaduste osana:

   i) kõik teenuse kvaliteedi miinimumtasemed selles ulatuses, milles neid pakutakse, järgides hoolikalt artikli 104 lõike 2 kohaselt vastu võetud BERECi suuniseid, mis puudutavad järgmist:

      — internetiühenduse teenuste puhul: vähemalt hilistus, värin, paketikadu;

      — üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujate puhul, millel on kontroll vähemalt mõne võrguelemendi üle või millel on sel eesmärgil sõlmitud teenustaseme kokkulepe võrgule juurdepääsu pakkuva ettevõtjaga: vähemalt esialgse ühenduse loomise aeg, tõrgete esinemise tõenäosus, kõnesignaali edastamise viivitused kooskõlas X lisaga, ning

   ii) ilma et see piiraks lõppkasutajate õigust kasutada neile sobivaid lõppseadmeid kooskõlas määruse (EL) 2015/2120 artikli 3 lõikega 1, kõik tingimused, kaasa arvatud tasud, mille teenusepakkuja on kehtestanud seoses tarnitud lõppseadme kasutamisega;

2) hinnateabe osana asjakohasel juhul ja asjakohases ulatuses elektroonilise side teenuse aktiveerimisele vastavad hinnad ja kõik korrapäraselt nõutavad tasud või tarbimisega seotud tasud:

   i) lepingukohase spetsiifilise hinnakirja või lepingukohaste spetsiifiliste hinnakirjade üksikasjad ning iga sellise hinnakirja puhul pakutavate teenuste liigid, sealhulgas vajaduse korral arvelduse-rioodil hinnakirjaga hõlmatud andmeside maht (nagu MB, minutid, sõnumid) ja täiendavate sideühikute hind;

   ii) eelnevalt kindlaks määratud andmeside mahuga hinnakirja või hinnakirjade puhul tarbija võimalus kanda eelmisest arvelduse-rioodist kasutamata maht üle järgmisesse arvelduse-rioodi, kui selline võimalus on lepingus ette nähtud;

   iii) vahendid, et tagada arvete läbipaistvus ja jälgida tarbimise taset;

   iv) teave kehtivate tariifide kohta seoses numbrite või teenustega, millele kohaldatakse eraldi hinnatingimusi; pädev asutus, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleeriva asutusega, võib teatavate teenusekategooriate puhul lisaks nõuda sellise teabe esitamist vahetult enne kõne ühendamist või vahetult enne teenusepakkujaga ühenduse loomist;

   v) teenuspakettide ja pakettide puhul, mis hõlmavad nii teenuseid kui ka lõppseadmeid, paketi üksikosade hinnad, niivõrd, kuivõrd neid turustatakse ka eraldi,

   vi) igasuguse müügijärgse teenuse, hoolduse ja klienditeeninduse üksikasjad ja tingimused, kaasa arvatud tasud, ning

   vii) võimalused ajakohase teabe saamiseks kõigi kohaldatavate tariifide ja hooldustasude kohta;

▼B

3) osana teabest teenuspaketi lepingu kestuse ja lepingu pikendamise ja lõpetamise kohta asjakohasel juhul paketi või selle elementide lõpetamise tingimused;

4) ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 artikli 13 kohaldamist, teave selle kohta, milliseid isikuandmed tuleb esitada enne teenuse pakkumist või kogutakse teenuse pakkumise raames;

5) puuetega lõppkasutajatele suunatud toodete ja teenuste üksikasjad ning võimalused vastava ajakohastatud teabe saamiseks;

6) artikli 25 kohase vaidluste, sealhulgas riigisiseste ja piiriüleste vaidluste lahendamise menetluse algatamise viisid.

II. Lisaks A osas ja I punktis esitatud teabele esitavad üldkasutatavate numbripõhiste isikutevahelise side teenuste pakkujad ka järgmise teabe:

1) tehnilisest teostamatusest tingitud piirangud seoses juurdepääsuga hädaabiteenistustele või helistaja asukohateabele ulatuses, milles teenus võimaldab lõppkasutajatel algatada kõnesid riigisisesesse või rahvusvahelisse numeratsiooniplaani kuuluvale numbrile;

2) lõppkasutajate õigus otsustada, kas nad soovivad lisada oma isikuandmed kataloogi, ning õigus otsustada selliste andmete laadi üle vastavalt direktiivi 2002/58/EÜ artiklile 12.

III. Lisaks A osas ja I punktis esitatud teabele esitavad internetiühenduse teenuste pakkujad ka määruse (EL) 2015/2120 artikli 4 lõike 1 kohaselt nõutava teabe.

▼B

IX LISA

TEAVE, MIS TULEB AVALDADA VASTAVALT ARTIKLILE 103 („LÄBIPAISTVUS JA TEABE AVALDAMINE“)

Pädev asutus, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleeriva asutusega, vastutab selle eest, et käesolevas lisas sätestatud teave avaldatakse artikli 103 kohaselt. Pädev asutus, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleeriva asutusega, otsustab, millise teabe puhul on asjakohane, et selle avaldavad internetiühenduse teenuste ja/või üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste pakkujad, ja millise teabe avaldab pädev asutus ise, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleeriva asutusega, et kõik lõppkasutajad saaksid teha teadlikke otsuseid. Kui seda peetakse asjakohaseks, võivad pädevad asutused, koordineerides asjakohasel juhul oma tegevust riigi reguleerivate asutustega, edendada enne kohustuste kehtestamist ise- ja/või kaasreguleerimismeetmeid.

1. Ettevõtja kontaktandmed

2. Pakutavate teenuste kirjeldus

2.1. Pakutavate teenuste ulatus ja iga pakutava teenuse peamised omadused, sealhulgas pakutava teenuse kvaliteedi mistahes miinimumtasemed ja kõik teenuse pakkuja kehtestatud piirangud tarnitud lõppseadme kasutamisele.

2.2. Pakutavate teenuste tariifid, sealhulgas teave konkreetsete hinnakirjade sidemahtude (näiteks andmesidekasutuse, kõneminutite arvu ja sõnumite arvu piirangud) ja mahtu ületavate sideühikute suhtes kohaldatavate tariifide kohta, numbrid või teenused, millele kohaldatakse eraldi hinnatingimusi, juurdepääsutasu ja hooldustasu, kõik kasutustasud, sihtotstarbelised tariifiskeemid ja eritariifiskeemid, ning kõik lisatasud ja lõppseadmete maksumus.

2.3. Pakutavad müügijärgsed, hooldusteenused ja klienditeeninduse teenused ja nende pakkujate kontaktandmed.

2.4. Lepingute standardtingimused, sealhulgas lepingu kestus, lepingu ennetähtaegse lõpetamisega seotud kulud, tasud paketti kuuluvate pakkumiste või nende elementide lõpetamise eest, numbrite teisaldamise kord ja selle otsesed tasud ning vajaduse korral muud näitajad.

2.5. Juhul kui ettevõtja osutab numbripõhiseid isikutevahelise side teenuseid, teave juurdepääsu kohta hädaabiteenistustele ja helistaja asukoht või viimati nimetatuga seoses esinevad piirangud. Kui ettevõtja on numbrivaba isikutevahelise side teenuste pakkuja, teave selle kohta, millises ulatuses võidakse toetada või mitte toetada juurdepääsu hädaabiteenistustele.

2.6. Toodete ja teenuste üksikasjad, sealhulgas funktsioonid, tavad, põhimõtted, menetlused ja muudatused, mis on seotud selliste teenuste toimimisega, mis on spetsiaalselt mõeldud puuetega lõppkasutajatele kooskõlas toodete ja teenuste ligipääsetavusnõudeid ühtlustava liidu õigusega.

3. Vaidluste lahendamise mehhanismid, sealhulgas need, mille on välja töötanud ettevõtja

▼B

X LISA

TEENUSE KVALITEEDI PARAMEETRID

Artikli 104 kohased teenuse kvaliteedi parameetrid, määratlused ja mõõtmismeetodid

Üldkasutatavale elektroonilise side võrgule juurdepääsu pakkujad

PARAMEETER (märkus 1)	MÄÄRATLUS	MÕÕTMISMEETOD
Ühenduse esmakordse loomise tähtaeg	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Rikete arv juurdepääsuliini kohta	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Rikete kõrvaldamise aeg	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Isikutevahelise side teenuste pakkujad, kellel on kontroll vähemalt mõne võrguelemendi üle või kellel on sel eesmärgil sõlmitud teenustaseme kokkulepe võrgule juurdepääsu võimaldava ettevõtjaga

PARAMEETER (märkus 2)	MÄÄRATLUS	MÕÕTMISMEETOD
Ühenduse loomiseks kuluv aeg	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Kaebused ebaõige arve kohta	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Kõneühenduse kvaliteet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Kõnekatkestuste määr	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Ebaõnnestunud kõnede määr (märkus 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Vea tõenäosus		
Kõnemärguande viivitusaeg		

ETSI dokumendi EG 202 057-1 versioon 1.3.1 (juuli 2008)

Internetiühenduse teenuste pakkujad

PARAMEETER	MÄÄRATLUS	MÕÕTMISMEETOD
Hilistus (viivitus)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Värin	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Paketikadu	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

▼B

Märkus 1

Parameetrid võimaldavad analüüsida tulemusi piirkondlikul tasandil (nimelt vähemalt EUROSTATi loodud statistiliste territoriaaljaotuste nomenklatuuri (NUTS) 2. tasandil).

Märkus 2

Liikmesriigid võivad otsustada, et nad ei nõua nende kahe parameetri kohta ajakohase teabe kogumist, kui on tõendeid, et tulemused nendes kahes valdkonnas on rahuldavad.

▼B

XI LISA

AUTORAADIOVASTUVÕTJATE JA TARBIJATELE MÕELDUD DIGITAALTELEVISIOONISEADMETE KOOSTALITLUSVÕIME, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLIS 113

1. Ühtne skrambleerimisalgoritm ja vabalevi vastuvõtmine

Kõigi liidus müüdavate, renditavate või muul viisil kättesaadavate tarbijatele mõeldud digitaaltelevisioonisignaalide (nimelt ülekandmine maapealse, kaabel- või satelliitedastuse kaudu) vastuvõtuseadmetega, mis suudavad deskrambleerida digitaaltelevisioonisignaale, peab saama

a) selliseid signaale deskrambleerida vastavalt tunnustatud Euroopa standardiorganisatsiooni (praegu ETSI) hallatava ühtse Euroopa skrambleerimisalgoritmiga;

b) kuvada kodeerimata edastatud signaale tingimusel, et renditud seadmete puhul täidab rendilevõtja asjaomast rendilepingut.

2. Digitaalteleviisorite koostalitlusvõime

Kõigil liidu turul müüdavatel või renditavatel digiteleritel, mille ekraani nähtava osa diagonaal on üle 30 cm, peab olema vähemalt üks (tunnustatud Euroopa standardiorganisatsiooni standardile vastav või sellega kooskõlas olev või tööstusharu hõlmava spetsifikatsiooniga kooskõlas olev) avatud liidesepistmik, mille abil on võimalik lihtsalt ühendada välisseadmeid ja mille abil saab edastada kõiki digitaaltelevisioonisignaali asjaomaseid elemente, sealhulgas interaktiivsete ja tingimusjuurdepääsuteenustega seotud teavet.

▼C2

3. Autoraadiovastuvõtjate koostalitlusvõime

Kõigil raadiovastuvõtjatel, mis on integreeritud alates 21. detsembrist 2020 liidus müügiks või rentimiseks turule lastud uude M-kategooria sõidukisse, on vastuvõtja, mis on suuteline vastu võtma ja taasesitama vähemalt raadioteenuseid, mida edastatakse maapealse raadio digitaalringhäälingu kaudu. Vastuvõtjad, mis on kooskõlas ühtlustatud standarditega, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, või nende osad loetakse olevat kooskõlas nimetatud nõudega, mida need standardid või nende osad hõlmavad.

▼B

XII LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiivid koos nende järjestikuste muudatustega

(osutatud artiklis 125)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ
(EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/140/EÜ (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37)	Artikkel 1
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 544/2009 (ELT L 167, 29.6.2009, lk 12)	Artikkel 2
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 717/2007 (ELT L 171, 29.6.2007, lk 32)	Artikkel 10

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/20/EÜ
(EÜT L 108, 24.4.2002, lk 21)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/140/EÜ (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37)	Artikkel 3 ja lisa

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/19/EÜ
(EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/140/EÜ (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37)	Artikkel 2

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/22/EÜ
(EÜT L 108, 24.4.2002, lk 51)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/136/EÜ (ELT L 337, 18.12.2009, lk 11)	Artikkel 1 ja I lisa
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2015/2120 (ELT L 310, 26.11.2015, lk 1)	Artikkel 8

B osa

Liikmesriigi õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevad

(osutatud artiklis 125)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev	Kohaldamise alguskuupäev
2002/19/EÜ	24. juuli 2003	25. juuli 2003
2002/20/EÜ	24. juuli 2003	25. juuli 2003
2002/21/EÜ	24. juuli 2003	25. juuli 2003
2002/22/EÜ	24. juuli 2003	25. juuli 2003

▼B

XIII LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 1 lõiked 1, 2 ja 3				Artikli 1 lõiked 1, 2 ja 3
Artikli 1 lõige 3a				Artikli 1 lõige 4
Artikli 1 lõiked 4 ja 5				Artikli 1 lõiked 5 ja 6
Artikli 2 punkt a				Artikli 2 punkt 1
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 2
Artikli 2 punkt b				Artikli 2 punkt 3
Artikli 2 punkt c				Artikli 2 punkt 4
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 5
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 6
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 7
Artikli 2 punkt d				Artikli 2 punkt 8
Artikli 2 punkt da				Artikli 2 punkt 9
Artikli 2 punkt e				Artikli 2 punkt 10
Artikli 2 punkt ea				Artikli 2 punkt 11
Artikli 2 punkt f				Artikli 2 punkt 12
Artikli 2 punkt g				—
Artikli 2 punkt h				Artikli 2 punkt 13
Artikli 2 punkt i				Artikli 2 punkt 14
Artikli 2 punkt j				—
Artikli 2 punkt k				—
Artikli 2 punkt l				—
Artikli 2 punkt m				Artikli 2 punkt 15
Artikli 2 punkt n				Artikli 2 punkt 16
Artikli 2 punkt o				Artikli 2 punkt 17
Artikli 2 punkt p				Artikli 2 punkt 18
Artikli 2 punkt q				Artikli 2 punkt 19
Artikli 2 punkt r				Artikli 2 punkt 20
Artikli 2 punkt s				Artikli 2 punkt 21
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 22
Artikli 3 lõige 1				Artikli 5 lõige 1
—	—	—	—	Artikli 5 lõige 2
Artikli 3 lõige 2				Artikli 6 lõige 1
Artikli 3 lõige 3				Artikli 6 lõige 2

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 3 lõike 3a esimene lõik				Artikli 8 lõige 1
—	—	—	—	Artikli 8 lõige 2
—	—	—	—	Artikli 7 lõige 1
Artikli 3 lõike 3a teine lõik				Artikli 7 lõiked 2 ja 3
Artikli 3 lõike 3a kolmas lõik				Artikli 9 lõiked 1 ja 3
—	—	—	—	Artikli 9 lõige 2
Artikli 3 lõige 3b				Artikli 10 lõige 1
Artikli 3 lõige 3c				Artikli 10 lõige 2
Artikli 3 lõige 4				Artikli 5 lõige 3
Artikli 3 lõige 5				Artikkel 11
Artikli 3 lõige 6				Artikli 5 lõige 4
Artikkel 4				Artikkel 31
Artikkel 5				Artikkel 20
—	—	—	—	Artikkel 22
Artikkel 6				Artikkel 23
Artikkel 7				Artikkel 32
Artikkel 7a				Artikkel 33
—	—	—	—	Artikli 33 lõike 5 punkt c
Artikli 8 lõiked 1 ja 2				Artikli 3 lõiked 1 ja 2
Artikli 8 lõige 5				Artikli 3 lõige 3
Artikli 8a lõiked 1 ja 2				Artikli 4 lõiked 1 ja 2
—	—	—	—	Artikli 4 lõige 3
Artikli 8a lõige 3				Artikli 4 lõige 4
—	—	—	—	Artikkel 29
Artikli 9 lõiked 1 ja 2				Artikli 45 lõiked 1 ja 2
—	—	—	—	Artikli 45 lõige 3
Artikli 9 lõige 3				Artikli 45 lõige 4
Artikli 9 lõiked 4 ja 5				Artikli 45 lõiked 5 ja 6
Artikli 9 lõiked 6 ja 7				—
Artikkel 9a				—

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 9b lõiked 1 ja 2				Artikli 51 lõiked 1 ja 2
Artikli 9b lõige 3				Artikli 51 lõige 4
—	—	—	—	Artikli 51 lõige 3
Artikli 10 lõige 1				Artikli 95 lõige 1
Artikli 10 lõige 2				Artikli 95 lõige 3
—	—	—	—	Artikli 95 lõige 2
—	—	—	—	Artikli 95 lõige 4
—	—	—	—	Artikli 95 lõige 5
—	—	—	—	Artikli 95 lõige 6
Artikli 10 lõige 3				Artikli 95 lõige 7
Artikli 10 lõige 4				Artikli 95 lõige 8
Artikli 10 lõige 5				—
Artikkel 11				Artikkel 43
Artikli 12 lõige 1				Artikli 44 lõige 1
Artikli 12 lõige 2				—
Artikli 12 lõige 3				Artikli 61 lõige 2
Artikli 12 lõige 4				—
Artikli 12 lõige 5				Artikli 44 lõige 2
Artikkel 13				Artikkel 17
Artikli 13a lõiked 1, 2 ja 3				Artikli 40 lõiked 1, 2 ja 3
Artikli 13a lõige 4				—
—				Artikli 40 lõige 5
—	—	—	—	Artikli 40 lõige 4
Artikli 13b lõiked 1, 2 ja 3				Artikli 41 lõiked 1, 2 ja 3
—	—	—	—	Artikli 41 lõige 4

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 13b lõige 4				Artikli 41 lõige 7
—	—	—	—	Artikli 41 lõige 5
—	—	—	—	Artikli 41 lõige 6
Artikkel 14				Artikkel 63
Artikli 15 lõiked 1, 2 ja 3				Artikli 64 lõiked 1, 2 ja 3
Artikli 15 lõige 4	—	—	—	—
—	—	—	—	Artikkel 66
Artikkel 16				Artikkel 67
Artikkel 17				Artikkel 39
Artikkel 18				—
Artikkel 19				Artikkel 38
Artikkel 20				Artikkel 26
Artikli 21 lõige 1				Artikli 27 lõige 1
Artikli 21 lõike 2 esimene ja teine lõik				Artikli 27 lõige 2
Artikli 21 lõike 2 kolmas lõik				Artikli 27 lõige 3
Artikli 21 lõike 2 neljas ja viies lõik				Artikli 27 lõige 4
—				Artikli 27 lõige 5
Artikli 21 lõige 3				—
Artikli 21 lõige 4				Artikli 27 lõige 6
Artikkel 21a				Artikkel 29
Artikli 22 lõige 1				Artikli 118 lõige 1
Artikli 22 lõige 2				Artikli 118 lõige 3
Artikli 22 lõige 3				Artikli 118 lõige 4
—	—	—	—	Artikli 11 lõige 2
—	—	—	—	Artikli 118 lõige 5
—	—	—	—	Artikkel 117
Artikkel 23				Artikkel 119

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 24				Artikli 120 lõiked 1 ja 2
Artikkel 25				Artikli 122 lõige 1
Artikkel 26				Artikkel 125
Artikkel 28				Artikkel 124
Artikkel 29				Artikkel 127
Artikkel 30				Artikkel 128
II lisa				—
	Artikkel 1			Artikli 1 lõige 1
	Artikli 2 lõige 1			—
	Artikli 2 lõige 2			Artikli 2 punkt 22
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 23
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 24
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 25
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 26
	Artikli 3 lõige 1			Artikli 12 lõige 1
	Artikli 3 lõike 2 esimene lause			Artikli 12 lõige 2
	Artikli 3 lõike 2 teine, kolmas ja neljas lause			Artikli 12 lõige 3
	Artikli 3 lõige 3			Artikli 12 lõige 4
—	—	—	—	
	Artikkel 4			Artikkel 15
	Artikli 5 lõige 1			Artikli 46 lõige 1
—	—	—	—	Artikli 46 lõiked 2 ja 3
	Artikli 5 lõike 2 esimene lõik			Artikli 48 lõige 1
	Artikli 5 lõike 2 teise lõigu esimene lause			Artikli 48 lõige 2
	Artikli 5 lõike 2 kolmas lõik			Artikli 48 lõige 5
	Artikli 5 lõike 2 teise lõigu teine lause			Artikli 48 lõige 3
—	—	—	—	Artikli 48 lõige 4

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
	Artikli 5 lõige 3			Artikli 48 lõige 6
	Artikli 5 lõiked 4 ja 5			Artikli 93 lõiked 4 ja 5
	Artikli 5 lõige 6			Artikkel 52
—	—	—	—	Artikkel 93
	Artikli 6 lõiked 1, 2, 3 ja 4			Artikkel 13
—	—	—	—	Artikkel 47
	Artikkel 7			—
	—			Artikkel 55
	Artikkel 8			Artikkel 36
	Artikkel 9			Artikkel 14
	Artikkel 10			Artikkel 30
—	—	—	—	
	Artikkel 11			Artikkel 21
	Artikkel 12			Artikkel 16
	Artikkel 13			Artikkel 42
—	—	—	—	Artikkel 94
	Artikli 14 lõige 1			Artikkel 18
	Artikli 14 lõige 2			Artikkel 19
	Artikkel 15			Artikli 120 lõiked 3 ja 4
	Artikkel 16			—
	Artikkel 17			—
	Artikkel 18			—
	Artikkel 19			—
	Artikkel 20			—
	Lisa			I lisa
		Artikli 1 lõiked 1 ja 2		Artikli 1 lõiked 2 ja 3
		Artikli 2 punkt a		Artikli 2 punkt 27
		Artikli 2 punkt b		Artikli 2 punkt 28
		Artikli 2 punkt c		Artikli 2 punkt 29
		Artikli 2 punkt d		—
		Artikli 2 punkt e		Artikli 2 punkt 30
		Artikkel 3		Artikkel 59

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
		Artikkel 4		Artikkel 60
		Artikkel 5		Artikkel 61
		Artikkel 6		Artikkel 62
				—
		Artikkel 8		Artikkel 68
		Artikkel 9		Artikkel 69
		Artikkel 10		Artikkel 70
		Artikkel 11		Artikkel 71
—	—	—	—	Artikkel 72
		Artikkel 12		Artikkel 73
		Artikkel 13		Artikkel 74
—	—	—	—	Artikkel 75
—	—	—	—	Artikkel 76
		Artikkel 13a		Artikkel 77
		Artikkel 13b		Artikkel 78
—	—	—	—	Artikkel 80
—	—	—	—	Artikkel 81
		Artikkel 14		—
		Artikkel 15		Artikli 120 lõige 5
		Artikli 16 lõige 1		—
		Artikli 16 lõige 2		Artikli 121 lõige 4
		Artikkel 17		—
		Artikkel 18		—
		Artikkel 19		—
		Artikkel 20		—
		I lisa		II lisa
		II lisa		—
—	—	—	—	III lisa
			Artikkel 1	Artikli 1 lõiked 4 ja 5
			Artikli 2 punkt a	—
			Artikli 2 punkt c	Artikli 2 punkt 32
			Artikli 2 punkt d	Artikli 2 punkt 33
			Artikli 2 punkt f	Artikli 2 punkt 34
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 35

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 37
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 38
—	—	—	—	Artikli 2 punkt 39
—	—	—	—	Artikkel 84
—	—	—	—	Artikkel 85
			Artikkel 3	Artikli 86 lõiked 1 ja 2
			Artikkel 4	—
			Artikkel 5	—
			Artikkel 6	—
			Artikkel 7	—
			Artikli 8 lõige 1	Artikli 86 lõige 3
			Artikli 8 lõige 2	Artikli 86 lõige 4
			Artikli 8 lõige 3	Artikli 86 lõige 5
			Artikkel 9	—
—	—	—	—	Artikkel 87
			Artikkel 10	Artikkel 88
			Artikkel 11	—
			Artikkel 12	Artikkel 89
			Artikkel 13	Artikkel 90
			Artikkel 14	Artikkel 91
			Artikkel 15	Artikli 122 lõiked 2 ja 3
			Artikkel 17	—
—	—	—	—	Artikkel 99
—	—	—	—	Artikkel 101
			Artikli 20 lõige 1	Artikkel 102
			Artikli 20 lõige 2	Artikli 105 lõige 3
			Artikkel 21	Artikkel 103
			Artikkel 22	Artikkel 104
			Artikkel 23	Artikkel 108
			Artikkel 23a	Artikkel 111
			Artikkel 24	Artikkel 113

▼B

Direktiiv 2002/21/EÜ	Direktiiv 2002/20/EÜ	Direktiiv 2002/19/EÜ	Direktiiv 2002/22/EÜ	Käesolev direktiiv
			Artikkel 25	Artikkel 112
			Artikkel 26	Artikkel 109
			Artikkel 27	—
			Artikkel 27a	Artikkel 96
			Artikkel 28	Artikkel 97
			Artikkel 29	Artikkel 115
			Artikli 30 lõige 1	Artikli 106 lõige 2
			Artikli 30 lõige 2	Artikli 106 lõige 4
			Artikli 30 lõige 3	Artikli 106 lõige 4
			Artikli 30 lõige 4	Artikli 106 lõige 5
			Artikli 30 lõige 5	Artikli 105 lõige 1
			Artikkel 31	Artikkel 114
			Artikkel 32	Artikkel 92
			Artikkel 33	Artikkel 24
			Artikkel 34	Artikkel 25
			Artikkel 35	Artikkel 116
			Artikkel 36	Artikkel 121
			Artikkel 37	—
			Artikkel 38	—
			Artikkel 39	—
			Artikkel 40	—
			I lisa	V lisa
			II lisa	VII lisa
			III lisa	IX lisa
			IV lisa	VI lisa
			V lisa	—
			VI lisa	X lisa
				IV lisa